

DARE Πρακτικός Οδηγός της Ένταξης

Ο DARE Πρακτικός Οδηγός της Ένταξης

είναι ένα αποτέλεσμα της Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης DARE DisAble the barRiErs.
Δημοσιεύθηκε: 2020

www.dare-project.de

Συγγραφείς (ανά οργανισμό)

Rok Vukcevic, Serena Borzoni (Aforisma)

Joanna Bać, Łukasz Kłapa, Margaret Mikłosz (Danmar Computers)

Dimitra Zervaki, Huyen Vu (Jugend- & Kulturprojekt e. V.)

Anastasia Oikonomoula, Katerina Michale, Kainotomia

Elzbieta Kosek, Ronja Wieltch (Kreisau-Initiative e. V.)

Συντάκτης: Elzbieta Kosek, Ronja Wieltch

Διάταξη: Elzbieta Kosek

Εικονογράφηση: Centrum Halama – Agnieszka Halama - <https://centrumhalama.pl/>

Επιμέλεια Κειμένων: Anji Crain

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

DISABLE THE BARRIERS

Κωδικός έργου: 2018-3-DE04-KA205-017203

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της έκδοσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου που αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Συντονιστής του Έργου:

Jugend- & Kulturprojekte, Dresden (Germany) - <https://www.jkpev.de>

Εταίροι του Έργου:

Aforisma, Pisa (Italy) - <http://www.aforismatoscana.net/>

Danmar Computers, Rzeszów (Poland) - <https://danmar-computers.com.pl/en/>

Kainotomia, Larissa (Greece) - <https://kainotomia.com.gr/en/>

Kreisau-Initiative e. V., Berlin (Germany) - www.kreisau.de

Η αναπαραγωγή, η προσαρμογή και η χρήση για μη εμπορικούς σκοπούς επιτρέπονται έπειτα από έγκριση στο: dare-project.de.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	3
Εισαγωγή στη γλώσσα και την ορολογία που χρησιμοποιείται σε αυτήν την έκδοση	4
Βασικές αρχές των διεθνών ανταλλαγών νέων ένταξης	6
Κατανόηση της έννοιας της ένταξης	6
Μη τυπική εκπαίδευση	8
Συμμετοχή στη διεθνή εργασία στο πεδίο της νεολαίας.....	10
Κεφάλαιο 1 Είναι πιο εύκολο από ό, τι νομίζετε!	11
Το Κοινωνικό Μοντέλο και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα της Αναπηρίας.....	11
Το γλωσσικό κίνημα «Πρώτα οι Άνθρωποι» - People's/Identity-first language	14
Βασικές αρχές της Ετικετοποίησης της Αναπηρίας.....	15
Κεφάλαιο 2 Γύρω, πάνω και πέρα από τα εμπόδια.....	24
Erasmus+ και Εμπόδια Συμμετοχής	25
Μερικές βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπιση των εμποδίων	27
Ιστορίες νέων μΟΑΣΑ (ατόμων με Οπτικές / Ακουστικές / Σωματικές Αναπηρίες).....	30
Κεφάλαιο 3 Πρακτικές συμβουλές και μέθοδοι για τον σχεδιασμό ποιοτικών δραστηριοτήτων ένταξης.....	34
Γίνετε ο συνδεδειγμένος κρίκος!.....	34
Πλαίσιο ένταξης.....	34
Χωρίς εμπόδια / προσβάσιμο κοινωνικό περιβάλλον	39
Γλώσσα και επικοινωνία.....	40
Ικανότητες	42
Μέθοδοι για το σχεδιασμό δραστηριοτήτων ένταξης υψηλής ποιότητας.....	47
Κεφάλαιο 4 Συμμετοχή, υποστήριξη, ενδυνάμωση	54
Ενεργός δέσμευση νέων.....	54
Ενδυνάμωση της νεολαίας σε διεθνείς ανταλλαγές ένταξης	66
Κεφάλαιο 5 Προσβασιμότητα: πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την προσβασιμότητα ιστότοπων και εγγράφων.....	69
Η σημασία της προσβασιμότητας πληροφοριών	69
Καθιστώντας τις πληροφορίες προσβάσιμες για όλους - προσβασιμότητα στον ιστό.....	69
Προσβάσιμα έγγραφα.....	73
Εργαλεία που υποστηρίζουν την αυξητική και εναλλακτική επικοινωνία (AAC)	79
Βιβλιογραφία.....	81

Πρόλογος

Καλώς ορίσατε στον Πρακτικό Οδηγό της ένταξης DARE!

Αυτή η έκδοση είναι το αποτέλεσμα μιας διετούς στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ του DARE: DisAble the barRiErs και του προγράμματος Erasmus + της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος της είναι ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη και η ανταλλαγή καινοτόμων πρακτικών και εμπειριών ένταξης μέσα στο πλαίσιο των διεθνών ανταλλαγών νέων. Εμείς, οι συγγραφείς, εκπροσωπούμε μια κοινοπραξία πέντε συνεργαζόμενων οργανώσεων από την Ιταλία, την Ελλάδα, την Πολωνία και τη Γερμανία. Για να επεκταθούμε στις μοναδικές και ποικίλες προσεγγίσεις μας για εργασία των νέων σε διεθνές επίπεδο, πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητο να διερευνήσουμε κρίσιμες πτυχές της ένταξης στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των έργων διεθνούς κινητικότητας.

Μέσω της ενεργής συμμετοχής μας στις πολλές πτυχές της διεθνούς εργασίας στο πεδίο της νεολαίας, είμαστε πεπεισμένοι ότι όλοι αξίζουν ένα δίκαιο μερίδιο ευκαιριών στη ζωή. Δυστυχώς, πολλοί νέοι βρίσκονται σε μειονεκτική θέση λόγω της έλλειψης εγκαταστάσεων και στρατηγικών ένταξης και δεν μπορούν να συμμετάσχουν εξίσου στην κοινωνική ζωή. Στόχος μας στο έργο DARE είναι να το αλλάξουμε αυτό, προωθώντας την ένταξη στη διεθνή εργασία στο πεδίο της νεολαίας. Μέσω αυτής της συνεργασίας, εργαζόμαστε για να ενδυναμώσουμε τους νέους με αναπηρία ώστε να εμπλέκονται και να συμμετέχουν. Επιπλέον, θα θέλαμε να μοιραστούμε τις εμπειρίες μας με άλλους οργανισμούς και εργαζομένους στον τομέα της νεολαίας, προκειμένου να προωθήσουμε περισσότερα έργα ένταξης. Ο Πρακτικός Οδηγός της Ένταξης Dare είναι ένα από τα πολλά αποτελέσματα του έργου και απευθύνεται ιδιαίτερα σε εκείνους που οργανώνουν, εφαρμόζουν και συντονίζουν τη διεθνή κινητικότητα των νέων.

Έχουμε μια ευρεία προοπτική για την ένταξη και είμαστε πεπεισμένοι ότι κανείς, ανεξάρτητα από τις ικανότητες αντίληψης, δεν πρέπει να αποκλειστεί από αυτές τις διαδικασίες. Η κύρια ομάδα-στόχος μας στο έργο DARE είναι νέοι με Οπτικές / Ακουστικές / Σωματικές Αναπηρίες (μΟΑΣΑ). Οι προοπτικές και οι ιδέες, που μοιραζόμαστε είναι απόλυτα προσαρμόσιμες και έχουν μια ευαισθητοποιημένη στάση ως προς τη διαφοροποίηση.

Στα πέντε κεφάλαια αυτού του οδηγού, μοιραζόμαστε πληροφορίες και πρακτικές πτυχές προσιτών δραστηριοτήτων ένταξης, οι οποίες πιστεύουμε ότι μπορούν να υποστηρίξουν και να ενδυναμώσουν τους συντονιστές και τους εργαζομένους στον τομέα της νεολαίας κατά την εφαρμογή τους. Αν και, σε αυτόν τον οδηγό, εστιάζουμε στις διεθνείς ανταλλαγές νέων, πιστεύουμε ότι αυτές οι ιδέες θα συμβάλουν σε μια πιο εκτεταμένη νοοτροπία ένταξης μέσα σε ολόκληρη την κοινωνία.

DARE Πρακτικός Οδηγός της Ένταξης

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας στη δημοσίευσή μας. Παρακαλώ λάβετε υπόψη ότι οι πληροφορίες που εισάγονται στον Πρακτικό Οδηγό της Ένταξης DARE δεν είναι με κανένα τρόπο πλήρεις και θα συνεχίσουν να επεκτείνονται σε κάθε νέα ομάδα.

Απολαύστε την ανάγνωση!

Εισαγωγή στη γλώσσα και την ορολογία που χρησιμοποιείται σε αυτήν την έκδοση

Συντονιστής

Αυτός ο οδηγός απευθύνεται σε οργανώσεις και εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας, διαχειριστές έργων και όλους όσους θέλουν να φέρουν πρακτικές ένταξης στην εργασία των νέων. Σε αυτήν την έκδοση, χρησιμοποιούμε τον όρο "Συντονιστής" που χρησιμοποιείται ευρέως στη μη τυπική εκπαίδευση. Το να έχει κάποιος το ρόλο ενός συντονιστή σημαίνει τόσο να συντονίσει τη διαδικασία όσο και να προσέξει ότι όλοι συμμετέχουν. Οι συντονιστές καθοδηγούν τους συμμετέχοντες στη μάθηση και στην ανάπτυξη και τους βοηθούν στην επίτευξη των κοινών στόχων. (Schools for Future Youth, 2018).

Ένταξη

Ο όρος ένταξη που χρησιμοποιείται σε αυτήν την έκδοση, αναφέρεται σε ένα περιβάλλον όπου όλοι οι άνθρωποι, ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά ή τις ικανότητές τους, συμμετέχουν ενεργά στην καθημερινή ζωή. Με την ένταξη, δεν πρέπει να υπάρχουν εμπόδια ή αναστολές. Η διαφορετικότητα πρέπει να γίνεται αντιληπτή ως κανόνας.

Σε αυτή τη δημοσίευση εστιάζουμε πρωτίστως σε νέους με αναπηρία, που συμμετέχουν σε διεθνείς ανταλλαγές ένταξης νέων. Ωστόσο, προσπαθούμε να απευθυνθούμε στους συμμετέχοντες που, αν και δεν έχουν αναπηρία, αντιμετωπίζουν άλλες μορφές διακρίσεων. Η διατομή, δηλαδή η επικάλυψη των πολλαπλών τύπων διακρίσεων έναντι ενός ατόμου, λαμβάνεται υπόψη μέσα σε όλο το κείμενο. Σύμφωνα με αυτό, οι συγγραφείς δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι αυτή η δημοσίευση είναι απαλλαγμένη από κάθε διάκριση.

ΜΟΑΣΑ

Αυτό το ακρωνύμιο σημαίνει νέοι με Οπτικές / Ακουστικές / Σωματικές Αναπηρίες (ΜΟΑΣΑ). Αν και οι συγγραφείς διατηρούν το ενδιαφέρον τους για όλα τα νέα άτομα, οι νέοι ΜΟΑΣΑ είναι η κύρια ομάδα-στόχος αυτού του οδηγού.

Γλώσσα

Είναι γνωστό ότι η γλώσσα είναι ένα ζωτικό και ισχυρό εργαλείο που διαμορφώνει την πραγματικότητά μας και τον τρόπο που σκεφτόμαστε. Η χρήση ευαίσθητης και αμερόληπτης γλώσσας έχει μεγάλη σημασία για τους συγγραφείς.

Στο πλαίσιο της ένταξης, προτιμάται συχνά η ορολογία που τοποθετεί πρώτα το υποκείμενο (people-first language). Ωστόσο, υπάρχουν εκείνοι που υποστηρίζουν ότι η αναπηρία τους δεν είναι μέσα ή μαζί τους, αλλά διαμορφώνεται από την κοινωνία ή το περιβάλλον. Με αυτό το επιχείρημα προτιμούν την ορολογία που προκρίνει την ταυτότητα της αναπηρίας (identity-first language)

Σύμφωνα με αυτήν την άποψη, τα άτομα αναγνωρίζονται ως ανάπηρα λόγω εξωτερικών παραγόντων, όπως η έλλειψη προσβάσιμων περιβαλλόντων. Στο πλαίσιο αυτής της δημοσίευσης χρησιμοποιούμε πιο συχνά την ορολογία που τοποθετεί πρώτα το υποκείμενο (περισσότερα: βλ. [Κεφάλαιο 1](#)).

Γλώσσα χωρίς φύλο

Ένα άλλο ζήτημα στην επιλεγμένη μας γλώσσα είναι η κατάλληλη χρήση των μορφών φύλου. Χρησιμοποιώντας διατύπωση χωρίς φύλο, στοχεύουμε στο να αποφύγουμε στερεότυπα φύλου και διακρίσεις κατά ενός συγκεκριμένου φύλου, κοινωνικού φύλου ή ταυτότητας φύλου. Σε αυτή την έκδοση, κάθε αναφορά στο φύλο γίνεται με τον αστερίσκο φύλου, όπως στο "αυτή * αυτός". Αυτή η μορφή υποδηλώνει ότι η λέξη / ετικέτα δεν είναι δυαδική και θα απευθύνεται σε άτομα οποιασδήποτε ταυτότητας φύλου.

Ειδικές ανάγκες

Παρόλο που αυτή η διατύπωση χρησιμοποιείται συχνά για άτομα με αναπηρία, την αποφεύγουμε στη γλώσσα που χρησιμοποιούμε. Αν και οι ανάγκες των ατόμων με ειδικές ανάγκες είναι ατομικές και συγκεκριμένες όσον αφορά την αναπηρία τους, δεν υπάρχει τίποτα το ιδιαίτερο γι' αυτούς.

Προσβασιμότητα

Ελαχιστοποιούμε τη χρήση της περιγραφής "χωρίς εμπόδια" καθώς δεν πιστεύουμε, ότι μπορούν να υπάρχουν απόλυτα περιβάλλοντα χωρίς εμπόδια. Αυτό που μπορεί να είναι χωρίς εμπόδια για ένα άτομο, μπορεί ταυτόχρονα να αποτελέσει πρόκληση ή ακόμη και να αποκλείσει ένα άλλο άτομο.

Για το λόγο αυτό, η προσβασιμότητα πρέπει να επιτευχθεί σε ατομικό επίπεδο. Οι συγγραφείς γνωρίζουν αυτή την παράμετρο και επομένως προτιμούν τον όρο «προσβάσιμο».

Διεθνής κινητικότητα

Στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus +, οι διεθνείς ανταλλαγές νέων, οι εκπαιδεύσεις, οι εθελοντικές ομάδες κ.λπ. θεωρούνται "διεθνείς κινητικότητα". Σε αυτήν την έκδοση, συζητάμε για την κινητικότητα, καθώς και για έργα ή διεθνείς δραστηριότητες. Αυτοί οι όροι μπορούν να γίνουν συνώνυμα κατανοητοί.

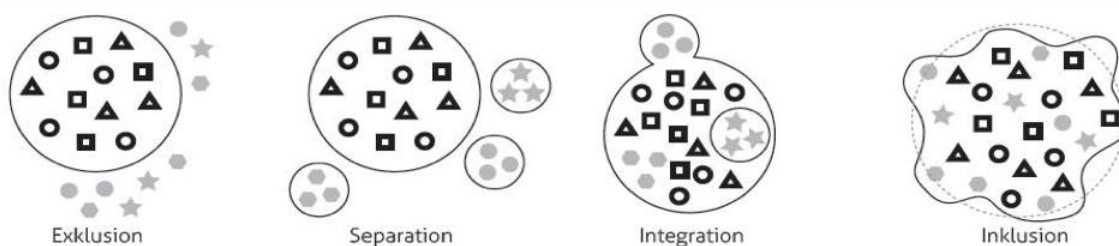
Βασικές αρχές των διεθνών ανταλλαγών νέων ένταξης

Κατανόηση της έννοιας της ένταξης

Για την υλοποίηση της ιδέας της ένταξης και τη διεξαγωγή διεθνών δραστηριοτήτων ένταξης, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί μια κοινή κατανόηση του όρου αυτού.

Όταν μιλάμε για ένταξη, η έννοια αναφέρεται συχνά στο πλαίσιο της αναπηρίας. Ιστορικά αυτό είναι σωστό, καθώς η ιδέα της ένταξης επινοήθηκε τη δεκαετία του 1970 με μια πρωτοβουλία πολιτών στις ΗΠΑ, η οποία απαιτούσε πλήρη και ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνική ζωή. Αυτό συνέβη όχι πριν το 1994, όπου η UNESCO καθιέρωσε τη Διακήρυξη της Σαλαμάνκα και αργότερα το 2008, όπου η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες προώθησε τη συζήτηση για την ευρωπαϊκή ένταξη. Τα ερωτήματα σχετικά με την ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνία και την εκπαίδευση έγιναν συνεπώς σημαντικά και η ένταξη απέκτησε το καθεστώς του ανθρωπίνου δικαιώματος. Εδώ βασίζεται η ευρεία κατανόηση της ένταξης. Δεν περιορίζεται αποκλειστικά σε άτομα με αναπηρία, αλλά περιλαμβάνει όλα τα άτομα ως ισότιμα μέλη της κοινωνίας (UNESCO, 2014).

Η σημαντική διάκριση από άλλες κοινωνικές και παιδαγωγικές έννοιες φαίνεται στο ακόλουθο γράφημα, που παρουσιάζει διάφορες παιδαγωγικές και δομικές προοπτικές (Kreisau- Initiative e. V., 2014).

Η διαφορά μεταξύ αποκλεισμού, διαχωρισμού, ολοκλήρωσης, ένταξης (Kreisau-Initiative, π.χ. V., 2014)

Ο αποκλεισμός, μια έννοια που επικρατούσε στην πολιτική, την κοινωνία και την εκπαίδευση μέχρι τον 20ο αιώνα, αντιπροσωπεύει έτσι την αντίθεση της ένταξης. Οι άνθρωποι που δεν ανταποκρίνονταν στον αποδεκτό κοινωνικό

κανόνα ήταν ευθύνη των οικογενειών τους και όχι της κοινωνίας. Από παιδαγωγική άποψη, θεωρήθηκαν ακατάλληλα.

Με το σύστημα του διαχωρισμού, αναγνωρίστηκε μια εκπαιδευτική προσωπικότητα. Έγινε προσπάθεια να εκπαιδευτούν όσοι δεν συμμορφώνονταν με τον κανόνα για να γίνουν χρήσιμα μέλη της κοινωνίας. Διάφορα σχολικά και ειδικά εκπαιδευτικά συστήματα ιδρύθηκαν για το σκοπό αυτό. Χάρη σε αυτήν την εξέλιξη, δόθηκε στα άτομα με διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρόσβαση σε στοχευμένη, προς την ομάδα-στόχο, εκπαίδευση και το δικαίωμα να λάβουν ατομική υποστήριξη.

Ταυτόχρονα, παρέμεινε ο κοινωνικός διαχωρισμός μεταξύ των «χαρισματικών» και των «λιγότερο χαρισματικών» και προτιμήθηκε η μάθηση εντός ομοιογενών ομάδων.

Μια ειλικρινή ματιά στις υπάρχουσες κοινωνικές και εκπαιδευτικές δομές του σήμερα αποκαλύπτει ότι ο διαχωρισμός παραμένει το κυρίαρχο σύστημα.

Στη δεκαετία του 1970 ξεκίνησε η συζήτηση για την ένταξη, ακολουθούμενη από τη συζήτηση για την ένταξη που ξεκίνησε με τη Διακήρυξη της Σαλαμάνκα τη δεκαετία του 1990. Η ιδέα της ενσωμάτωσης είναι η ένταξη των ανθρώπων στα υπάρχοντα συστήματα. Ενώ αυτό επιτρέπει τη συμμετοχή εκείνων, που προηγουμένως είχαν αποκλειστεί από την κοινωνία, απαιτεί επίσης από εκείνους να προσαρμοστούν στις υπάρχουσες δομές πλειοψηφίας.

Συχνά, η ενσωμάτωση και η ένταξη χρησιμοποιούνται ως συνώνυμα, αλλά οι υποκείμενες έννοιες διαφέρουν σημαντικά. Η ένταξη δεν έχει πλέον δομές που θεωρούνται "φυσιολογικές". Αντιθέτως, προτείνει τα συστήματα και οι συνθήκες να σχεδιαστούν με τέτοιο τρόπο ώστε κάθε άτομο να μπορεί να συνεισφέρει μαζί με τις ατομικές του*της ιδιότητες χωρίς να χρειάζεται να κάνει προσαρμογές. Η εστίαση εδώ είναι στην αναγνώριση της ποικιλομορφίας ως «κανόνα» και στην αποδοχή των υπαρχουσών διαφορών ως προστιθέμενη αξία. Οι ανικανότητες και οι αναπηρίες θεωρούνται κοινωνικές δομές, τα αποτελέσματα των οποίων πρέπει να ξεπεραστούν.

Ως νέο παράδειγμα, η ένταξη προϋποθέτει ως αυτονόητο ότι η συμμετοχή όλων των ανθρώπων στην κοινωνική ζωή είναι ίσης αξίας. Έτσι, το υποκείμενο κίνητρο είναι πιο εκτεταμένο και δεν περιορίζεται σε άτομα με αναπηρία. Εξετάζονται και άλλοι τύποι μειονεκτημάτων και διακρίσεων, καθώς και εκείνοι που ανατίθενται στη λεγόμενη κοινωνία της πλειοψηφίας.

Συνειδητοποιούμε ότι η ένταξη είναι μια ιδανική εικόνα της κοινωνίας και στον πραγματικό της ορισμό δεν μπορεί ποτέ να επιτευχθεί πλήρως. Παρ' όλα αυτά, είναι σημαντικό να επιτευχθεί αυτός ο στόχος καθώς όλοι επωφελούνται. Το κλειδί σε αυτή την προσέγγιση είναι οι προσπάθειες για την κατάρρευση όχι μόνο των φυσικών αλλά και των διανοητικών εμποδίων. Οι ταξινομήσεις της διαφορετικότητας όπως "με και χωρίς αναπηρία", "με και χωρίς μεταναστευτικό υπόβαθρο", "νέοι και ηλικιωμένοι" πρέπει να γίνουν αντικείμενο

ευαισθητοποίησης και προβληματισμού. Η εκμάθηση και η εμπειρία μαζί μπορούν έτσι να αλλάξουν την προοπτική αλλά και να δημιουργήσουν ισχυρή αλλαγή και δέσμευση προς την ένταξη.

Μη τυπική εκπαίδευση

Η ανταλλαγή, η μάθηση και η εμπειρία μαζί, είναι ουσιαστικοί στόχοι της διεθνούς εργασίας στο πεδίο της νεολαίας. Οι νέοι από διάφορες χώρες και περιβάλλοντα συναντιούνται για να μάθουν ο ένας για τον άλλον και να μάθουν ο ένας με, και από τον άλλον. Οι διεθνείς συναντήσεις νέων πραγματοποιούνται συχνά σε μη τυπικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Η μη τυπική εκπαίδευση αναφέρεται σε οποιοδήποτε πρόγραμμα προσωπικής και κοινωνικής εκπαίδευσης των νέων, που σχεδιάζεται εκτός του σχολικού προγράμματος, το οποίο χρησιμεύει για τη βελτίωση των ατομικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων (Council of Europe, 2020).

Αυτά τα προγράμματα χρησιμοποιούν συγκεκριμένες μεθόδους και προσεγγίσεις, που επιτρέπουν εκπαιδευτικές διαδικασίες μέσω βιωματικών, δημιουργικών και ευχάριστων δραστηριοτήτων. Η μη τυπική εκπαίδευση, στη διεθνή εργασία στο πεδίο της νεολαίας, ακολουθεί ορισμένες βασικές αρχές (Council of Europe, 2020). Αυτά τα προγράμματα πρέπει να είναι:

- εθελοντικά
- προσβάσιμα σε όλους (ιδανικά)
- να ακολουθούν μια οργανωμένη διαδικασία με εκπαιδευτικούς στόχους
- συμμετοχικά και επικεντρωμένα στον μαθητή
- προσανατολισμένα στην ποικιλομορφία
- επικεντρωμένα στην εκμάθηση δεξιοτήτων ζωής και στην προετοιμασία ενεργών πολιτών
- ισορροπημένα μεταξύ ατομικών και ομαδικών μαθησιακών στόχων εντός ενός κοινοτικού περιβάλλοντος
- ολιστικά και προσανατολισμένα στη διαδικασία
- βασισμένα στην εμπειρία και στη δράση
- σχεδιασμένα γύρω από τις ανάγκες των συμμετεχόντων

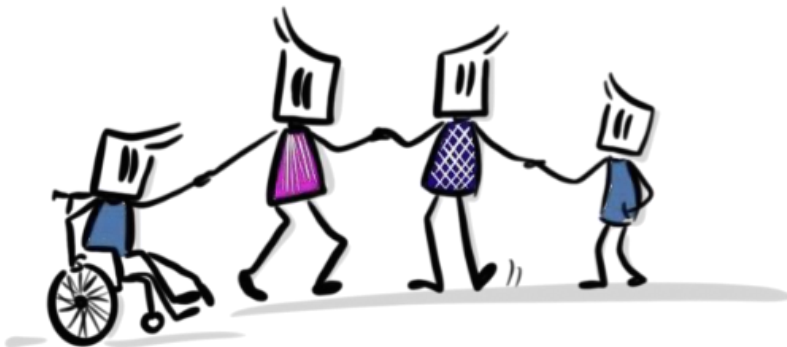
Οι μη τυπικές εκπαιδευτικές διαδικασίες επικεντρώνονται στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των νέων. Δημιουργώντας ελκυστικές προσφορές, που προσανατολίζονται τόσο σε κοινωνικά συναφή ζητήματα όσο και στα συμφέροντα των νέων, μπορούν αυτά τα προγράμματα να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να αποκτήσουν κρίσιμες βασικές ικανότητες μέσω της διαδικασίας συνεργατικής μάθησης, όπως: βελτιωμένη αυτοπεποίθηση, αυτο-αποτελεσματικότητα και αναγνώριση των ατομικών τους ταλέντων και

δυνατοτήτων. Επιπλέον, τέτοιες προσφορές, οι οποίες προσανατολίζονται σε διαδικασίες συμμετοχικής λήψης αποφάσεων, μπορούν να προωθήσουν συγκεκριμένα μια ενισχυμένη δέσμευση για κοινωνική ευθύνη.

Μια σημαντική απαίτηση της μη τυπικής εκπαίδευσης είναι να επιτρέψει και να ενθαρρύνει τους νέους να αντιμετωπίσουν τις δικές τους συνθήκες διαβίωσης καθώς και τις κοινωνικές συνθήκες γύρω τους. Ενθαρρύνονται να αμφισβητούν με κριτική διάθεση το περιβάλλον τους και να αναλαμβάνουν προσωπική ευθύνη. Οι διεθνείς συναντήσεις νέων που έχουν ως στόχο την ένταξη, ειδικότερα, μπορούν να προωθήσουν την αποδοχή της διαφορετικότητας, όπως αντανακλάται στα πολλά πρόσωπα, τις απόψεις και τις ιδέες που έχουν για τον κόσμο και τα σχέδια ζωής των συμμετεχόντων.

Λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές αρχές και τις απαιτήσεις της ένταξης, αυτές οι αξίες συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό με τις απαιτήσεις για τη μη τυπική εκπαίδευση.

Πάνω απ' όλα, η μη τυπική εκπαίδευση ισχυρίζεται ότι παραμένει ανοιχτή για όλους. Μια άλλη σημαντική βασική αρχή της μη τυπικής εκπαίδευσης είναι ο προσανατολισμός της προς την ποικιλομορφία. Το άτομο με τα αμετάβλητα χαρακτηριστικά του*της (φύλο, αναπηρία κ.λπ.) και μεταβλητά χαρακτηριστικά (κοινωνική κατάσταση, γλώσσα, εκπαίδευση κ.λπ.) έρχεται στο επίκεντρο στη μη τυπική εκπαίδευση. Στη διεθνή εργασία στο πεδίο της νεολαίας, η ποικιλομορφία μεταξύ των συμμετεχόντων αποτελεί ουσιαστικό πόρο για τις εκπαιδευτικές διαδικασίες. Η παιδαγωγική της διαφορετικότητας στοχεύει στο να επιτρέψει ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες διατηρώντας ταυτόχρονα τη διαφορετικότητα του ατόμου. Το πλαίσιο, στο οποίο λαμβάνει χώρα η μη τυπική εκπαίδευση, δημιουργεί έναν βέλτιστο χώρο για κοινή μάθηση και βιωματικές διαδικασίες που επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να διαλύσουν τα εμπόδια, να αναπτύξουν μια αυτο-εικόνα της διαφορετικότητας και να δουν την ποικιλομορφία ως ευκαιρία για ανάπτυξη.

Συμμετοχή στη διεθνή εργασία στο πεδίο της νεολαίας

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η ιδέα της ένταξης αντιπροσωπεύει ένα κοινωνικό και παιδαγωγικό ιδανικό, το οποίο, θεωρητικά, φαίνεται τέλειο. Στην πρακτική εφαρμογή, ωστόσο, γίνεται σαφές ότι υπάρχουν προκλήσεις και δυσκολίες. Αν και η διεθνής ανταλλαγή νέων ως μέρος της μη τυπικής εκπαίδευσης στοχεύει στην παροχή πρόσβασης για όλους, οι στατιστικές δείχνουν μια προφανή υποεκπροσώπηση των νέων με μειονεκτική θέση και των ατόμων με αναπηρία σε αυτά τα προγράμματα. Με το έργο DARE και αυτόν τον οδηγό δουλεύουμε για να αλλάξουμε αυτήν την κατάσταση. Η διεθνή εργασία στο πεδίο της νεολαίας προσφέρει μια εξαιρετική ευκαιρία για πειραματισμό και προβληματισμό σχετικά με έννοιες και μεθόδους ένταξης, συμπεριλαμβανομένου του προσωρινού, μη τυπικού πλαισίου. Ο ασφαλής χώρος, στον οποίο πραγματοποιούνται τέτοιες συναντήσεις επιτρέπει λάθη και αποτυχίες και, μέσω μιας συμμετοχικής προσέγγισης, επιτρέπει κοινές διαδικασίες μάθησης με όλους τους εμπλεκόμενους συμμετέχοντες, οι οποίοι μπορούν στη συνέχεια να αναπτυχθούν περαιτέρω και να μεταφερθούν σε άλλα επίσημα και εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Μια ουσιαστική πτυχή για την επιτυχία αυτών των προγραμμάτων είναι η σωστή παιδαγωγική υποστήριξη. Για να δημιουργηθεί μια ατμόσφαιρα εμπιστοσύνης και θετικής παραγωγικής δυναμικής ομάδας κατά τη διάρκεια των συναντήσεων, χρειάζονται ειδικευμένοι συντονιστές και εργαζόμενοι στο πεδίο της νεολαίας, οι οποίοι έχουν τόσο τις απαραίτητες γνώσεις και εκπαίδευση, όσο και μια ανοιχτή και αποδεκτή στάση.

Στο πλαίσιο της διεθνούς εκπαίδευσης για την ένταξη, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διάφορες ανάγκες και ενδιαφέροντα κατά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση δραστηριοτήτων. Οι συντονιστές και το προσωπικό υποστήριξης πρέπει να έχουν μια πρόθυμη στάση ώστε να σκέφτονται πάντα σε σχέση με την ένταξη των συμμετεχόντων και να εφαρμόζουν μια ποικιλία κατάλληλων μεθοδολογικών προσεγγίσεων.

Ειδικότερα, ωστόσο, πρέπει να έχουν το θάρρος να εφαρμόσουν στην πράξη την ένταξη. Θα θέλαμε να ενθαρρύνουμε αυτήν τη διαδικασία μέσω των γνώσεων και των πληροφοριών που παρέχονται στον Πρακτικό Οδηγό της Ένταξης DARE. Αξίζει τον κόπο! Σας ευχόμαστε μια ευχάριστη εμπειρία.

Κεφάλαιο 1 Είναι πιο εύκολο από ό, τι νομίζετε!

Αυτό το κεφάλαιο εστιάζει σε πρακτικές διαστάσεις της ένταξης: Τι πρέπει, ως συντονιστής, να γνωρίζω για τους νέους με αναπηρία;

Σύμφωνα με αρκετές έρευνες, εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές παρεξηγήσεις και στερεότυπα σχετικά με τα άτομα με αναπηρία όσον αφορά στις ικανότητές τους, στη βοήθεια που χρειάζονται ή στο πόσο δραστήρια/ παραγωγικά είναι. Το 57% των Ευρωπαίων παραδέχονται ότι δεν γνωρίζουν πολλά για τους διαφορετικούς τύπους αναπηρίας, ενώ το 44% των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι οι "άλλοι άνθρωποι" δεν αισθάνονται άνετα στην παρουσία ατόμων με αναπηρία. Επιπλέον, οι εργαζόμενοι και οι συντονιστές στον τομέα της νεολαίας συχνά πιστεύουν ότι δεν έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες για να εργαστούν με νέους με αναπηρία. Γιατί είναι έτσι η κατάσταση; Οι άνθρωποι συνήθως φοβούνται να πουν το λάθος πράγμα και κατά συνέπεια επιλέγουν να μην πουν τίποτε απολύτως. Άλλοι μερικές φορές αποφεύγουν να αλληλοεπιδρούν με άτομα με αναπηρία ανησυχώντας ότι εάν πούνε κάτι "λάθος", θα θεωρηθούν προκατειλημμένοι. Στόχος μας σε αυτό το κεφάλαιο είναι να συνεισφέρουμε στην αυτοπεποίθηση των εργαζομένων και των συντονιστών στον τομέα της νεολαίας, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση και τη γνώση τους σχετικά με τις αναπηρίες και το πιο σημαντικό είναι να διαλύσουμε την αμηχανία γύρω από τα άτομα με αναπηρία δηλώνοντας το προφανές. Είναι πιο εύκολο από ό, τι νομίζετε να συνεργάζεστε με νέους με αναπηρία.

Τα κύρια θέματα που αναφέρονται σε αυτό το κεφάλαιο είναι τα ακόλουθα:

- Το κοινωνικό μοντέλο και το μοντέλο ανθρωπίνων δικαιωμάτων της αναπηρίας
- Η ορολογία που τοποθετεί πρώτα το υποκείμενο
- Η ετικετοποίηση της αναπηρίας και πώς οι συντονιστές μπορούν να αντιμετωπίσουν τα άτομα με αναπηρία και τις ανάγκες τους

Το Κοινωνικό Μοντέλο και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα της Αναπηρίας

Ας ξεκινήσουμε ξεκαθαρίζοντας τον όρο αναπηρία. Η αναπηρία είναι ένας όρος ομπρέλα· ένα πολύπλοκο φαινόμενο που αντανακλά την αλληλεπίδραση μεταξύ των χαρακτηριστικών του σώματος ενός ατόμου και των χαρακτηριστικών της κοινωνίας στην οποία αυτή*αυτός ζει. Η υπέρβαση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία απαιτεί παρεμβάσεις για την άρση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών εμποδίων. Για το μεγαλύτερο μέρος του 20ού αιώνα, η αναπηρία ορίστηκε ιατρικά ως αποτέλεσμα μιας φυσικής κατάστασης μέσα σε ένα άτομο (Disability Advocacy Resource Unit (DARU), 2020). Το ιατρικό μοντέλο της αναπηρίας αντιπροσωπεύει την αναπηρία ως ένα «πρόβλημα» που ανήκει στο άτομο με αναπηρία. Δεν παρουσιάζεται ως μια κατάσταση που αφορά κανέναν άλλο εκτός από το άτομο

που επηρεάζεται. Για παράδειγμα, εάν ένας μαθητής που χρησιμοποιεί αναπηρικό αμαξίδιο δεν μπορεί να έχει πρόσβαση σε ένα κτίριο εξαιτίας μερικών σκαλοπατιών, σύμφωνα με το ιατρικό μοντέλο της αναπηρίας αυτό οφείλεται στο αναπηρικό αμαξίδιο και όχι στα σκαλοπάτια (University of Lester, 2020).

Τα τελευταία χρόνια η δημόσια πολιτική έχει απομακρυνθεί από το ιατρικό μοντέλο της αναπηρίας και προσανατολίζεται ως προς την προσέγγιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και τα κοινωνικά μοντέλα αναπηρίας.

Οι ιατρικώς επικεντρωμένες λύσεις έχουν δώσει τη θέση τους σε πιο διαδραστικές προσεγγίσεις, που αναγνωρίζουν ότι τα άτομα είναι άτομα με αναπηρία λόγω περιβαλλοντικών παραγόντων και περιορισμών. Το μοντέλο των ανθρώπινων δικαιωμάτων, όπως υποδηλώνει το όνομα, βασίζεται σε βασικές αρχές ανθρωπίνων δικαιωμάτων (World Health Organization, 2011).

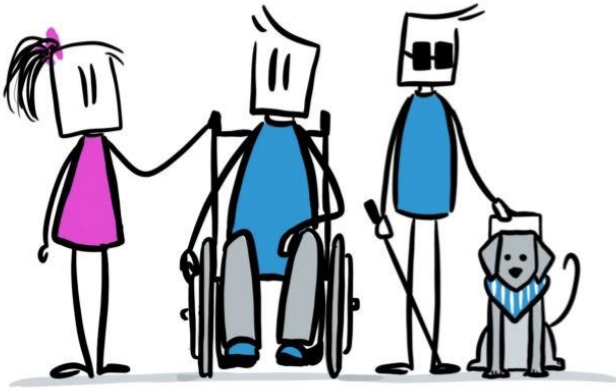
Το μοντέλο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αναγνωρίζει ότι:

- Η αναπηρία είναι ένα φυσικό μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας, που πρέπει να είναι σεβαστή και να υποστηρίζεται σε όλες τις μορφές της
- Τα άτομα με αναπηρία έχουν τα ίδια δικαιώματα με όλους τους άλλους στην κοινωνία
- Οι αναπηρίες δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως δικαιολογία για άρνηση ή περιορισμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων

Σύμφωνα με το προοίμιο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (CRPD), η αναπηρία είναι «μια εξελισσόμενη έννοια». Το έγγραφο τονίζει ότι "η αναπηρία προκύπτει από την αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμων με αναπηρίες και φυσικών/ περιβαλλοντικών εμποδίων, που εμποδίζουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ισότιμη βάση με άλλους". Ο ορισμός της αναπηρίας ως μια αλληλεπίδραση σημαίνει ότι η "αναπηρία" δεν είναι ένα χαρακτηριστικό του ατόμου. Η πρόοδος στη βελτίωση της κοινωνικής συμμετοχής μπορεί να επιτευχθεί με την αντιμετώπιση και τη μείωση των εμποδίων, τα οποία εμποδίζουν τα άτομα με αναπηρία στην καθημερινή τους ζωή.

Η Σύμβαση γιορτάζει την ανθρώπινη πολυμορφία και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Το πρωταρχικό του μήνυμα είναι ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν το πλήρες φάσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της θεμελιώδους ελευθερίας χωρίς διακρίσεις. Αυτό αντικατοπτρίζεται στο προοίμιο της Σύμβασης και σε όλα τα άρθρα της καθώς καθιερώνουν την υποχρέωση της κοινωνίας να προωθεί θετικές αντιλήψεις και μεγαλύτερη κοινωνική ευαισθητοποίηση προς τα άτομα με αναπηρία. Προκαλεί επίσης έθιμα και συμπεριφορές, που βασίζονται σε στερεότυπα, προκαταλήψεις, βλαβερές πρακτικές και στιγματισμό ως προς τα άτομα με αναπηρία. Κατά την καθιέρωση ενός μηχανισμού παραπόνων, το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης

διασφαλίζει ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν το ίδιο δικαίωμα αποζημίωσης για παραβάσεις των δικαιωμάτων, που κατοχυρώνονται στη Σύμβαση.

Είναι σημαντικό ότι η Σύμβαση και το Προαιρετικό Πρωτόκολλό της αμφισβητούν τις προηγούμενες αντιλήψεις για την αναπηρία - ως ένα ιατρικό πρόβλημα ή ως έναν δημιουργό οίκτων ή φιλανθρωπικών προσεγγίσεων - και καθιερώνουν μια ενδυνάμωση προσέγγισης της αναπηρίας, που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ως συντονιστές, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ότι ένα άτομο με αναπηρία μπορεί να θεωρηθεί ως άτομο με αναπηρία σε μια κοινωνία ή σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον, αλλά όχι σε κάποιο άλλο. Η αναπηρία δεν είναι κάτι που κατοικεί στο άτομο ως αποτέλεσμα κάποιας βλάβης. Η αναπηρία βρίσκεται στην κοινωνία, όχι στο άτομο. Μερικά παραδείγματα παρακάτω μπορεί να σας βοηθήσουν να το κατανοήσετε καλύτερα:

- Ένα άτομο σε αναπηρικό αμαξίδιο μπορεί να έχει δυσκολίες να συμμετάσχει με επιτυχία στην ανταλλαγή νέων, όχι λόγω της κατάστασής του, αλλά επειδή μπορεί να υπάρχουν εμπόδια στο χώρο και στο γενικότερο περιβάλλον, όπως μη προσβάσιμα λεωφορεία ή σκάλες στο κτίριο, όπου θα πραγματοποιηθεί η ανταλλαγή και τα οποία εμποδίζουν την πρόσβαση του*της.
- Ένας νεαρός με προβλήματα όρασης θέλει να διαβάσει το τελευταίο βιβλίο με τις καλύτερες πωλήσεις και να συνομιλήσει για αυτό με τους φίλους του. Σύμφωνα με το ιατρικό μοντέλο, υπάρχουν πολύ λίγες ιατρικές λύσεις, αλλά μια λύση κοινωνικού μοντέλου διασφαλίζει ότι οι ηχογραφήσεις πλήρους κειμένου είναι διαθέσιμες κατά την πρώτη έκδοση του βιβλίου. Αυτό σημαίνει ότι οι νέοι με προβλήματα όρασης μπορούν να συμμετάσχουν σε πολιτιστικές δραστηριότητες σε ισότιμη βάση με όλους τους άλλους (Disability Nottinghamshire, 2020).

Κατά συνέπεια, είναι αναμφισβήτητο ότι η αντίληψη και η πραγματικότητα της αναπηρίας εξαρτώνται επίσης από τις διαθέσιμες τεχνολογίες, βοηθήματα και υπηρεσίες, καθώς και από την πολιτιστική εκτίμηση.

Σε επίπεδο ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση στις συνθήκες και τη νομοθεσία της κατά των διακρίσεων έχει δείξει τη δέσμευσή της να προστατεύσει τους Ευρωπαίους από τις διακρίσεις· παρόλες τις προσπάθειες αυτές, η πραγματικότητα είναι ότι δεν προστατεύονται όλοι οι Ευρωπαίοι εξίσου ισότιμα. Παρά την επικύρωση της CRPD από την ΕΕ και όλα τα κράτη μέλη της, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να μην έχουν πλήρη προστασία από τις διακρίσεις στην Ευρώπη. Όπου η προστασία παρέχεται από το νόμο, η επιβολή καθυστερεί. Τον Απρίλιο του 2018, η Επιτροπή CRPD, στο Γενικό Σχόλιό της αριθ. 7 σχετικά με την ισότητα και τη μη διάκριση, προώθησε το μοντέλο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της αναπηρίας και της ισότητας της ένταξης, ως έναν τρόπο μεταξύ άλλων για την αναγνώριση της αξιοπρέπειας των ανθρώπων και της διατομής τους, ώστε να διασφαλιστεί η δικαιοσύνη και η καταπολέμηση του στίγματος, των προκαταλήψεων και της βίας.

Το γλωσσικό κίνημα «Πρώτα οι Άνθρωποι» - People's/Identity-first language

Επηρεάζουν τη ζωή σας, οι λέξεις που χρησιμοποιούνται για να σας περιγράψουν; Σίγουρα ναι! Άλλωστε όπως λέει η παροιμία, «η γλώσσα κόκκαλα δεν έχει και κόκκαλα τσακίζει»!

Στη διάρκεια της ιστορίας, τα άτομα που έχουν καταστάσεις που ονομάζουμε «περιορισμούς» ή «αναπηρίες» έχουν υποστεί υποτίμηση, περιθωριοποίηση, προκατάληψη και διάκριση. Ένας ισχυρός τρόπος για να υποβαθμίσει ένας άνθρωπος κάποιον άλλον είναι μέσω της γλώσσας, χρησιμοποιώντας λέξεις ή ετικέτες που προσδιορίζουν ένα άτομο/ ομάδα ως "λιγότερο", ως "το άλλο", "όχι σαν εμάς", "όχι φυσιολογικό" και ούτω καθεξής. Όταν ένα άτομο/ ομάδα έχει κατηγοριοποιηθεί με αυτόν τον τρόπο, διευκολύνεται η αιτιολόγηση της προκατάληψης και της διάκρισης. Η γλώσσα είναι ένα ισχυρό εργαλείο καθώς διαμορφώνει τη στάση μας και η στάση μας διαμορφώνει τη γλώσσα μας. Επιπλέον, τόσο η στάση όσο και η γλώσσα μας έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις πράξεις μας!

Η αναπηρία είναι αναμφίβολα ένα ευαίσθητο θέμα. Όπως περιγράφουμε στην εισαγωγή αυτού του κεφαλαίου, ο φόβος των ανθρώπων να πούνε κάτι λάθος τους οδηγεί στο να μην λένε τίποτε απολύτως και τους αποθαρρύνει από το να έχουν ουσιαστικές συζητήσεις για την αναπηρία. Από το 1988, έχει δημιουργηθεί ένα γλωσσικό κίνημα, που εισήγαγε τη λεγόμενη «people's first language-PFL» η οποία τοποθετεί το άτομο πριν από την αναπηρία. Η ιδέα πίσω από αυτήν την έννοια, η οποία εισήχθη από άτομα με αναπηρία που ισχυρίστηκαν ότι "δεν είμαστε οι αναπηρίες μας", έγινε με σκοπό να εξαλειφθούν παλιές και οδυνηρές περιγραφές και να επιδειχτούν καλοί τρόποι και σεβασμός (Snow, 2006). Από την άλλη πλευρά, ο όρος «ανάπηρο άτομο» (identity-first language-IFL), που προτιμάται από πολλούς, υποδηλώνει ότι η αναπηρία δεν βρίσκεται μέσα στο άτομο, αλλά μάλλον ότι το άτομο είναι

ανάπηρο λόγω της κοινωνίας. Η ορολογία που προκρίνει την ταυτότητα της αναπηρίας βασίζεται στην ιδέα του κοινωνικού μοντέλου της αναπηρίας, το οποίο επικεντρώνεται στην απρόσιτη κοινωνία που κυριολεκτικά απενεργοποιεί τους ανθρώπους και τους καθιστά ανίκανους να λειτουργήσουν (McColl, 2020). Ορισμένες κοινότητες προτιμούν έντονα την PFL, π.χ. τα άτομα με νοητική αναπηρία· όπως είναι εμφανές στις πολυάριθμες ομάδες υπεράσπισης από τη δεκαετία του 1970 που ονομάζονται «Πρώτα οι Άνθρωποι» και οι οποίες λειτουργούν από άτομα με νοητική αναπηρία. Από την άλλη πλευρά, οι κοινότητες ατόμων με αυτισμό και κώφωση προτιμούν και οι δύο την IFL, για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω αλλά και από αίσθηση υπερηφάνειας για τον πολιτισμό και την αναπηρία (Ryan, 2019).

Είναι πολύ σημαντικό να έχετε στο μυαλό σας ότι τα παραπάνω είναι γενικεύσεις και δεν πρέπει να θεωρούνται αυστηροί κανόνες. Σε κάθε κοινότητα ή σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση, θα υπάρχουν πάντα εξαιρέσεις. Σε περίπτωση αμφιβολίας, ρωτήστε ένα άτομο πώς θέλει να αντιμετωπιστεί και αποφύγετε εκ των προτέρων όλες τις υποθέσεις.

Γενικά, η κοινωνία και τα μέσα ενημέρωσης υποστηρίζουν συχνά μία από τις δύο εξαιρετικά πολωτικές απόψεις για τα άτομα με αναπηρία. Τα άτομα με αναπηρία απεικονίζονται είτε ως ιδιαίτερα άτομα ή ήρωες, ή θύματα και ως άτομα άξια οίκτου (Singh, 2018). Ως συντονιστής, θα πρέπει να αποφύγετε αυτές τις δύο αντιθέσεις, τόσο τη θυματοποίηση όσο και τον ηρωισμό, και να βεβαιωθείτε ότι η ομάδα σας καταλαβαίνει ότι οι αναπηρίες των ανθρώπων είναι μια ουσιαστική πτυχή της ζωής τους, των προσωπικών τους ιδιοτήτων και σε μεγάλο βαθμό μέρος του ποιοι είναι. Με άλλα λόγια, η αναπηρία γίνεται μια οικεία ποικιλομορφία χαρακτηριστικών. Στην ουσία, η παρουσία της δεν τους καθιστά ιδιαίτερα ηρωικούς, όπως και δεν σημαίνει ότι η ζωή τους είναι ένας συνεχής αγώνας (Kim, 2019).

Συμπερασματικά, είναι σημαντικό να έχετε κατά νου ότι ως συντονιστής, οι άνθρωποι σας ακούνε. Επομένως, έχετε τη δύναμη να επηρεάσετε την ομάδα σας. Είναι ζωτικής σημασίας να χρησιμοποιείτε ευαίσθητη και σωστή γλώσσα, καθώς δίνετε ένα παράδειγμα, που μπορεί να επηρεάσει τη συμπεριφορά και το ύφος της ομάδας σας. Γι' αυτό είναι ευεργετικό να γνωρίζετε την προσέγγιση της «Πρώτα οι Άνθρωποι» (PFL) γλώσσας και της ταυτότητας της αναπηρίας πρώτα (IFL) γλώσσας. Είναι πολύ σημαντικό να προσέχετε τα άτομα της ομάδας και τον τρόπο με τον οποίο επιθυμούν να αντιμετωπιστούν.

Βασικές αρχές της Ετικετοποίησης της Αναπηρίας

Έχοντας εξετάσει τις προσεγγίσεις PFL και IFL, είναι καιρός να γίνουμε πιο πρακτικοί. Ποια είναι λοιπόν η ετικετοποίηση της αναπηρίας; Η ετικετοποίηση της αναπηρίας είναι ένα σύνολο οδηγιών που αφορούν τον τρόπο αντιμετώπισης ενός ατόμου με αναπηρία (University of Heriot-Watt Edinburgh, 2020). Δεν υπάρχει ομοφωνία σχετικά με το πότε η φράση αυτή

χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά, αν και πιθανότατα αναπτύχθηκε από το Κίνημα Δικαιωμάτων Αναπηρίας που ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 1970. Συνολικά, η βασική ετικετοποίηση της αναπηρίας περιλαμβάνει τη μεταχείριση ατόμων με αναπηρία με σεβασμό (National Disability Navigator Resource Collaborative, 2020). Παρακάτω συνοψίζουμε μερικές συμβουλές, τις οποίες μπορεί να βρείτε χρήσιμες ως συντονιστής, σχετικά με το πώς να αλληλεπιδράτε με σεβασμό με τα άτομα που διαθέτουν αναπηρία.

Ρωτήστε πριν βοηθήσετε

Ακριβώς επειδή κάποιος έχει αναπηρία, μην υποθέσετε ότι αυτός*αυτή χρειάζεται βοήθεια. Εάν ο χώρος είναι προσβάσιμος, τα άτομα με αναπηρία μπορούν συνήθως να μετακινούνται χωρίς προβλήματα. Προσφέρετε βοήθεια μόνο εάν το άτομο φαίνεται να το χρειάζεται. Ένα άτομο με αναπηρία θα επικοινωνεί συχνά όταν αυτή*αυτός χρειάζεται υποστήριξη. Και αν αυτός*αυτή θέλει υποστήριξη, ρωτήστε τι μπορείτε να κάνετε προτού ενεργήσετε.

Να είστε ευαίσθητοι σχετικά με τη φυσική επαφή

Τα άτομα με αναπηρίες εξαρτώνται από συγκεκριμένα μέρη του σώματος τους π.χ. τα χέρια τους για ισορροπία. Η χρήση φυσικής επαφής, ακόμη και αν η πρόθεσή σας είναι να βοηθήσετε, θα μπορούσε να τους οδηγήσει σε απώλεια ισορροπίας. Αποφύγετε να χτυπήσετε ελαφρά με την παλάμη σας ένα άτομο στο κεφάλι ή να αγγίξετε το αναπηρικό καροτσάκι της*του, το σκούτερ ή τις πατερίτσες της*του, χωρίς να το ζητήσετε από εκείνη*εκείνον. Τα άτομα με αναπηρία θεωρούν τον εξοπλισμό τους μέρος του προσωπικού τους χώρου.

Σκέψου πριν μιλήσεις

Πάντα να μιλάτε απευθείας στο άτομο με αναπηρία και όχι στο σύντροφό της*του, τον βοηθό ή τον διερμηνέα νοηματικής γλώσσας. Το να κάνεις μια μικρή συζήτηση με ένα άτομο με αναπηρία είναι υπέροχο, αρκεί να της*του μιλάς όπως θα κάνατε σε οποιονδήποτε άλλο. Να είστε ευαίσθητοι και να σέβεστε την ιδιωτική ζωή της*του. Ενώ πολλά άτομα με αναπηρία είναι άνετα να μιλούν ανοιχτά για τις αναπηρίες τους, θα πρέπει να εξακολουθείτε να έχετε ευαισθητοποιημένη επίγνωση (sensitive awareness), ακόμη κι αν πολλοί είναι αρκετά συνηθισμένοι στο να προσδιορίζονται από την αναπηρία τους. Αυτό μπορεί να συμβεί στην αρχή της κινητικότητας, καθώς οι άνθρωποι αρχίζουν να γνωρίζονται μεταξύ τους. Ένα απλό "Δεν νιώθω άνετα να το μοιράζομαι αυτό" από το άτομο με αναπηρία μπορεί να θέσει τον τόνο, εάν είναι κάτι που αυτός*αυτή δεν είναι διατεθειμένος*η να μοιραστεί.

Μην κάνετε υποθέσεις

Τα άτομα με αναπηρία είναι ο καλύτερος κριτής για το τι μπορούν ή δεν μπορούν να κάνουν. Μην αποφασίζετε για αυτά με βάση τις εμπειρίες και τις υποθέσεις σας. Ως συντονιστής, μπορείτε φυσικά να συμμετάσχετε στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, αναφέροντας τις διαθέσιμες επιλογές ή

προσφέροντας προσιτές δραστηριότητες. Στο τέλος, κάθε άτομο πρέπει να αποφασίσει για τον εαυτό του*της.

Έχοντας κατά νου αυτές τις γενικές συμβουλές, αποφασίσαμε να απαριθμήσουμε μερικές πρόσθετες προτάσεις σχετικά με τους νέους ανθρώπους με προβλήματα όρασης, ακοής, σωματικής αναπηρίας, την κύρια ομάδα στόχου του προγράμματος DARE.

Άτομα που χρησιμοποιούν αναπηρικά αμαξίδια ή άλλες συσκευές κινητικότητας

Τα άτομα που χρησιμοποιούν αναπηρικά αμαξίδια έχουν ποικίλες αναπηρίες και ένα εύρος ικανοτήτων. Μερικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν τους βραχίονες και τα χέρια τους. Μερικοί μπορούν να βγουν από τα αναπηρικά τους αμαξίδια και ακόμη και να περπατήσουν για μικρές αποστάσεις. Ένα σημαντικό πράγμα που πρέπει να έχετε κατά νου είναι ότι οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν αναπηρικά αμαξίδια είναι άτομα και όχι εξοπλισμός. Μην στηρίζετε σε κάποιον που χρησιμοποιεί αναπηρικό αμαξίδιο για να κάνετε χειραψία σε κάποιο άλλο άτομο ή μη ζητήσετε από έναν χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου να κρατήσει παλτό. Η τοποθέτηση του ποτού σας στην επιφάνεια, που είναι προσαρτημένη σε αναπηρικό αμαξίδιο κάποιου είναι μη αποδεκτό.

- Μην σπρώχνετε ή μην αγγίζετε το αναπηρικό αμαξίδιο ενός ατόμου· είναι μέρος του προσωπικού χώρου του*της. Εάν βοηθήσετε κάποιον σε ένα κράσπεδο πεζοδρομίου χωρίς να περιμένετε οδηγίες, μπορεί να τον ρίξετε έξω από το αμαξίδιο του*της. Μπορεί να αποσυνδέσετε τα μέρη του αμαξιδίου αν το σηκώσετε από τις λαβές ή από το ποδοστήριγμα.
- Κρατήστε τις ράμπες και τις πόρτες με πρόσβαση σε αναπηρικά αμαξίδια στο κτίριό σας ξεκλείδωτες και προσβάσιμες. Οι πινακίδες και τα σήματα δεν πρέπει να βρίσκονται μπροστά από τις εισόδους, τα καλάθια σκουπιδιών δεν πρέπει να βρίσκονται στη μέση των διαδρόμων και τα κιβώτια δεν πρέπει να αποθηκεύονται στις ράμπες. Επίσης, οι αναπηρικές τουαλέτες πρέπει να παραμένουν προσβάσιμες και να μην χρησιμοποιούνται ως επιπλέον αποθηκευτικοί χώροι, όπως συμβαίνει συχνά στις μέρες μας.
- Να γνωρίζετε το εύρος του πεδίου που είναι προσβάσιμο από ένα άτομο. Τοποθετήστε όσο το δυνατόν περισσότερα αντικείμενα σε κοντινή απόσταση και βεβαιωθείτε ότι υπάρχει άνετη διαδρομή για να φτάσει το υλικό του εργαστηρίου, όπως: πίνακες, τραπέζια, φαγητό και όλα τα απαραίτητα πράγματα για τις δραστηριότητες κ.λπ.
- Όταν μιλάτε σε ένα άτομο που χρησιμοποιεί αναπηρικό αμαξίδιο, πιάστε τη δική σας καρέκλα και καθίστε στο ίδιο ύψος με το άτομο αυτό. Εάν αυτό δεν είναι δυνατό, σταθείτε σε μια μικρή απόσταση, ώστε αυτός*αυτή να μην τεντώνει το λαιμό του*της για να έχει οπτική επαφή μαζί σας.

DARE Πρακτικός Οδηγός της Ένταξης

- Εάν το κτίριό σας έχει διαφορετικές διαδρομές μέσα σ'αυτό, βεβαιωθείτε ότι τα σήματα κατευθύνουν τους ανθρώπους στις προσβάσιμες διαδρομές γύρω από την εγκατάσταση. Τα άτομα που χρησιμοποιούν μπάστουνια υποστήριξης ή πατερίτσες πρέπει επίσης να γνωρίζουν τον ευκολότερο τρόπο για να μετακινηθούν σε μια τοποθεσία και οι σκάλες μπορεί να είναι ευκολότερες για αυτούς από μια ράμπα. Βεβαιωθείτε ότι όλο το προσωπικό, οι εθελοντές και οι συντονιστές ενημερώνονται για τις προσβάσιμες διαδρομές, τους ανελκυστήρες και τον εξοπλισμό υποστήριξης γύρω από τον χώρο και είναι σε θέση να κατευθύνουν άλλους, όπως απαιτείται. Πριν από την έναρξη της κινητικότητας, βεβαιωθείτε ότι υπάρχουν ενδείξεις που θα βοηθήσουν τον προσανατολισμό των συμμετεχόντων να βρουν τα πάντα. Εξηγήστε αυτές τις τοποθεσίες στην αρχή.
- Μερικοί άνθρωποι έχουν περιορισμένη χρήση των χεριών, των καρπών ή των βραχιόνων τους. Να είστε προετοιμασμένοι να προσφέρετε βοήθεια φτάνοντας, πιάνοντας, ή σηκώνοντας αντικείμενα, ανοίγοντας πόρτες και θήκες οθόνης και λειτουργώντας μηχανήματα αυτόματης πώλησης και άλλον εξοπλισμό. Θυμηθείτε, κάντε το κατόπιν αιτήματος! (Disability Etiquette, 2020).

Και τι γίνεται όταν ταξιδεύετε;

Όταν ταξιδεύετε με αναπηρικό αμαξίδιο ή/ και άλλες συσκευές, θα πρέπει να σχεδιάσετε το ταξίδι σας ανάλογα, ώστε να μειώσετε τυχόν πιθανά εμπόδια. Βεβαιωθείτε ότι έχετε ενημερώσει εκ των προτέρων την αεροπορική εταιρεία σχετικά με τον χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου ή άλλες συσκευές κινητικότητας που πρέπει να μεταφερθούν. Κάθε αεροδρόμιο παρέχει μια υπηρεσία βοήθειας που θα σας συνοδεύει και θα παρέχει την απαραίτητη υποστήριξη σε κάθε περίπτωση.

Φροντίστε να επικοινωνήσετε εκ των προτέρων με την αεροπορική εταιρεία για να μάθετε σχετικά με τις λεπτομέρειες αυτής της συγκεκριμένης υπηρεσίας. Εάν έχετε πτήση που σας συνδέει εντός της ΕΕ, θα πρέπει να αφήσετε 1,5 ώρες μεταξύ των πτήσεων.

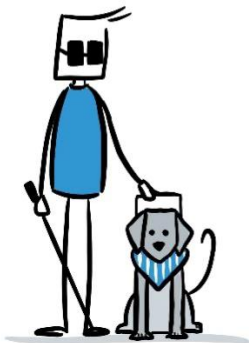
Επιπλέον, φροντίστε να επικοινωνήσετε με τις υπηρεσίες τρένων και λεωφορείων της χώρας προορισμού σας και να ζητήσετε τις οδηγίες τους σχετικά με τον τρόπο κράτησης της υπηρεσίας βοήθειας.

Άτομα που είναι τυφλά ή με μειωμένη όραση

Οι άνθρωποι που είναι τυφλοί ή με μειωμένη όραση ξέρουν πώς να προσανατολιστούν και να περιπλανηθούν στο δρόμο. Είναι ικανοί να ταξιδεύουν χωρίς βοήθεια, αν και μπορούν να κάνουν χρήση ενός μπαστουινιού υποστήριξης ή ενός σκύλου-οδηγού. Ένα άτομο μπορεί να έχει οπτική αναπηρία που δεν είναι εμφανής. Να είστε έτοιμοι να προσφέρετε βοήθεια, όταν σας ζητείται, π.χ. στην ανάγνωση (Disability Etiquette, 2020):

- Παρουσιάστε τον εαυτό σας προτού αγγίξετε ένα άτομο που είναι τυφλό. Πείτε του*της το όνομά σας και τον ρόλο σας, π.χ. συντονιστής, μεταφραστής, συμμετέχων κ.λπ. Και φροντίστε να τον συστήσετε σε άλλους που βρίσκονται στην ομάδα, έτσι ώστε αυτός*αυτή να μην αποκλειστεί.
- Εάν έχετε τυφλούς συμμετέχοντες, μπορεί να είναι χρήσιμο να προσφέρετε μια περιήγηση μέσα στις εγκαταστάσεις για να υποστηρίξετε τον προσανατολισμό του στον χώρο.
- Εάν έχετε αλλάξει κάτι σε μία περιοχή· π.χ. αναδιάταξη των επίπλων ή αφαίρεση των καρεκλών στην αίθουσα σεμιναρίων, φροντίστε να ενημερώσετε τους τυφλούς συμμετέχοντες για αυτές τις αλλαγές.
- Τα άτομα που είναι τυφλά μπορεί να χρειάζονται τα χέρια τους για ισορροπία, οπότε προσφέρετε το χέρι σας εάν απαιτείται καθοδήγηση. (Ωστόσο, είναι συχνά σκόπιμο να καθοδηγήσετε το χέρι ενός τυφλού σε ένα κιγκλίδωμα ή στο πίσω μέρος μιας καρέκλας για να τον βοηθήσετε να τον*την οδηγήσει σε μια σκάλα ή ένα κάθισμα.)
- Εάν το άτομο έχει σκύλο-οδηγό, περπατήστε στην πλευρά απέναντι από τον σκύλο. Καθώς περπατάτε, περιγράψτε το περιβάλλον, σημειώνοντας τυχόν εμπόδια, όπως σκάλες («πάνω» ή «κάτω») ή μια επικίνδυνη ρωγμή στο πεζοδρόμιο. Άλλοι κίνδυνοι περιλαμβάνουν περιστρεφόμενες πόρτες, μισανοιγμένα ντουλάπια αρχειοθέτησης ή πόρτες και αντικείμενα που προεξέχουν από τον τοίχο στο ύψος του κεφαλιού, όπως κρεμαστά φυτά ή λάμπες. Εάν πρόκειται να δώσετε μια προειδοποίηση, να είστε συγκεκριμένοι. Φωνάζοντας "Προσοχή!" αυτή η πληροφορία δε λέει στο άτομο εάν θα πρέπει αυτός*αυτή να σταματήσει, να τρέξει, να σκύψει ή να πηδήξει.

- Εάν δίνετε οδηγίες, δώστε συγκεκριμένες, μη οπτικές πληροφορίες. Αντί να πείτε, "Πηγαίνετε στα δεξιά σας όταν φτάσετε στην διπλανή πόρτα", το οποίο υποθέτει ότι το άτομο γνωρίζει που βρίσκεται η επόμενη πόρτα, μπορείτε να πείτε, "Περπατήστε προς τα εμπρός μέχρι το τέλος αυτού του διαδρόμου και πηγαίνετε τέρμα δεξιά." Οι μη οπτικές οδηγίες και οι ενδείξεις είναι επίσης πολύ σημαντικές όταν εξηγείτε σημεία συνάντησης. Μια απλή δήλωση όπως "Συναντιόμαστε εδώ έξω από την αίθουσα σεμιναρίων δίπλα στα δέντρα " δεν είναι χρήσιμο. Επιλέξτε μέρη που ήδη γνωρίζουν οι άνθρωποι ή πείτε τους ξεκάθαρα πώς να φτάσουν στο σημείο συνάντησης.
- Εάν πρέπει να αφήσετε ένα άτομο που είναι τυφλό, ενημερώστε τον*την ότι φεύγετε και ρωτήστε εάν αυτός*αυτή χρειάζεται κάτι πριν φύγετε.
- Μην αγγίζετε το μπαστούνι υποστήριξης ή το σκύλο-οδηγό. Ο σκύλος-οδηγός εργάζεται και πρέπει να συγκεντρωθεί. Το μπαστούνι υποστήριξης είναι μέρος του προσωπικού χώρου του ατόμου. Εάν το άτομο βάλει το μπαστούνι υποστήριξης κάτω, μην το μετακινήσετε. Ενημερώστε τον*την αν είναι στο δρόμο και ενοχλεί.
- Κατά τη διάρκεια των γευμάτων, μπορεί να είναι χρήσιμο να ενημερώσετε ένα άτομο με προβλήματα όρασης, πώς τα φαγητά στο πιάτο τακτοποιούνται σύμφωνα με τον προσανατολισμό του ρολογιού (π.χ. 12 η ώρα είναι το πιο απομακρυσμένο αντικείμενο, 6 η ώρα είναι το πλησιέστερο). Προσέξτε όταν παραγγείλετε το φαγητό, η κουζίνα θα πρέπει να γνωρίζει ότι δεν πρέπει να υπάρχει τίποτα στο πιάτο που δεν είναι φαγώσιμο. Μερικοί συμμετέχοντες μπορεί να σας ζητήσουν να κόψετε το φαγητό τους. Η καλύτερη επιλογή για αυτό το αίτημα είναι να ζητήσετε από την κουζίνα να το προετοιμάσει εκ των προτέρων.
- Είναι εντάξει να χρησιμοποιείτε ιδιωματικές εκφράσεις όταν μιλάτε σε άτομα με αναπηρία. Για παράδειγμα, το να λέτε, "Ήταν καλό που σας είδα" και "Θα σας δω αργότερα", σε ένα άτομο που είναι τυφλό είναι απολύτως αποδεκτό. Οι τυφλοί χρησιμοποιούν κι οι ίδιοι αυτά τα είδη εκφράσεων.

Άτομα που είναι κωφά ή έχουν προβλήματα ακοής

Πολλοί άνθρωποι που είναι κωφοί επικοινωνούν με τη νοηματική γλώσσα και θεωρούν ότι είναι μέλη μιας πολιτιστικής και γλωσσικής μειονοτικής ομάδας. Αναφέρονται στους εαυτούς τους ως Κωφοί με κεφαλαίο "Κ" και μπορεί να μην τους αρέσει ο όρος "άτομα με προβλήματα ακοής". Άλλοι μπορεί να μην αντιταχθούν σ' αυτόν τον όρο, αλλά σε γενικές γραμμές, είναι ασφαλέστερο να αναφερθούμε σε άτομα που έχουν απώλεια ακοής, αλλά που επικοινωνούν σε προφορική γλώσσα ως «άτομα με προβλήματα ακοής» και σε άτομα με βαθιές απώλειες ακοής ως Κωφοί ή Κωφοί άνθρωποι.

Ως συντονιστής, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι οι νοηματικές γλώσσες διαφέρουν εντελώς από τις λεκτικές γλώσσες, καθώς είναι πολύ διαφορετικές. Όπως οι ομιλούμενες γλώσσες· οι νοηματικές γλώσσες διαφέρουν πολύ μεταξύ των χωρών και των εθνικών ομάδων. Αν και υπάρχει η Διεθνής Νοηματική Γλώσσα (IS), δε σημαίνει ότι τη γνωρίζουν όλοι απαραίτητα. Ορισμένοι Κωφοί μπορούν να διαβάσουν τα χείλη, αλλά ούτε αυτό δεν μπορεί να υποτεθεί με σιγουριά.

Τα άτομα που έχουν απώλεια ακοής συνεχίζουν να επικοινωνούν μέσω λεκτικής γλώσσας. Μπορεί επίσης να έχουν περιορισμένες δυνατότητες ακοής και συχνά βασίζονται στην ενίσχυση ή/ και στο να βλέπουν τα χείλη του ομιλητή για να επικοινωνούν αποτελεσματικά.

Υπάρχει μια σειρά προτιμήσεων και συυλ επικοινωνίας μεταξύ ατόμων με προβλήματα ακοής που δεν μπορούν να εξηγηθούν σε αυτήν τη σύντομη ενότητα. Είναι χρήσιμο να σημειωθεί ότι η πλειονότητα των ατόμων που ανέπτυξαν κάποιο βαθμό απώλειας ακοής ως ενήλικες δεν επικοινωνούν με νοηματική γλώσσα. Συνήθως χρησιμοποιούν λεκτική γλώσσα και μπορεί να χρησιμοποιούν και τη γραφή καθώς και βοηθητικές συσκευές ακοής για να τους βοηθήσουν ώστε να βελτιωθεί η επικοινωνία τους. Τα άτομα με κοχλιακά εμφυτεύματα, όπως και ορισμένα άτομα με απώλεια ακοής, συνήθως δηλώνουν τι είναι καλύτερο για αυτούς.

- Όταν η ανταλλαγή πληροφοριών είναι περίπλοκη (π.χ., εξηγώντας μια εργασία ή μια ομαδική συζήτηση), ο πιο αποτελεσματικός τρόπος επικοινωνίας με ένα άτομο γεννημένο κωφό που επικοινωνεί με νοηματική γλώσσα είναι μέσω ενός εξειδικευμένου διερμηνέα νοηματικής γλώσσας. Για απλές αλληλεπιδράσεις και εργασίες (π.χ. εξήγηση του επόμενου βήματος ή περιγραφή της θέσης ενός αντικειμένου) η οπτικοποίηση πληροφοριών ή η σύνταξη ενός προσωπικού σημειώματος είναι συνήθως αποτελεσματικά.
- Ακολουθήστε τις υποδείξεις του ατόμου για να μάθετε αν αυτός*αυτή προτιμά να χρησιμοποιεί νοηματική γλώσσα, χειρονομίες, γραφή ή ομιλία. Εάν έχετε πρόβλημα να καταλάβετε ένα άτομο, που είναι Κωφό ή με προβλήματα ακοής, ενημερώστε τον*την ίδιο*α.

DARE Πρακτικός Οδηγός της Ένταξης

- Όταν εμπλέκεται διερμηνέας νοηματικής γλώσσας, κοιτάξτε απευθείας στο άτομο που είναι Κωφό και διατηρήστε την επαφή με τα μάτια για να είστε ευγενικοί. Μιλήστε απευθείας στο άτομο ("Τι θα θέλατε;") και όχι στον διερμηνέα ('Ρωτήστε της τι θα ήθελε.').
- Τα άτομα που είναι Κωφά πρέπει να συμπεριληφθούν σε όλες τις αποφάσεις που τους επηρεάζουν, όπως θα γινόταν και με οποιονδήποτε άλλο. Μην λαμβάνετε αποφάσεις γι' αυτούς.
- Πριν μιλήσετε σε ένα άτομο που είναι Κωφό ή έχει απώλεια ακοής, βεβαιωθείτε ότι έχετε την προσοχή του*της. Ανάλογα με την κατάσταση, μπορείτε να επεκτείνετε το βραχίονα σας και να κουνήσετε το χέρι σας, να χτυπήσετε ελαφρά το τραπέζι, να χτυπήσετε τα πόδια σας στο έδαφος ή να τρεμοποιήσετε τα φώτα. Προσπαθήστε να αποφύγετε να τον αγγίξετε ή να τον χτυπήσετε ελαφρά στον ώμο, καθώς αυτό μπορεί να τρομάξει ένα άτομο που δεν το περιμένει. Καθώς το άτομο μπορεί να μη σας περιμένει, μπορεί αυτός*αυτή να φοβηθεί.
- Για προτάσεις που δεν καταλαβαίνει ένα άτομο, επαναδιατυπώστε την φράση σας αντί να επαναλάβετε. Μπορείτε επίσης να υποστηρίξετε την επικοινωνία χρησιμοποιώντας οπτικά μέσα όπως εικόνες, πίνακες και σκίτσα.
- Όταν μιλάτε, κοιτάξτε το άτομο. Ένα ήσυχο, καλά φωτισμένο δωμάτιο ευνοεί την αποτελεσματική επικοινωνία. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό εάν μιλάτε σε άτομα με συσκευές ακοής. Τα δωμάτια με δυνατή ακουστική ή/ και πολύ θόρυβο είναι αγχωτικά, καθώς η συσκευή ακοής δεν μπορεί να φιλτράρει όλους τους ήχους. Η εστίαση γίνεται πολύ δύσκολη τότε. Επίσης, εάν βρίσκεστε μπροστά από την πηγή φωτός (π.χ. ένα παράθυρο) με την πλάτη σας σε αυτό, λάβετε υπόψη ότι το έντονο φως μπορεί να κρύψει το πρόσωπό σας και να δυσκολευτεί η ανάγνωση των χειλιών.
- Μιλήστε καθαρά. Οι περισσότεροι άνθρωποι που έχουν απώλεια ακοής βασίζονται στο να βλέπουν τα χείλη των ανθρώπων καθώς μιλούν για να τους βοηθήσουν να καταλάβουν. Αποφύγετε την τσίχλα, το κάπνισμα ή την απόκρυψη του στόματος με το χέρι σας ενώ μιλάτε.
- Δεν χρειάζεται να φωνάζετε. Εάν το άτομο χρησιμοποιεί ακουστικό βαρηκοΐας, θα ρυθμιστεί σε κανονικά επίπεδα φωνής· η υψηλή ένταση της φωνής σας μπορεί να διαστρεβλώσει τις λέξεις.

Άτομα με κρυφές αναπηρίες

Ένα άλλο βασικό πράγμα, που πρέπει να θυμάστε, είναι ότι δεν είναι όλες οι αναπηρίες ορατές. Ένας συμμετέχων μπορεί να υποβάλει ένα αίτημα ή να ενεργήσει με τρόπο που σας φαίνεται παράξενο. Αυτό το αίτημα ή αυτή η συμπεριφορά μπορεί να σχετίζεται με κάποια αναπηρία. Για παράδειγμα,

μπορείτε να δώσετε σε κάποιον απλές προφορικές οδηγίες για μια δραστηριότητα, αλλά μπορεί να σας ζητήσει ακόμη και γραπτές οδηγίες. Μπορεί αυτός*αυτή να έχει μαθησιακές δυσκολίες και να τον*την διευκολύνει η γραπτή επικοινωνία. Εναλλακτικά, ένας συμμετέχων μπορεί να ζητήσει να καθίσει, αντί να συμμετάσχει σε μια δραστηριότητα. Αυτό το άτομο μπορεί να είναι κουρασμένο από μια πάθηση, όπως ο καρκίνος, ή μπορεί να αισθάνεται τις επιδράσεις μιας φαρμακευτικής αγωγής. Παρόλο που αυτές οι αναπηρίες είναι κρυμμένες, είναι πραγματικές. Σεβαστείτε τις ανάγκες και τα αιτήματα των συμμετεχόντων.

Είναι πραγματικά απλούστερο από ό, τι νομίζετε!

Συνολικά, είναι σημαντικό ως συντονιστής, να σκέφτεστε τους συμμετέχοντες που έχουν αναπηρία ως άτομα και να αλληλεπιδράτε μαζί τους όπως θα κάνατε με οποιονδήποτε άλλο συμμετέχοντα. Όπως είπαμε ήδη, η αναπηρία δεν κάνει κάποιον ήρωα, άγιο, θύμα, βάρος ή στρατιώτη. Να είστε θετικοί, γεμάτοι σεβασμό, ευαίσθητοι και να είστε πρόθυμοι να δημιουργήσετε ένα περιβάλλον ένταξης μέσω σωστού προγραμματισμού. Ρωτήστε τους συμμετέχοντες για τις ανάγκες τους και φυσικά να είστε έτοιμοι να γιορτάσετε τα «λάθη» σας και να τα δείτε ως εμπειρίες μάθησης!

Κεφάλαιο 2 Γύρω, πάνω και πέρα από τα εμπόδια

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ορίζει τα εμπόδια ως «παράγοντες στο περιβάλλον ενός ατόμου, που λόγω της απουσίας ή της παρουσίας τους, περιορίζουν τη λειτουργία και δημιουργούν αναπηρία» (World Health Organization, 2001). Τα εμπόδια έχουν σημαντικότερο αντίκτυπο στα άτομα με αναπηρία, επειδή μπορούν να τους εμποδίσουν να είναι ανεξάρτητοι ή να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή.

Ωστόσο, δεν πρέπει να είναι έτσι. Η επίγνωση των εμποδίων και των τρόπων αντιμετώπισής τους μπορεί να μειώσει πολλά εμπόδια και περιορισμούς. Μέσω της συνεργασίας και της αμοιβαίας προσπάθειας, μπορούμε να βοηθήσουμε τις κοινωνίες να γίνουν πιο ενταξιακές.

Τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα αντιμετωπίζουν συχνά φυσικά εμπόδια που τους εμποδίζουν να μετακινούνται με ανεξαρτησία, να συμμετέχουν ελεύθερα σε δραστηριότητες της επιλογής τους ή να έχουν πρόσβαση σε ορισμένες υπηρεσίες. Τα άτομα με προβλήματα όρασης ή ακοής σχεδόν σίγουρα θα αντιμετωπίσουν κάποιο είδος εμποδίου στην επικοινωνία, τόσο στην πρόσβαση όσο και στην ανταλλαγή πληροφοριών. Τα δημόσια ή ιδιωτικά μέσα μεταφοράς μπορούν να αποτελέσουν εμπόδιο για άτομα με σωματική αναπηρία. Τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν επίσης συμπεριφορικά και κοινωνικά εμπόδια. Μερικές φορές, απλώς γνωρίζοντας ότι δεν μπορούν να πάνε σε ένα μέρος επειδή θα συναντήσουν κάποιο εμπόδιο στην κινητικότητα ή στην επικοινωνία, ή χειρότερα, θα αντιμετωπίσουν άλλα είδη διακρίσεων λόγω της αναπηρίας τους, όλα αυτά αρκούν για να τους πείσει να μην πάνε ή να μην ασχοληθούν. Αυτή η στάση συμβάλλει στην κοινωνική απομόνωση των ατόμων με αναπηρία κάνοντας λιγότερο πιθανό το να έχουν δουλειά ή να τελειώσουν το Λύκειο, συχνά λόγω των διακρίσεων και του εκφοβισμού, και επιπλέον της έλλειψης προσβασιμότητας.

Erasmus+ και Εμπόδια Συμμετοχής

Η στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία (European Commission, 2019) και το πλαίσιο συνεργασίας για την πολιτική νεολαίας της ΕΕ για την περίοδο 2019-2027, επικεντρώνεται σε τρία βασικά καθήκοντα:

- **ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ:** Οι νέοι πρέπει να είναι ενεργοί πολίτες για να διασφαλίσουν μια ουσιαστική αγωγή του πολίτη, ένα οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και πολιτικό αντίκτυπο στην κοινωνία· η ΕΕ προστατεύει το δικαίωμά τους, σε κάθε επίπεδο, να συμμετέχουν.
- **ΣΥΝΔΕΣΗ:** Η σύνδεση είναι απαραίτητη προκειμένου η αλληλεγγύη να βρίσκεται στο επίκεντρο του μέλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σύνδεση ενθαρρύνεται μέσω πολλαπλών τύπων διασυνοριακής κινητικότητας, τα οποία ενισχύουν την τυπική και τη μη τυπική μάθηση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευτεί να εξαλείψει τα εμπόδια και να καταστήσει τις εμπειρίες κινητικότητας σε πιο προσιτές για άτομα με αναπηρία.
- **ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ:** Με τη λέξη «ενδυνάμωση», αναφερόμαστε στη διαδικασία απόκτησης ελευθερίας και εξουσίας να κάνετε ό, τι θέλετε ή να ελέγχετε τι συμβαίνει σε εσάς. Για να γίνει αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση καλεί τα κράτη μέλη της να εφαρμόσουν πολιτικές για την αναγνώριση και τη βελτίωση της εργασίας στον τομέα της νεολαίας.

Η συμμετοχή σε ένα πρόγραμμα ανταλλαγής ενέχει προκλήσεις για τους περισσότερους νέους· οι οποίοι αφήνουν το οικείο περιβάλλον τους, τις κοινότητες και τις χώρες τους. Κατά τη διάρκεια διεθνών έργων κινητικότητας, αντιμετωπίζουν νέες καταστάσεις, πολιτισμούς, γλώσσες και ομάδες συνομήλικων. Για άτομα με αναπηρία, αυτή η περιπέτεια μπορεί να είναι ιδιαίτερα δύσκολη.

Σε ατομικό επίπεδο, οι νέοι με αναπηρία μπορεί συχνά αισθάνονται λιγότερο ενθαρρυμένοι να συμμετάσχουν στην κινητικότητα Erasmus +. Οι προηγούμενες εμπειρίες τους (ή η έλλειψη εμπειριών) επηρεάζουν το κίνητρό τους να συμμετέχουν σε τέτοια προγράμματα. Συχνά αντιμετωπίζουν χαμηλότερο επίπεδο αυτοεκτίμησης ή αυτοδιάθεσης, που τους αποτρέπει να διατηρήσουν το κίνητρό τους για συμμετοχή. Ο κίνδυνος αντιμετώπισης ανεπαρκών δομών, μειωμένων δυνατοτήτων συμμετοχής, ή χειρότερα, πιο ουσιαστικών μορφών διακρίσεων, μπορεί να είναι ένας καλός λόγος να μην συμμετάσχουν.

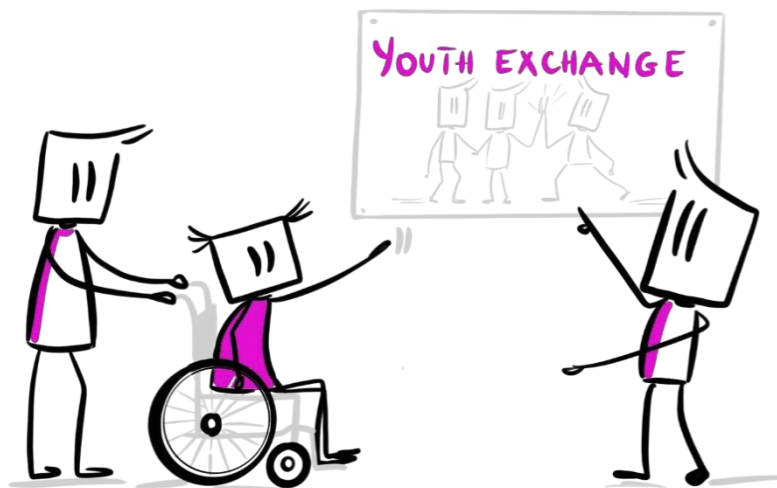
Ακόμα και όταν οι συμμετέχοντες έχουν κίνητρα, συχνά αντιμετωπίζουν ένα φαινομενικά ανυπέρβλητο εμπόδιο· δηλαδή, μια γενική έλλειψη πρόσβασης σε πληροφορίες. Οι πληροφορίες μπορεί να είναι ατελείς, μη προσβάσιμες, μη διαθέσιμες ή να μην δίνονται σε μια γλώσσα που κατανοούν. Κατά συνέπεια, μπορεί να είναι δύσκολο να γνωρίζουμε εάν το μέρος, που θα τους

DARE Πρακτικός Οδηγός της Ένταξης

φιλοξενήσει δεν έχει εμπόδια ή εάν θα είναι σε θέση να τους παρέχει όλη την υποστήριξη που χρειάζονται. Αυτό σημαίνει ότι, πολύ συχνά, πρέπει να αρχίσουν να προγραμματίζουν πολύ πριν από τους άλλους συμμετέχοντες.

Σε κοινωνικό επίπεδο, τα εμπόδια δημιουργούνται συχνά από τις οικογένειές τους: το κοινωνικό περιβάλλον ενός ατόμου μπορεί συχνά να καθορίσει, εάν θα συμμετέχει σε μια δραστηριότητα ή όχι. Εάν οι οικογένειές τους ή/ και οι φίλοι τους δείξουν υποστήριξη και τους συμπεριλάβουν ενεργά στην έρευνα και την οργάνωση του ταξιδιού τους, τότε, οι νέοι με αναπηρία θα έχουν περισσότερες πιθανότητες να αναπτύξουν ενδιαφέρον για τη διασυννοριακή κινητικότητα. Από την άλλη πλευρά, εάν οικογένειες ή/ και φίλοι δεν υποστηρίζουν ή φοβούνται να τους στείλουν στο εξωτερικό, οι νέοι με αναπηρία θα έχουν την τάση να συμμετέχουν λιγότερο σε τέτοια προγράμματα.

Η συμμετοχή συντονιστών και εργαζομένων με τη νεολαία σε συζητήσεις με τις οικογένειες των νέων με αναπηρία μπορεί να τους βοηθήσει να κατανοήσουν τη σημασία και την εγγενή αξία του να έχουν οι γιοι και οι κόρες τους εμπειρία διασυννοριακής κινητικότητας.

Μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τον αντίκτυπο των προγραμμάτων κινητικότητας διαπίστωσε ότι οι νέοι που σπουδάζουν ή συμμετέχουν σε κινητικότητα στο εξωτερικό μπορούν να ενισχύσουν βασικές εγκάρσιες δεξιότητες, που μπορεί να είναι χρήσιμες στην προσωπική τους ζωή. Ξεκινώντας έναν διαπολιτισμικό διάλογο και γνωρίζοντας ανθρώπους από όλη την Ευρώπη, οι νέοι με αναπηρία μπορούν να ξεπεράσουν τους φόβους τους και να μάθουν περισσότερα για θέματα όπως η ένταξη, η ισότητα, το περιβάλλον κ.λπ.

Άλλα εμπόδια που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν τα άτομα με αναπηρία στα προγράμματα ανταλλαγής τους είναι περιστασιακά, τα οποία βρίσκονται πέρα από τον έλεγχό τους.

Για άτομα με κινητικά προβλήματα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Έλλειψη επαρκούς μεταφοράς (συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης βοήθειας σε αεροδρόμια ή σταθμούς τρένων/ λεωφορείων και αστικών συγκοινωνιών).
- Έλλειψη προσβάσιμων δομών.
- Έλλειψη συνοδών ή βοηθών που έχουν εκπαιδευτεί να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα τις ανάγκες τους.

Για άτομα με προβλήματα όρασης, αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Έλλειψη πληροφοριών σε κώδικα μπράιγ ή προσβάσιμων ιστότοπων.
- Έλλειψη εκπαιδευμένων βοηθών για να τους βοηθήσουν να πλοηγηθούν σε ένα νέο περιβάλλον.
- Έλλειψη υπηρεσιών προσανατολισμού ήχου.
- Προβλήματα με τις δημόσιες συγκοινωνίες.
- Δυσκολίες προσαρμογής του υλικού στις ανάγκες τους (για παράδειγμα, υπολογιστές με λογισμικό ανάγνωσης οθόνης, κείμενα που δεν διατίθενται σε ηλεκτρονικές μορφές).
- Έλλειψη συνοδών ή βοηθών, που έχουν εκπαιδευτεί για να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα τις ανάγκες τους.

Για άτομα με προβλήματα ακοής, αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Έλλειψη διερμηνέων νοηματικής γλώσσας, οι οποίοι γνωρίζουν τη Διεθνής Νοηματική Γλώσσα (IS) ή τις απαραίτητες εθνικές νοηματικές γλώσσες.
- Έλλειψη συνοδών ή βοηθών, που έχουν εκπαιδευτεί για να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα τις ανάγκες τους.

Αυτά τα γεγονότα, μας βοηθούν να καταλάβουμε γιατί, αν και περισσότεροι νέοι αποφασίζουν να συμμετάσχουν σε προγράμματα ανταλλαγών στο εξωτερικό, ο αριθμός των συμμετεχόντων με αναπηρία αυξάνεται με βραδύτερο ρυθμό.

Μερικές βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπιση των εμποδίων

Ο συνολικός αριθμός μαθητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με αναπηρία στα προγράμματα ανταλλαγής Erasmus + (τόσο σπουδές όσο και πρακτική άσκηση) το 2009-2010 ήταν 257 (0,12% του συνολικού αριθμού των συνολικών συμμετεχόντων). Μεταξύ 2014 και 2016, αυτός ο αριθμός κυμαινόταν μεταξύ 323 και 412, οπότε περίπου 0,13% - 0,17% (MAPED !, 2018).

Για να ξεπεράσει τα προσωπικά και κοινωνικά εμπόδια, η Volontarimini - ένα εθελοντικό κέντρο στο Ρίμινι - διοργανώνει εξειδικευμένα μαθήματα για τις οικογένειες των μΟΑΣΑ (ατόμων με Οπτικές / Ακουστικές / Σωματικές Αναπηρίες), οι οποίοι έχουν ατομικές ανάγκες και επιθυμούν να λάβουν μέρος σε ένα πρόγραμμα ανταλλαγών ή/ και άλλες εθελοντικές εμπειρίες στο εξωτερικό. Ο στόχος είναι να προετοιμάσουν τις οικογένειες για την εμπειρία των παιδιών τους στο εξωτερικό. Η Volontarimini, που θεωρείται πρωτοπόρος στην Ιταλία, προσφέρει αυτά τα μαθήματα για πάνω από δέκα χρόνια και πρόσφατα άρχισε να συνεργάζεται με εθελοντικά κέντρα σε όλη την Ιταλία και την Ευρώπη (Superabile Magazine, 2018).

Έχοντας επίγνωση ότι οι συμμετέχοντες με αναπηρία εξακολουθούν να αγωνίζονται να συμμετάσχουν σε προγράμματα ανταλλαγής Erasmus +, η Ευρωπαϊκή Ένωση εγγυάται πρόσθετη χρηματοδότηση για συμμετέχοντες με σωματικές, ψυχικές ή σωματικές διαταραχές. Αυτή η πρόσθετη επιχορήγηση βασίζεται στο πραγματικό κόστος, που αντιμετωπίζουν οι συμμετέχοντες και μπορεί να βοηθήσει στην κάλυψη: προσβάσιμου καταλύματος (κατά προτίμηση επίσης κοντά στην έδρα του οργανισμού υποδοχής), ταξιδιωτικής βοήθειας, πρόσθετης ιατρικής φροντίδας, μεμονωμένων βοηθών, υποστήριξη επικοινωνίας και άλλων υπηρεσιών. Το αίτημα για αυτήν την επιχορήγηση υποστήριξης ειδικών αναγκών, όπως καλείται στα προγράμματα E +, πρέπει να υποβληθεί μέσω και με την υποστήριξη του οργανισμού αποστολής του μαθητή. Αυτή η επιχορήγηση είναι ένα θεμελιώδες βήμα για ένταξη σε επίπεδο ΕΕ.

Είναι επομένως απαραίτητο να έχουμε μια σαφή ιδέα για όλα τα κόστη που μπορεί να αντιμετωπίσει ένας νεαρός με αναπηρία όταν ταξιδεύει (π.χ. στέγαση, τοπικές μεταφορές και τεχνολογία υποστήριξης).

Επιπλέον χρηματοδότηση για συμμετέχοντες με αναπηρία μπορεί επίσης να παρέχεται σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, το DAAD (Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών) μπορεί να καλύψει, κατόπιν αιτήματος, έως 10.000 ευρώ για πρόσθετα κόστη σε προγράμματα, που δραστηριοποιούν άτομα με αναπηρία. (DAAD, 2019).

Η [Ευρωπαϊκή Πύλη Νέων](#), που τροφοδοτείται από το EuroDesk, προσφέρει πληροφορίες σχετικά με τις ανταλλαγές νέων στην Ευρώπη. Διατίθεται σε 28 γλώσσες, και περιλαμβάνει οργανισμούς και ιδρύματα, τα οποία προσφέρουν ακαδημαϊκές εμπειρίες και ευκαιρίες εθελοντών/ εργασίας σε όλο τον κόσμο. Η πύλη επιτρέπει στα άτομα μΟΑΣΑ να αναζητούν οργανισμούς, που είναι εξοπλισμένοι για τη φιλοξενία ατόμων με αναπηρία και μπορούν να προσφέρουν επιπλέον υποστήριξη.

Το πρόγραμμα Erasmus + έχει χρηματοδοτήσει διάφορα προγράμματα σχετικά με την ένταξη για φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως το Inclusive Campus Life· ένα τριετές έργο, το οποίο στοχεύει να καταστήσει τη ζωή στην

πανεπιστημιούπολη πιο ενταξιακή για τα άτομα με αναπηρία. Συνέστησε επίσης έναν Ευρωπαϊκό Οργανισμό για Ειδικές Ανάγκες και Ενταξιακή Εκπαίδευση (Ευρωπαϊκός Οργανισμός για Ειδικές Ανάγκες και Εκπαιδευτική Εκπαίδευση, 2020), του οποίου το σχέδιο είναι να συνεργαστεί με τα Υπουργεία Παιδείας των χωρών μελών για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών πολιτικών τους και να καταστήσει την εκπαίδευση πιο περιεκτική για όλους. Μέσω της υπηρεσίας, οι συμμετέχοντες στα προγράμματα Erasmus + μπορούν να βρουν σε βάθος πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση σε προγράμματα ανώτερης τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης για άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των εταιριών ανταλλαγής που αναφέρονται από τη χώρα μέλος.

Το Erasmus Student Network δημιούργησε ένα τμήμα που ονομάζεται ExchangeAbility (Δυνατότητα Ανταλλαγής) με σκοπό να βελτιώσει τη συνοχή του και έχει αναπτύξει τον ιστότοπο [MappED](#). Αυτή η πλατφόρμα ενημερώνει τα άτομα με αναπηρία σχετικά με το πόσο προσβάσιμα είναι τα πανεπιστημιακά κτίρια για άτομα μΟΑΣΑ. Καλύπτει διάφορες πτυχές της προσβασιμότητας, όπως η παρουσία ράμπας, ανελκυστήρων ή προσβάσιμων γραφείων, οπτικού ή ακουστικού προσανατολισμού μέσα στα κτίρια, παρουσία χαρτών σε μπράιγ κ.λπ.

Υπάρχουν άλλες διαθέσιμες πλατφόρμες που παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες. Το [WheelMap](#) είναι ένας διαδραστικός χάρτης σχεδιασμένος για άτομα με κινητικά προβλήματα· βοηθά στην εύρεση προσβάσιμων θέσεων από αναπηρικά αμαξίδια. Ο καθένας μπορεί να συνεισφέρει στον χάρτη προσθέτοντας νέες τοποθεσίες και δείχνοντας εάν μια εγκατάσταση είναι εντελώς, εν μέρει ή μη προσβάσιμη για αναπηρικά αμαξίδια. Παρέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με την προσβασιμότητα τουαλετών, οι οποίες μπορούν να επισημανθούν ξεχωριστά από την προσβασιμότητα της τοποθεσίας. Οι ενδιαφερόμενοι χρήστες μπορούν να αναζητήσουν μια συγκεκριμένη τοποθεσία ή να περιηγηθούν στον χάρτη για προσβάσιμα μέρη, (τα οποία επισημαίνονται με πράσινο χρώμα), μερικώς προσβάσιμα μέρη (τα οποία επισημαίνονται με πορτοκαλί) ή/ και μη προσβάσιμα μέρη (τα οποία επισημαίνονται με κόκκινο χρώμα).

Το [Be My Eyes](#), μια εφαρμογή για κινητά που συνδέει τυφλούς και άτομα με χαμηλή όραση με εθελοντές με όραση χρησιμοποιεί μια ζωντανή βιντεοκλήση για να τους βοηθήσει να βρουν ένα χαμένο αντικείμενο, να διαβάσουν ετικέτες ή να εξοικειωθούν με ένα νέο μέρος. Η εφαρμογή, με περισσότερους από 2 εκατομμύρια εγγεγραμμένους εθελοντές, μπορεί να προσφέρει πρόσθετη υποστήριξη στην ανταλλαγή νέων, για παράδειγμα, επιτρέποντας στους νέους με προβλήματα όρασης να εξερευνήσουν ένα νέο μέρος και περιβάλλον μόνα τους και να διαβάσουν υλικά, που δεν παράγονται σε μπράιγ. Μπορεί επίσης να αποδειχθεί χρήσιμο όταν οι νέοι με προβλήματα όρασης πρέπει να ταξιδέψουν μόνοι τους σε κάποιο κομμάτι του ταξιδιού τους, για παράδειγμα, από τα σπίτια τους στο αεροδρόμιο, όπου θα συναντήσουν άλλα μέλη της ομάδας νέων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση Τυφλών (EBU) είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, που ιδρύθηκε το 1984· είναι ο μόνος οργανισμός που εκπροσωπεί τα συμφέροντα των τυφλών και των ατόμων με μειωμένη όραση στην Ευρώπη. Η EBU έχει αναπτύξει ένα φυλλάδιο που απευθύνεται στους εργαζομένους με την νεολαία και νέους με ολική/μερική απώλεια όρασης να προωθήσουν το πρόγραμμα Erasmus + και να τους ενθαρρύνει να συμμετάσχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγών. Το φυλλάδιο περιλαμβάνει επίσης εργαλεία και συμβουλές για το πώς να προετοιμαστείτε για το πρόγραμμα προκειμένου να ζήσετε μια ομαλή και επιτυχημένη διαμονή στο εξωτερικό. Επιπλέον, ο οδηγός παρέχει καθοδήγηση για κάθε φάση της εμπειρίας ανταλλαγής και λεπτομέρειες κρίσιμων ερωτήσεων, που πρέπει να τεθούν σε συνοδών ή βοηθών (Comenius University of Bratislava, 2018).

Ιστορίες νέων μΟΑΣΑ (ατόμων με Οπτικές / Ακουστικές / Σωματικές Αναπηρίες)

Τι εμποδίζει τους νέους μΟΑΣΑ να συμμετέχουν σε προγράμματα κινητικότητας νέων (βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα);

Ο Alessandro Abbate, πρώην φοιτητής του Erasmus + και πρώην πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κωφών Φοιτητών, παρουσίασε τις σκέψεις του σχετικά με την κινητικότητα των φοιτητών κατά τη συνάντηση της Διεθνούς Ημέρας των Ατόμων με Αναπηρίες, η οποία πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες το 2017. Ο Alessandro εξήγησε:

"Έχω επικοινωνήσει με πολλά πανεπιστήμια μεταξύ των εταιρών Erasmus του Πανεπιστημίου LUISS. Τέσσερις είχαν διερμηνέα νοηματικής γλώσσας, αλλά μόνο ένας είχε διερμηνέα που γνώριζε τη Διεθνή Νοηματική Γλώσσα - στο Πανεπιστήμιο του Γκέτεμπουργκ στη Σουηδία. Τελικά κατέληξα να σπουδάσω εκεί για 6 μήνες, κάτι που ήταν απίστευτο, χάριν στη βοήθεια που μου παρείχαν τόσο τα πανεπιστήμια στο σπίτι μου όσο και τα πανεπιστήμια υποδοχής. Οι Κωφοί συχνά δεν συμμετέχουν σε προγράμματα κινητικότητας, επειδή είναι δύσκολο να βρουν επαρκείς υπηρεσίες - αυτό προκαλεί αποθάρρυνση και απομόνωση στους κωφούς μαθητές".

Η μαρτυρία του Alessandro (και το [απομαγνητοφωνημένο κείμενο](#)) μπορεί να βρεθεί στο YouTube.

Η Alessia Mereu, μια τυφλή φοιτήτρια φυσιοθεραπείας στο Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας, συμμετείχε σε ένα πρόγραμμα κινητικότητας ως μέρος του προγράμματος Vip-Tech-Job, συγχρηματοδοτούμενο από το πρόγραμμα Erasmus +. Το VTJ στοχεύει να ενδυναμώσει τους νέους με προβλήματα όρασης στην εύρεση εργασίας χρησιμοποιώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την προετοιμασία τους για συνεντεύξεις εργασίας μέσω διαδικτυακών και offline εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Κατά τη διάρκεια της διετούς εφαρμογής

του, η VTJ δημιούργησε μια διαδικτυακή εφαρμογή, όπου τυφλοί και άτομα με μειωμένη όραση μπορούν να αναζητήσουν ευκαιρίες εργασίας και να χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική τους πλατφόρμα για να βελτιώσουν τις απαλές δεξιότητες που απαιτούνται για την εύρεση κατάλληλης εργασίας. Η Alessia συνοψίζει την εμπειρία της με το VTJ:

"Συμμετείχα σε 2 εκδηλώσεις κινητικότητας: ένα στη Λιέγη, στο Βέλγιο και ένα στη Γρανάδα της Ισπανίας. Οι λόγοι για τους οποίους αποφάσισα να συμμετάσχω είναι κυρίως δύο: από τη μία, νομίζω ότι είναι μια εξαιρετική ευκαιρία για γλωσσικό, συναισθηματικό και πολιτιστικό εμπλουτισμό · από την άλλη πλευρά, ένιωθα ότι ήθελα να δώσω τη συνεισφορά μου στην τυφλή κοινότητα, εξετάζοντας πιλοτικά την εφαρμογή και το διαδικτυακό μάθημα, που αναπτύχθηκε από το συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα Erasmus + «Vir-Tech-Job», για να το κάνω όσο καλό και όσο πιο προσβάσιμο γίνεται, ώστε να μπορώ επίσης να βελτιώσω την κατάστασή μου για το μέλλον όταν πρέπει να αναζητήσω δουλειά. Δεν αντιμετώπισα πολλές ιδιαίτερες δυσκολίες, πριν ή κατά τη διάρκεια της κινητικότητας: η οικογένειά μου και οι συντονιστές του έργου με υποστήριξαν και ήταν πάντα έτοιμοι να βοηθήσουν σε περίπτωση που είχα αμφιβολίες. Είχα μόνο μερικά προβλήματα προσπαθώντας να καταλάβω Αγγλικά κατά τη διάρκεια των συναντήσεων μας: Έχω μέτρια γνώση της Αγγλικής γλώσσας, αλλά ευτυχώς, άλλοι συμμετέχοντες και συντονιστές του έργου με βοήθησαν όταν είχα κάποιο πρόβλημα να το αντιμετωπίσω. Σίγουρα θα συνιστούσα σε κάποιον να λάβει μέρος σε ένα πρόγραμμα ανταλλαγών: πρώτα απ' όλα, επέστρεψα στο σπίτι εμπλουτισμένη από προσωπική και επαγγελματική άποψη. Οι εμπειρίες κινητικότητας είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να γνωρίσετε τον εαυτό σας και τους άλλους πολύ καλύτερα. Έμαθα νέα πράγματα για τον εαυτό μου και θα φυλάξω αυτές τις αναμνήσεις για πάντα. Και αν σας αρέσει να ταξιδεύετε, να εξερευνάτε νέα μέρη και να συναντάτε νέα άτομα, όπως και εγώ, ακόμα καλύτερα! "

Η Diana Silva, 21χρονη φοιτήτρια από το Γκιμαράες της Πορτογαλίας, ολοκληρώνει επί του παρόντος μια πενταμηνιαία κινητικότητα Erasmus στη Σαλαμάνκα της Ισπανίας. Η Diana είναι χρήστης αναπηρικού αμαξιδίου για 7 χρόνια μετά από τραυματισμό στο νωτιαίο μυελό. Εξηγεί:

"Είχα το κίνητρο να κάνω αυτήν την κινητικότητα κυρίως για να μάθω μια νέα γλώσσα και να κάνω νέους φίλους. Μια άλλη πολύ σημαντική πτυχή για μένα ήταν η πτυχή της ανεξαρτησίας: 'Ηθελα να νιώθω ότι μπορούσα να κάνω τα πάντα μόνη μου. Όπως μπορείτε να φανταστείτε, οργανώνοντας αυτή η κινητικότητα δεν ήταν το πιο εύκολο πράγμα ποτέ.

Εκτός από τη διαδικασία αίτησης και εγγραφής στο πανεπιστήμιο, έλαβα πολύ λίγη υποστήριξη από το πανεπιστήμιο σχετικά με τη γλώσσα. Έπρεπε να μελετήσω και να εξασκηθώ με την οικογένεια και τους φίλους μου, στο σπίτι, κάτι που το έκανε πολύ διασκεδαστικό, πρέπει να ομολογήσω, αλλά και πιο αργό. Έφτασα στη Σαλαμάνκα χωρίς δωμάτιο ή διαμέρισμα, επειδή το

πανεπιστήμιο υποδοχής μου δεν διέθετε την υπηρεσία υποστήριξης στέγασης. Αλλά δεν το άφησα να με σταματήσει από το να απολαύσω την πρώτη μου εβδομάδα στη Σαλαμάνκα: Αποφάσισα να μείνω σε ένα ξενοδοχείο ενώ έψαχνα για ένα δωμάτιο και βρήκα ένα – είτε το πιστεύετε είτε όχι – στα κοινωνικά δίκτυα! Φυσικά, η απόκτηση ενός διαμερίσματος με αναπηρικό αμαξίδιο δεν είναι εύκολη, κατέληξα να επισκεφτώ πολλά κτίρια που δεν είχαν καν ανελκυστήρα ή που είχαν, αλλά ήταν τόσο παλιός και μικρός που το αναπηρικό αμαξίδιο δεν μπορούσε να χωρέσει μέσα σε αυτό. Ωστόσο, νιώθω καλά εδώ. Πάντα ήθελα να ζήσω αυτήν την εμπειρία και σίγουρα το συνιστώ στον οποιονδήποτε. Μην αφήσετε καμία φαινομενική δυσκολία να σας απογοητεύσει ή να σας αποθαρρύνει: μια τέτοια εμπειρία είναι καταπληκτική. Είναι θετικό, είναι μοναδικό. Είναι για τη ζωή! "

Συμπληρωματικές λέξεις

Εργαζόμενοι ως συντονιστές ή εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ότι κανένα περιβάλλον δεν είναι εντελώς απαλλαγμένο από εμπόδια. Θα πρέπει επίσης να γνωρίζετε ότι όταν εργάζεστε με μια ομάδα συμμετεχόντων, που έχουν διαφορετικές αναπηρίες, η προσαρμογή των δραστηριοτήτων σας στις ανάγκες ενός συμμετέχοντα θα μπορούσε ταυτόχρονα να δημιουργήσει εμπόδια για κάποιον άλλο.

Τι να κάνετε σε μια τέτοια περίπτωση; Πρώτον, μην πανικοβληθείτε. Δεύτερον, είναι ζωτικής σημασίας να επικοινωνείτε με τους συμμετέχοντες για να κατανοήσετε καλύτερα τα εμπόδια τους. Ρωτήστε τους τι θα ήταν πιο άνετο για αυτούς και, στη συνέχεια, αναζητήστε αμοιβαία δημιουργικές λύσεις.

Θυμηθείτε, είστε ηγέτης και εκπαιδευτικός· ο στόχος σας είναι οι συμμετέχοντες να βιώσουν κάτι καινούργιο, να κάνουν επιπλέον βήματα και να συμμετάσχουν σε άγνωστες δραστηριότητες· και όλα αυτά μαθαίνοντας τα ενδιαφέροντά τους και, κυρίως, τον εαυτό τους.

Τα περιβάλλοντα ένταξης απαιτούν δημιουργικότητα και επικοινωνία (βλ. [Κεφάλαιο 3](#)). Είναι επίσης σημαντικό ότι όταν εργάζεστε με συμμετέχοντες με αναπηρία, να παραμείνετε προσανατολισμένοι στην εξεύρεση λύσεων. Ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες και δεν μπορούν να αλλάξουν, οι συντονιστές και οι εργαζόμενοι με τη νεολαία πρέπει να παρακινούν τους νέους συμμετέχοντες με αναπηρία να επικεντρωθούν σε εκείνους τους τομείς που μπορούν να επηρεάσουν και να βρουν λύσεις για τα υπάρχοντα εμπόδια. Αυτή η πρακτική θέτει τους νέους συμμετέχοντες σε ενεργούς ρόλους. Εκτός από το ότι τους επιτρέπει να συμμετάσχουν σε κινητικότητα στο εξωτερικό, τους βοηθά επίσης να αναλάβουν ενεργές θέσεις και σε άλλους τομείς της ζωής τους, ενώ χωρίς αμφιβολία τους βοηθά να αναπτύξουν θετική αυτοεκτίμηση και ετοιμότητα για δράση όταν αντιμετωπίζουν προβλήματα.

Τα περιβάλλοντα ένταξης είναι δυνατά, και μέσα από αυτά επωφελούνται όλοι. Σας προσκαλούμε να αναλάβετε την πρόκληση και να αρχίσετε να εργάζεστε για την ένταξη! Επικοινωνήστε, εμπλέξτε περισσότερους ανθρώπους, σχεδιάστε μπροστά και αναζητήστε λύσεις και όχι εμπόδια. Μείνετε θετικοί και θα είστε στο σωστό δρόμο.

Κεφάλαιο 3 Πρακτικές συμβουλές και μέθοδοι για τον σχεδιασμό ποιοτικών δραστηριοτήτων ένταξης

Γίνετε ο συνδεδετικός κρίκος!

Αυτό το κεφάλαιο εστιάζει στις πολύ πρακτικές διαστάσεις της ένταξης: Τι πρέπει να γνωρίζω, ως συντονιστής, για το σχεδιασμό και την υλοποίηση δραστηριοτήτων;

Η πρόκληση εδώ δεν είναι απλώς η μεταφορά ορισμένων πολύτιμων πρακτικών από έργα που υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται για τα άτομα μΟΑΣΑ, αλλά και η ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών για δραστηριότητες και λύσεις ένταξης. Για να το κάνουμε αυτό, πρέπει να προσαρμόσουμε μεθόδους και προσεγγίσεις από τη μη τυπική εκπαίδευση σε συγκεκριμένες ανάγκες και πρότυπα ένταξης και πρέπει να διασφαλίσουμε την προσβασιμότητα.

Οι κύριες ερωτήσεις που θα απαντηθούν σε αυτό το κεφάλαιο είναι οι εξής:

- Σε ποιο πλαίσιο μπορεί να πραγματοποιηθεί η ένταξη; Τι είναι το μαθησιακό περιβάλλον ένταξης και πώς μπορούμε να το δημιουργήσουμε;
- Πώς μπορούν να προσαρμοστούν η γλώσσα και η επικοινωνία, έτσι ώστε όλοι να μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα σε ένα περιβάλλον ένταξης;
- Ποιες προσωπικές και επαγγελματικές ικανότητες, δηλαδή κάθετες και οριζόντιες δεξιότητες και στάσεις, απαιτούνται για το σχεδιασμό δραστηριοτήτων ένταξης;
- Ποιες μέθοδοι και προσεγγίσεις μπορούν να μας διευκολύνουν στην προώθηση της ένταξης και στον σχεδιασμό δραστηριοτήτων ένταξης;

Πλαίσιο ένταξης

Σύμφωνα με το UNNATI (2004), «περιβάλλον χωρίς εμπόδια» είναι ένας χώρος που επιτρέπει την ελεύθερη και ασφαλή κίνηση, λειτουργία και πρόσβαση για όλους, ανεξάρτητα από την ηλικία, το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την κατάσταση. Χώρος ή ένα σύνολο υπηρεσιών, που μπορεί να είναι προσβάσιμο από όλους, χωρίς εμπόδια, με αξιοπρέπεια και προσφέροντας όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ανεξαρτησία. [...] Υπάρχει μια δημοφιλής πεποίθηση ότι η ράμπα και ο ανελκυστήρας είναι το μόνο που χρειάζεται σε ένα χώρο για να γίνει χώρος χωρίς εμπόδια. Ωστόσο, ένας χώρος χωρίς εμπόδια απαιτεί πολλά περισσότερα από μία ράμπα. Αυτό κυμαίνεται από την πόρτα και το πλάτος του διαδρόμου έως τις επιφάνειες των δαπέδων, από το ύψος του γραφείου, τις λαβές της πόρτας και τα κιγκλιδώματα, από τα σήματα και τα ακουστικά σήματα έως τους οδηγούς αφής."

Ένα περιβάλλον χωρίς εμπόδια περιλαμβάνει τέσσερις (4) διαφορετικές πτυχές: (α) προσβασιμότητα, (β) χρηστικότητα, (γ) κατανόηση και (δ) αξιοπιστία. Η *προσβασιμότητα* αναφέρεται στις δομικές και τεχνικές συνθήκες και εγκαταστάσεις. Με άλλα λόγια, κατασκευές όπως ράμπες και συστήματα αφής καθοδήγησης που χρησιμεύουν για να καθοδηγήσουν άτομα με προβλήματα όρασης εντός ενός κτιρίου ή μιας περιοχής. Το περιβάλλον αποτελείται από χρήσιμα εξαρτήματα, όπως πινακίδες, (επιδαπέδιους) δείκτες, κιγκλιδώματα και ειδικά πατάκια εισόδου, που βοηθούν στην πρόληψη ατυχημάτων. Η *χρηστικότητα* αναφέρεται στα μέσα τεχνικής βοήθειας, τα οποία παρέχονται, όπως ένα πρόγραμμα ανάγνωσης οθόνης· μια εφαρμογή λογισμικού, που επιτρέπει σε άτομα με σοβαρά προβλήματα όρασης να χρησιμοποιούν έναν υπολογιστή. Η *κατανόηση* αναφέρεται στον τρόπο επικοινωνίας μέσω της νοηματικής γλώσσας, απλής ή ευανάγνωστης γλώσσας και η *αξιοπιστία* αναφέρεται στην παροχή ενός αξιόπιστου περιβάλλοντος και στη διατήρηση της συνέπειας, με ότι αυτό προδιαθέτει.

Με άλλα λόγια, ο σχεδιασμός ενός περιβάλλοντος ένταξης όπου πραγματοποιούνται δραστηριότητες, θα πρέπει να διασφαλίζει την ασφάλεια, να σέβεται τις διαφορές στα άτομα, να δημιουργεί εύκολη λειτουργικότητα και θα πρέπει να είναι σαφές και κατανοητό. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι παρεχόμενες δραστηριότητες πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμες από όλους, χωρίς εμπόδια και ότι όλοι οι συμμετέχοντες θα πρέπει να αισθάνονται και να είναι όσο το δυνατόν πιο ανεξάρτητοι. Για πιο πρακτικά παραδείγματα, ανατρέξτε στη λίστα ελέγχου που παρέχεται παρακάτω.

Η δημοσίευση του [Τμήματος Γερουσίας για την Αστική Ανάπτυξη και Στέγαση του Βερολίνου](#), (2018), με τίτλο: Σχεδιασμός χωρίς εμπόδια και κατασκευή στο Βερολίνο. Οι αρχές και τα παραδείγματα παρέχουν τρεις κατηγορίες ανθρωπομετρικών αρχών για το σχεδιασμό περιβαλλόντων ένταξης, οι οποίες είναι:

- **Η λειτουργία της κινητικότητας** (ανάγκες στην ποικιλία κινήσεων): όταν σχεδιάζετε περιβάλλοντα χωρίς εμπόδια, π.χ. στην αίθουσα σεμιναρίων όπου υλοποιούνται οι δραστηριότητες, θα πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη προσοχή στη δυναμική των κινητικών ικανοτήτων και τις ακτίνες δράσης των συμμετεχόντων, π.χ. χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων. Όλοι οι άνθρωποι θα πρέπει να μπορούν να κινούνται και γενικά να ενεργούν ελεύθερα σύμφωνα με την προσωπική τους κατάσταση, επιτρέποντας στον συντονιστή να εφαρμόζει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, π.χ. δραστηριότητες που χρειάζονται χώρο για κίνηση.
- **Η αισθητηριακή λειτουργία** (ανάγκες στην ποικιλία των αισθήσεων): οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται το περιβάλλον και επεξεργάζονται τις πληροφορίες χρησιμοποιώντας τις αισθήσεις τους. Η αντιστάθμιση για

περιορισμούς ή ελλείψεις απαιτεί τουλάχιστον δύο αισθήσεις για να μεταφράσουν ταυτόχρονα τις απαραίτητες πληροφορίες, σύμφωνα με την αρχή πολλαπλών ή δύο αισθήσεων (Wikipedia, 2020).

- Για τους συμμετέχοντες με προβλήματα όρασης, ο τρόπος που βλέπουν τον κόσμο μπορεί να διαφέρει. Η διάκριση εξαρτάται όχι μόνο από τις δυνατότητες όρασης τους, αλλά και από εξωτερικές συνθήκες όπως φυσικό και τεχνητό φως, καθώς και από σκιές, χρώματα, σχήματα και την κατασκευή των επιφανειών. Η αντίθεση πυκνότητας φωτός και η αντίθεση των χρωμάτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξη ατόμων με προβλήματα όρασης. Τα φωτεινά χρώματα είναι γενικά πιο εύκολα ορατά, λόγω της ικανότητάς τους να αντανακλούν το φως. Τα συμπαγή, φωτεινά χρώματα, όπως το κόκκινο, το πορτοκαλί και το κίτρινο, είναι συνήθως πιο ορατά από τα παστέλ. Για άτομα με αχρωματοψία, είναι δύσκολο να γίνει διάκριση μεταξύ ορισμένων χρωμάτων, κυρίως μεταξύ κόκκινου και πράσινου. Έτσι, η επιλογή των χρωμάτων μπορεί να είναι ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να λάβετε υπόψη. Επιπλέον, χάρτες αφής, εικονικές αναπαραστάσεις, επιδαπέδιοι δείκτες σε συστήματα καθοδήγησης και γραφικοί χαρακτήρες θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στη σχεδίαση ενός δωματίου για να είναι πιο προσβάσιμο.
- Για τους συμμετέχοντες με προβλήματα ακοής, ειδικά χρήστες ακουστικών βαρηκοΐας, οι θόρυβοι στο παρασκήνιο και τα ηχητικά εφέ μπορούν να προκαλέσουν δυσφορία. Επομένως, η καλή ακουστική είναι απαραίτητη. Οι συντονιστές πρέπει να θυμούνται να μιλούν με σαφήνεια, αργά και σταθερά, να επαναλαμβάνουν και να επαναδιατυπώνουν εάν είναι απαραίτητο. Η άμεση επαφή με τα μάτια είναι απαραίτητη, καθώς και η υποστήριξη οπτικών πληροφοριών, όπως γραφήματα, εικόνες ή μια συγκεκριμένη μορφή γραφής θεωρείται ωφέλιμη. Είναι σημαντικό ο συντονιστής και ο μεταφραστής νοηματικής γλώσσας (εάν χρειάζεται) να είναι πολύ ορατοί και καλά φωτισμένοι.
- **Η γνώση** (ανάγκες στην ποικιλία γνώσεων): γενικά, το περιβάλλον ένταξης θα πρέπει να είναι σαφές, εύκολα κατανοητό και με νόημα. Η αρμονία και οι φυσικές δομές είναι τα κλειδιά. Σήμερα, η τεχνολογία της πληροφορίας παίζει σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό χώρων σεμιναρίων χωρίς εμπόδια.

Πριν από το σχεδιασμό του περιβάλλοντος - σε εσωτερικούς ή εξωτερικούς χώρους - όπου θα πραγματοποιηθούν οι δραστηριότητες, είναι σημαντικό να εκτιμήσετε και να αποσαφηνίσετε τις ατομικές ανάγκες όλων των συμμετεχόντων. Μπορεί να είναι χρήσιμο να αναπτύξετε μια φόρμα εγγραφής

που να περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν προσωπικές πληροφορίες, π.χ. ερωτήσεις σχετικά με το είδος της βοήθειας που απαιτείται, τις προτιμήσεις τροφίμων και τους διατροφικούς περιορισμούς κ.λπ. Είναι επίσης πολύ σημαντικό να συμπεριληφθεί ένας χώρος για σχόλια, όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να επεξεργαστούν τις ειδικές ανάγκες τους και τις ανησυχίες τους. Πριν από την υλοποίηση των δραστηριοτήτων, μια προσωπική συνάντηση μεταξύ του συντονιστή και των συμμετεχόντων μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερη εξερεύνηση των αναγκών των συμμετεχόντων, των αναγκών της ομάδας-στόχου και σε πιο κατάλληλα προγράμματα, ατζέντες και προσαρμοσμένες δραστηριότητες. Επιπλέον, μια τέτοια συνάντηση θα μπορούσε να επιτρέψει στους ανθρώπους να εκφραστούν ανοιχτά σχετικά με ατομικές τους απαιτήσεις ή ανησυχίες και θα μπορούσε να οδηγήσει στη δημιουργία προσωπικών συνδέσεων μεταξύ του διοργανωτή, των συντονιστών και των συμμετεχόντων, που θα διασφαλίσουν την ομαλή και επιτυχημένη εφαρμογή οποιασδήποτε δραστηριότητας.

Η παρακάτω λίστα ελέγχου συνοψίζει όλα τα σημεία που αναφέρονται παραπάνω και μπορεί να είναι μια χρήσιμη επισκόπηση για τον συντονιστή, για να παρέχει μαθησιακά περιβάλλοντα, δραστηριότητες και κινητικότητα χωρίς εμπόδια. Αυτή η λίστα δεν είναι εξαντλητική, καθώς δεν υπάρχουν «μαγικές συνταγές» για το σχεδιασμό χώρων ένταξης, καθώς μια ολοκληρωμένη περίπτωση χωρίς εμπόδια δεν μπορεί πάντα να επιτευχθεί. Αυτό είναι μόνο ένα σημείο εκκίνησης, το οποίο μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω ανάλογα με τις ανάγκες των συμμετεχόντων. Η ενσωμάτωση τμημάτων αυτής της λίστας είναι ένα καλό σημείο εκκίνησης!

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Σωματικές αναπηρίες

- πλατιά μονοπάτια
- είσοδοι από το ισόγειο σε όλα τα δωμάτια (ιδιωτικά και κοινόχρηστα δωμάτια, εγκαταστάσεις υγιεινής) ή προσβάσιμες είσοδοι μέσω ραμπών και ανελκυστήρων
- λιγότερες ή χαμηλές σκάλες (οι σκάλες έως 10 cm είναι διαχειρίσιμες χωρίς βοήθεια)
- ευέλικτα έπιπλα (π.χ. ρυθμιζόμενα τραπέζια)
- επαρκής διάρκεια διαλειμμάτων για πρόσβαση σε μέρη

Προβλήματα όρασης

- καλός φωτισμός δωματίων και χώρων
- συστήματα καθοδήγησης αφής
- εστιασμός στο λεξιλόγιο των πληροφοριών
- υλικό και κείμενα σε μεγαλύτερες εκτυπώσεις ή σε κώδικα μπράιγ ή σε ψηφιακή μορφή
- σχεδιάστε αρκετό χρόνο στην αρχή, για να συνηθίσουν οι συμμετέχοντες στο μέρος και να προσανατολιστούν

Προβλήματα ακοής

- ορατότητα των ομιλητών (για αναγνώστες χειλιών) και μεταφραστές νοηματικής γλώσσας
- για κατεύθυνση: χρήση καθαρών εικονογραμμάτων ή εύκολης γλώσσας
- να γράφετε πράγματα αντί να βασίζεστε σε προφορική γλώσσα
- περιορισμός της γραπτής γλώσσας (ειδικά όταν πρόκειται για ξένες γλώσσες): αυξημένη χρήση εικόνων και οπτικής γλώσσας
- ήρεμο μαθησιακό περιβάλλον με ελάχιστο θόρυβο στο παρασκήνιο

Επιπλέον, όλα τα παραπάνω σχετικά με το σχεδιασμό του χώρου για τις ομάδες χωρίς προβλήματα μπορούν να εφαρμοστούν επίσης εδώ. Λάβετε υπόψη ότι ο χώρος θεωρείται «εκπαιδευτικός» και μπορεί να προωθήσει τις μαθησιακές διαδικασίες. Από αυτήν την άποψη, οι φιλικές αφίσες καλωσορίσματος με κείμενα και εικόνες δημιουργούν μια θετική ατμόσφαιρα. Η τοποθέτηση των καρεκλών σύμφωνα με τον τρόπο εργασίας διευκολύνει τη διαδικασία μάθησης. Οι κύκλοι των καρεκλών είναι δημοφιλείς καθώς δημιουργούν ελεύθερους χώρους και προάγουν την ισότητα μεταξύ των μελών της ομάδας.

Εξασφαλίζουν επίσης ότι ο καθένας είναι ορατός, προϋπόθεση για αποτελεσματική λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία (Kreisau-Initiative ε. V. 2017, σελ. 52-53).

Χωρίς εμπόδια / προσβάσιμο κοινωνικό περιβάλλον

Το φυσικό περιβάλλον είναι ένα μέρος των περιβαλλόντων ένταξης. Μια άλλη, εξίσου σημαντική πτυχή, είναι το κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο πραγματοποιούνται οι δραστηριότητες. Η συνεκτίμηση του κοινωνικού περιβάλλοντος είναι υψηλής σημασίας, ειδικά όταν συνεργαζόμαστε και επικοινωνούμε με άτομα που έχουν ποικίλες διαταραχές. Η εποπτεία της ομάδας είναι η λέξη-κλειδί για το σχεδιασμό κοινωνικού περιβάλλοντος χωρίς εμπόδια.

Η εποπτεία αναφέρεται στη συνεργασία με μια ομάδα, στην ενθάρρυνση συμμετοχής των μελών της και στη διευκόλυνση της προόδου προς έναν κοινό στόχο. Έχει να κάνει με την προώθηση και την υποστήριξη της εποικοδομητικής συμπεριφοράς της ομάδας. Η δυναμική των ομάδων - σχηματισμός ιεραρχίας, σχηματισμός ρόλων, συγκρούσεις κ.λπ. - μπορεί μερικές φορές να είναι πιο έντονη σε ετερογενείς ομάδες, γεγονός που καθιστά τον συντονιστή σημαντικό πρότυπο. Από αυτή την άποψη, ο συντονιστής πρέπει να γνωρίζει τις πολλές λειτουργίες του ρόλου του*της. Ο συντονιστής της ομάδας λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και την ποικιλομορφία των συμμετεχόντων και τους αντανακλά εποικοδομητικά σε συζητήσεις και σε ομαδική εργασία. Μέρος αυτού έχει να κάνει με τη διαμεσολάβηση μεταξύ διαφορετικών απόψεων ή τη διαχείριση συγκρούσεων. Αυτό σημαίνει επίσης τον σεβασμό και τη χρήση διαφορετικών μορφών επικοινωνίας για τη μείωση των εμποδίων επικοινωνίας. Επιπλέον, ο συντονιστής πρέπει να ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή όλων των συμμετεχόντων και να τους εμπυχώνει προωθώντας τη δημιουργικότητα και την ελεύθερη αυτο-έκφραση.

Μερικές πρακτικές συμβουλές με τη μορφή μιας λίστας ελέγχου, σχετικά με τη συνολική εποπτεία είναι:

- Προγραμματίστε πιο μπροστά αλλά παραμείνετε ευέλικτοι: Σε κάθε ομάδα, ενδέχεται να εμφανιστούν απροσδόκητες καταστάσεις. Για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους, η ευελιξία και η ευστροφία είναι βασικά. Αφήστε τον εαυτό σας και τους άλλους να κάνουν λάθη. Τα λάθη είναι ανθρώπινα και αναπόφευκτα. Επιτρέψτε στον εαυτό σας να κάνει λάθη. Δείτε τα λάθη σας ως δημιουργικές προσπάθειες να μάθετε και μετατρέψτε τα λάθη σας σε ιστορίες σοφίας και διασκέδασης για να δημιουργήσετε μια ατμόσφαιρα φιλική προς αυτά. Προσφέρετε στον εαυτό σας και στους συμμετέχοντες περισσότερες ευκαιρίες να μάθετε μειώνοντας τον αρνητικό αντίκτυπο των ανεπιθύμητων αποτελεσμάτων.
- Δώστε στην ομάδα αυτό που χρειάζεται: Σε ομάδες που περιλαμβάνουν άτομα μΟΑΣΑ είναι περισσότερο από απαραίτητο να προσαρμόσετε ολόκληρη τη διαδικασία με βάση τις ανάγκες της ομάδας/ των ατόμων, για να εξασφαλίσετε μια ευχάριστη εμπειρία για όλους. Παρατηρήστε την ομάδα και τις συμπεριφορές τους και αντιδράστε σε αυτές. Ως

συντονιστής, έχετε τη δική σας αντίληψη και ιδεολογία. Προσπαθήστε να αποφύγετε να κάνετε υποθέσεις, αντιθέτως κάντε συχνές αξιολογήσεις και εκτιμήσεις κατά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων/ κινητικότητας, προκειμένου να αποκαλύψετε μη εκφραζόμενες ή μη διατυπωμένες ανάγκες.

- Χρησιμοποιήστε συμπληρωματικά μέσα επικοινωνίας: Συνδυάστε πολλές μορφές επικοινωνίας για να κάνετε όλες τις πληροφορίες προσβάσιμες σε όλους! Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε οπτικοποιημένα και προφορική ή γραπτή γλώσσα. Μπορείτε επίσης να προσθέσετε φυσικές κινήσεις για να συνοδεύσει τη λεκτική επικοινωνία.
- Να γνωρίζετε τον σωστό ρυθμό: Το πρόγραμμα, οι μεμονωμένες δραστηριότητες και οι μέθοδοι θα πρέπει να πραγματοποιούνται με πιο αργό ρυθμό, εάν απαιτείται από την ομάδα.

Γλώσσα και επικοινωνία

Η γλώσσα είναι σημαντική. Η γλώσσα διαμορφώνει τον τρόπο που κατανοούμε τον κόσμο: πλαισιώνει τον τρόπο που βλέπουμε και βιώνουμε τον κόσμο. Από αυτή την άποψη, η πραγματικότητα δημιουργείται μέσω της γλώσσας.

Στη διεθνή κινητικότητα, η γλώσσα και η επικοινωνία διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο: είναι το βασικό μέσο για την προσβασιμότητα και επομένως έχει σημαντικό αντίκτυπο στην επιτυχία των έργων κινητικότητας. Χρησιμοποιώντας ευαίσθητη, αμερόληπτη γλώσσα και επικοινωνία, εκφράζεται ο σεβασμός και η ακεραιότητα, και οι δύο είναι απαραίτητες για να χρησιμοποιηθεί η διαφορετικότητα ως ευκαιρία μάθησης. Μπορείτε να ελέγξετε ορισμένες γλωσσικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη γλώσσα χωρίς διακρίσεις στον ακόλουθο σύνδεσμο: [Γλώσσα χωρίς διακρίσεις](#).

Για να καταστεί δυνατή η συμμετοχή διαφόρων ομάδων στόχων, είναι ζωτικής σημασίας να μειώσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο τα εμπόδια επικοινωνίας. Αυτό μπορεί να συμβεί χρησιμοποιώντας επικοινωνία χωρίς εμπόδια. Η προσβάσιμη γλώσσα περιλαμβάνει πολλές μορφές επικοινωνίας, όπως μπράιγ, εύκολη γλώσσα και άλλες προσαρμοσμένες απεικονίσεις κειμένου, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν διαμεσολαβητές και μεταφραστές γλωσσών. Μόνο με το συνδυασμό αυτών των διαφορετικών μορφών, είναι δυνατή η πρόσβαση των πληροφοριών σε όλους.

Τρεις καλές πρακτικές για επικοινωνία χωρίς εμπόδια είναι:

Γλωσσική διαμεσολάβηση

Μέσα σε μια διεθνή ομάδα ένταξης, δεν μπορείτε να περιμένετε από τους συμμετέχοντες να μιλούν μια κοινή γλώσσα. Για να διασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή και η πλήρης πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες, οι μεσολαβητές γλωσσών είναι ζωτικής σημασίας. Πρέπει να γνωρίζουν την ομάδα-στόχο και

να μεταφράζουν / διαμεσολαβούν πληροφορίες στην αντίστοιχη γλώσσα τους, ειδικά χρησιμοποιώντας "εύκολη" γλώσσα, που η ομάδα θα κατανοήσει.

Εύκολη γλώσσα

Πολλές έννοιες στοχεύουν στη μείωση της γλωσσικής πολυπλοκότητας για να διευκολύνουν την πρόσβαση όλων στις πληροφορίες. Για παράδειγμα, για άτομα με προβλήματα ακοής, η ανάγνωση των χειλιών είναι πολύ πιο αποτελεσματική όταν η ομιλούμενη γλώσσα είναι λιγότερο περίπλοκη. Για άτομα με ισχυρές ακουστικές και μαθησιακές δυσκολίες, η ανάγνωση μπορεί επίσης να είναι δύσκολη. Η εύκολη γλώσσα εστιάζει στη σαφή και ακριβή γλώσσα, που γίνεται εύκολα κατανοητή από ένα ευρύ κοινό· δεν απευθύνεται απλώς στα άτομα μΟΑΣΑ αλλά και σε εκείνους με μαθησιακές δυσκολίες και σε μη γηγενείς ομιλητές μιας συγκεκριμένης γλώσσας. Αποφεύγονται λέξεις, περίπλοκη γλώσσα και [επαγγελματική γλώσσα](#). Ακολουθεί ένα παράδειγμα που δείχνει πώς να χρησιμοποιείτε απλή γλώσσα:

Πρωτότυπο κείμενο: Τα υψηλής ποιότητας μαθησιακά περιβάλλοντα αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για τη διευκόλυνση και την ενίσχυση της τρέχουσας μαθησιακής διαδικασίας.

Εύκολη γλώσσα: Οι άνθρωποι χρειάζονται καλά εκπαιδευτικά ιδρύματα για να μάθουν σωστά.

Η εύκολη γλώσσα δεν ακολουθεί αυστηρές διατυπώσεις και συνεπώς είναι πιο σαφής με τη λεκτική επικοινωνία. Αντίθετα, το Easy-to-Read (ETR) (Inclusion Europe, 2011) ακολουθεί πολύ σαφείς κανόνες σχετικά με τα χαρακτηριστικά της γραπτής γλώσσας, καθώς έχει σχεδιαστεί ειδικά για να καλύψει τις ανάγκες των ατόμων με γνωστικές και μαθησιακές δυσκολίες (Vollenwyder et al., 2018)).

Ορισμένες καλές πρακτικές που βασίζονται τόσο σε απλή γλώσσα όσο και στο Easy-to-Read (ETR), οι οποίες μπορούν να υποστηρίξουν δραστηριότητες ένταξης είναι:

- Αποφύγετε δύσκολους υπερβολικά τεχνικούς ή ξένους όρους.
- Δώστε παραδείγματα για να υποστηρίξετε την κατανόηση των πληροφοριών.
- Αποφύγετε τις συντομογραφίες ή εξηγήστε τι αντιπροσωπεύουν
- Χρησιμοποιήστε συνεπή διατύπωση σε όλη τη διάρκεια.
- Αποφύγετε τα ιδιώματα, τις μεταφορές, τα αστεία ή τους τύπους χιούμορ που είναι ιδιαίτερα για μια συγκεκριμένη γλώσσα.
- Κρατήστε τις προτάσεις σας σύντομες και δώστε ένα μήνυμα ανά πρόταση.

- Χρησιμοποιήστε ενεργή γλώσσα και όχι παθητική γλώσσα.
- Χρησιμοποιήστε θετική γλώσσα

Αυξητική και εναλλακτική επικοινωνία (AAC)

Η αυξητική και εναλλακτική επικοινωνία περιλαμβάνει πολλούς τρόπους βοηθητικών και μη βοηθητικών μορφών επικοινωνίας, όπως εθνικές και διεθνείς νοηματικές γλώσσες, μπράιγ και επικοινωνία με ηλεκτρονικά εργαλεία. Παραδείγματα μη βοηθητικών λειτουργιών περιλαμβάνουν τη χρήση χειρονομιών, τη γλώσσα του σώματος, τις εκφράσεις του προσώπου και τη νοηματική γλώσσα. Οι βοηθητικές λειτουργίες περιλαμβάνουν τη χρήση στυλό και χαρτιού, δείχνοντας γράμματα, λέξεις ή εικόνες σε ένα πίνακα και επιλέγοντας γράμματα ή εικόνες σε μια οθόνη υπολογιστή για να εκφραστούν προφορικά ή να "υπωθούν" προτάσεις. (Kreisau-Initiative e. V., 2017, σελ. 35-37). Η γενική ιδέα είναι να ενισχυθεί και να συμπληρωθεί ο λόγος (αυξητική επικοινωνία) παρέχοντας παράλληλα ένα υποκατάστατο μέσο επικοινωνίας (εναλλακτική επικοινωνία).

Ανάλογα με την ομάδα-στόχο, το AAC μπορεί να προσαρμοστεί στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων. Εκτός από το να έχουν μεταφραστές νοηματικής γλώσσας για κωφά άτομα, οι συντονιστές θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιούν δεκτικούς τρόπους επικοινωνίας που παρέχουν άμεση εμπειρία στο περιβάλλον, μέσω της αφής, της κίνησης, της οσμής, της γεύσης και/ ή του ήχου. Αυτές οι μέθοδοι θα συμπληρώσουν ένα καλά διαμορφωμένο (απλοποιημένο και επαναλαμβανόμενο) μοντέλο γλώσσας. Ένα παράδειγμα του AAC είναι να παρουσιάσετε ένα καθημερινό πρόγραμμα χρησιμοποιώντας σύμβολα και εικόνες ή να παρουσιάσετε μια χειρονομία με ήχο εάν απαιτείται διάλειμμα, αντί να δώσετε μόνο ένα λεκτικό μήνυμα.

Ικανότητες

Κατά το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση δραστηριοτήτων, οι συντονιστές διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο καθώς είναι υπεύθυνοι για τη δημιουργία του πλαισίου στο οποίο λαμβάνει χώρα η ένταξη. Για το λόγο αυτό, πρέπει να αναπτύξουν μια νοοτροπία ένταξης, ενσωματώνοντας διάφορες μαλακές και σκληρές δεξιότητες. Αυτή η νοοτροπία ένταξης προέρχεται από

την προθυμία να ξεπεραστούν τα οδοφράγματα και οι αποτυχίες και να δούμε το δημιουργικό δυναμικό σε περιορισμούς.

Η UNESCO, η UNICEF και η Σύμπραξη για τις Δεξιότητες του 21ου αιώνα (Εφαρμοσμένα Εκπαιδευτικά Συστήματα, 2020), περιγράφουν τις συγκεκριμένες δεξιότητες, ικανότητες και μαθησιακές διαθέσεις που απαιτούνται για την επιτυχία σε έναν ταχύτατα μεταβαλλόμενο ψηφιακό κόσμο (όπως περιγράφεται από εκπαιδευτικούς, ηγέτες επιχειρήσεων, ακαδημαϊκούς και κυβερνητικούς φορείς). Ενσωματωμένοι σε αυτούς τους οδηγούς είναι η πρωταρχική εστίαση σε περιβάλλοντα μάθησης για ένταξη.

Η ακόλουθη λίστα συνδυάζει τις κοινές δεξιότητες που καθορίζονται από αυτούς τους οργανισμούς με τις προαναφερθείσες κρίσιμες δεξιότητες των διαμεσολαβητών. Μερικά βασικά στοιχεία της υλοποίησης του έργου είναι:

- **Διαχείριση έργου:** Κάθε κινητικότητα είναι ένα έργο. Σύμφωνα με το Project Management Institute (2017), ένα έργο είναι μια προσωρινή προσπάθεια για τη δημιουργία ενός μοναδικού προϊόντος ή υπηρεσίας. Το PMI ορίζει τη Διαχείριση Έργου ως την εφαρμογή γνώσεων, δεξιοτήτων, εργαλείων και τεχνικών για το σχεδιασμό ενός έργου, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του. Κατά το σχεδιασμό μιας δραστηριότητας/ κινητικότητας ένταξης, ένας συντονιστής πρέπει να αναπτύξει έναν χάρτη πορείας του έργου· ένα σαφές σχέδιο για τον σκοπό, τους στόχους και το εύρος της κινητικότητας, τα βήματα που απαιτούνται για την επιτυχή εφαρμογή της, το χρονοδιάγραμμα, τον προϋπολογισμό, καθώς και τους προβλεπόμενους κινδύνους και κριτήρια για την επιτυχία του. Επιπλέον, πρέπει να αναπτύξει μαθήματα που να περιγράφουν με σαφήνεια τις δραστηριότητες· σημειώνοντας τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους, τα υλικά που χρειάζονται και τη διάρκεια της καθεμιάς.

Σίγουρα, δεν είναι εύκολο για έναν συντονιστή να γίνει επιδέξιος διαχειριστής ενός έργου σε μια μέρα. Μια προληπτική προσέγγιση στη μάθηση μαζί με τη συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση είναι εξαιρετικά σημαντική. Ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για τη δημιουργία ενός τέτοιου χάρτη πορείας είναι το πρότυπο σχέδιο μαθημάτων, [Canvas](#). Επιπλέον, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχει, δωρεάν: το «[T-KIT 3: Διαχείριση έργων](#)», για εκπαιδευτές και εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας που διαχειρίζονται έργα. Αυτή η πηγή δεν πρέπει να θεωρηθεί ως συνταγή για το «πώς να εκτελέσετε ένα έργο», αλλά ως ένα προτεινόμενο πλαίσιο με μια «βήμα προς βήμα» προσέγγιση στη διαχείριση έργων, με συμβουλές για επιτυχή παρακολούθηση.

LESSON PLAN CANVAS
Workshop Title: _____

Purpose <small>Why this workshop is implemented? Please refer to the problem that exists and the workshop will provide a solution, the target-group and the desired change to be accomplished</small>	Target Group <small>What is the profile of the participants?</small>	Group Size <small>How many people can be involved?</small>	Trainer <small>Who is going to deliver the training?</small>								
Learning Outcomes <small>What are the expected learning outcomes? Please refer to them at the following levels: Knowledge, Skills, and Attitudes/Behavior. What knowledge the participants are going to acquire? What skills they will be able to apply in certain processes, procedures? How their behavior is going to change for the better?</small>		Workshop Duration <small>What is the duration of this workshop- Days and hours per day and in total?</small>	Location <small>Where the workshop will take place?</small>								
		Preparation <small>What do you need before the workshop? Do participants need preliminary knowledge? What kind of material do you need to provide them or/and do they need to study and/or to prepare?</small>									
Lesson Plan <table style="width: 100%; font-size: 8px;"> <thead> <tr> <th style="width: 25%;">Topics and Sub-topics/Learning Activities/Presentations (Energizers Activities Presentations Evaluation)</th> <th style="width: 10%;">Duration/ (minutes)</th> <th style="width: 25%;">Training Methods (Presentation, Plenary Session, Discussion, Questions & Answers, Team Activities- Assignments, Brainstorming or other Ideation Methods, Feedback, Self-assessment Tests, Video Watching, Design Thinking Method etc.)</th> <th style="width: 20%;">Materials/ Equipment Required (Pens, Paper, Ball, Ribbon, Projector, Powerpoint Presentation, Flipchart and Markers, Sign-in sheet, Boombox to play music, Beamer, Laptop and Screen, handouts, activity sheet etc.)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="width: 25%;">Topics and Sub-topics/Learning Activities/Presentations</td> <td style="width: 10%;">Duration/ (minutes)</td> <td style="width: 25%;">Training Methods (Presentation, Plenary Session, Discussion, Questions & Answers, Team Activities- Assignments, Brainstorming or other Ideation Methods, Feedback, Self-assessment Tests, Video Watching, Design Thinking Method etc.)</td> <td style="width: 20%;">Materials/ Equipment Required (Pens, Paper, Ball, Ribbon, Projector, Powerpoint Presentation, Flipchart and Markers, Sign-in sheet, Boombox to play music, Beamer, Laptop and Screen, handouts, activity sheet etc.)</td> </tr> </tbody> </table>		Topics and Sub-topics/Learning Activities/Presentations (Energizers Activities Presentations Evaluation)	Duration/ (minutes)	Training Methods (Presentation, Plenary Session, Discussion, Questions & Answers, Team Activities- Assignments, Brainstorming or other Ideation Methods, Feedback, Self-assessment Tests, Video Watching, Design Thinking Method etc.)	Materials/ Equipment Required (Pens, Paper, Ball, Ribbon, Projector, Powerpoint Presentation, Flipchart and Markers, Sign-in sheet, Boombox to play music, Beamer, Laptop and Screen, handouts, activity sheet etc.)	Topics and Sub-topics/Learning Activities/Presentations	Duration/ (minutes)	Training Methods (Presentation, Plenary Session, Discussion, Questions & Answers, Team Activities- Assignments, Brainstorming or other Ideation Methods, Feedback, Self-assessment Tests, Video Watching, Design Thinking Method etc.)	Materials/ Equipment Required (Pens, Paper, Ball, Ribbon, Projector, Powerpoint Presentation, Flipchart and Markers, Sign-in sheet, Boombox to play music, Beamer, Laptop and Screen, handouts, activity sheet etc.)	Budget <small>How much the training will be cost?</small>	
		Topics and Sub-topics/Learning Activities/Presentations (Energizers Activities Presentations Evaluation)	Duration/ (minutes)	Training Methods (Presentation, Plenary Session, Discussion, Questions & Answers, Team Activities- Assignments, Brainstorming or other Ideation Methods, Feedback, Self-assessment Tests, Video Watching, Design Thinking Method etc.)	Materials/ Equipment Required (Pens, Paper, Ball, Ribbon, Projector, Powerpoint Presentation, Flipchart and Markers, Sign-in sheet, Boombox to play music, Beamer, Laptop and Screen, handouts, activity sheet etc.)						
Topics and Sub-topics/Learning Activities/Presentations	Duration/ (minutes)	Training Methods (Presentation, Plenary Session, Discussion, Questions & Answers, Team Activities- Assignments, Brainstorming or other Ideation Methods, Feedback, Self-assessment Tests, Video Watching, Design Thinking Method etc.)	Materials/ Equipment Required (Pens, Paper, Ball, Ribbon, Projector, Powerpoint Presentation, Flipchart and Markers, Sign-in sheet, Boombox to play music, Beamer, Laptop and Screen, handouts, activity sheet etc.)								
Lesson Plan (continued table)		Training Material <small>Indicate what kind of training materials are going to be given to the participants. E.g. handouts, workbook, additional resources for further reading.</small>									

This work is provided under the license [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives: 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

<http://dimitrazervaki.com>

Canvas σχεδιασμός μαθήματος. [Graphic source](#)

- **Διαχείριση χρόνου:** Η διαχείριση του χρόνου είναι μια ικανότητα, που σχετίζεται στενά με τη διαχείριση του έργου. Η διαχείριση χρόνου είναι ο χρόνος που αφιερώνεται και η πρόοδος που σημειώνεται κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή δραστηριοτήτων/ κινητικότητας ένταξης. Ένας συντονιστής πρέπει να διασφαλίσει ότι όλοι οι συμμετέχοντες απολαμβάνουν τη δραστηριότητα χωρίς να εξαντλούνται από τη διάρκειά της. Αυτός*αυτή πρέπει επίσης να κάνει διάκριση ανάμεσα σε βασικές και επείγουσες πτυχές ενός έργου κινητικότητας, ενώ θα επιλέγει και θα δίνει προτεραιότητα σε δραστηριότητες. Ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για αποτελεσματική διαχείριση του χρόνου είναι το [Eisenhower Matrix](#).
- **Δεξιότητες επικοινωνίας:** Οι δεξιότητες επικοινωνίας αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της επιτυχίας για οποιοδήποτε έργο κινητικότητας. Όπως αναφέρεται στην ενότητα «Γλώσσα και διαμεσολάβηση» αυτού του κεφαλαίου, ένας συντονιστής, ο οποίος διαθέτει καλές δεξιότητες επικοινωνίας, μπορεί να μεταφέρει τις γνώσεις του*της, τις ιδέες και τα βασικά του*της μηνύματα. Αυτός*αυτή μπορεί να παρακινήσει, να εμπνεύσει, να λάβει και να δώσει εποικοδομητική ανατροφοδότηση, να κατανοήσει και να προσαρμοστεί σε διαφορετικούς πολιτισμούς και ποικιλομορφία και πάνω απ' όλα να συνδέσει βαθιά αυτούς που τον*την περιβάλλουν. Στοιχεία που ενισχύουν την επικοινωνία περιλαμβάνουν: ενεργή ακρόαση, διαπραγματεύσεις, γραπτή, προφορική και μη λεκτική

επικοινωνία, «ανάγνωση» της γλώσσας του σώματος, αφήγηση ιστοριών και προώθηση ιδεών.

- **Συναισθηματική νοημοσύνη (EQ):** Η συναισθηματική νοημοσύνη είναι μια ικανότητα που επιτρέπει στα ανθρώπινα όντα να κατανοήσουν και να διαχειριστούν αποτελεσματικά τα συναισθήματά τους, καθώς και τα συναισθήματα των άλλων· να ζουν σε αρμονία με τον εαυτό τους και με τους συνανθρώπους τους. Η συναισθηματική νοημοσύνη αναφέρεται στη χρήση συναισθημάτων και σκέψης ταυτόχρονα- αφορά την ισορροπία. Η συναισθηματική νοημοσύνη αποτελείται από πέντε διαστάσεις ή δεξιότητες, οι οποίες είναι: (1) **Αυτογνωσία:** Αυτό αφορά την ικανότητα κατανόησης του πώς αισθανόμαστε· να αναγνωρίζουμε τη διάθεσή μας και τις σκέψεις μας για μια συγκεκριμένη κατάσταση. Πρόκειται για την αναγνώριση ενός συναισθήματος καθώς συμβαίνει, για να μάθουμε τι δημιουργεί τη συναισθηματική μας ανταπόκριση και πώς μας επηρεάζει. (2) **Αυτορρύθμιση:** Αυτό αφορά την αποδοχή όσων αισθανόμαστε και τον έλεγχο των συναισθημάτων και της συμπεριφοράς μας. Πρόκειται για την ανάληψη ευθύνης για την ίδια μας την απόδοση· να είμαστε ευέλικτοι και ανοιχτοί σε νέες ιδέες και αλλαγές. (3) **Αυτο-κίνητρο:** Αυτό αφορά την ικανότητα να παρακινηθούμε να κυνηγήσουμε τα όνειρά μας και να εκπληρώσουμε τον σκοπό μας. Αφορά το να είμαστε πρόθυμοι να βελτιώσουμε τον εαυτό μας ή να ανταποκριθούμε σε ένα επίπεδο αριστείας, δεσμευόμενοι σε σαφώς δηλωμένους στόχους, να είμαστε θετικοί και αισιόδοξοι, επιδεικνύοντας σοβαρότητα, βλέποντας τις ευκαιρίες πίσω από οποιοδήποτε πρόβλημα και να είμαστε ευέλικτοι. (4) **Ενσυναίσθηση:** Αυτό αφορά την ικανότητα κατανόησης των συναισθημάτων των άλλων· να βάλουμε τον εαυτό μας στη θέση κάποιου άλλου. Πρόκειται για την ανίχνευση του τι χρειάζονται οι άλλοι για να προχωρήσουν ή να ξεπεράσουν δύσκολες καταστάσεις· στην ουσία, διακρίνοντας τα συναισθήματα, τις ανάγκες και τις επιθυμίες των άλλων, «διαβάζοντας» τις ισχυρές σχέσεις μιας ομάδας (group's power relationships) και αξιοποιώντας την ποικιλομορφία. (5) **Κοινωνικές δεξιότητες:** Πρόκειται για την ικανότητα ανάπτυξης καλών σχέσεων με άλλους και το να ζεις σε αρμονία μαζί τους. Αφορά τη διαχείριση των συναισθημάτων των άλλων, την αποτελεσματική επικοινωνία χρησιμοποιώντας ρητά μηνύματα, εμπνέοντας και παρακινώντας τους άλλους, δημιουργώντας ισχυρούς δεσμούς και ομάδες, διαχειρίζοντας αλλαγές, διαπραγματεύσεις και επιλύοντας συγκρούσεις και έχοντας μια επιτυχή συνεργασία. Μια εξαιρετική πηγή για την κατανόηση του τι κάνει την ποικιλομορφία να λειτουργεί και πώς να την επεκτείνει σε ένταξη είναι το [Ινστιτούτο Συναισθηματικής Νοημοσύνης και Διαφορετικότητας- . The Emotional Intelligence and Diversity Institute](#). Ο οργανισμός παρέχει ένα [σύνολο ερωτήσεων](#), που

μπορούν να κάνουν οι συντονιστές προκειμένου να αξιοποιήσουν το EQ τους σε στιγμές ασάφειας. Οι ακόλουθες ερωτήσεις μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη μακροπρόθεσμων διαπολιτισμικών και δεξιοτήτων γνώσεων ένταξης:

- Τι άλλο θα μπορούσε να σημαίνει μια συγκεκριμένη συμπεριφορά;
- Ποιοι μπορεί να είναι οι λόγοι για τη συμπεριφορά του ατόμου;
- Πώς μπορεί να αισθανόσασταν, αν θα βρισκόσασταν στην κατάσταση αυτού του ατόμου;
- Πότε ήμουν σε παρόμοια κατάσταση και ένιωσα κάπως έτσι;
- **Ευκινησία:** Η ευκινησία αναφέρεται στην ευελιξία και τη γρήγορη δράση/ προσαρμογή στις αλλαγές. Ένας συντονιστής των δραστηριοτήτων/ κινητικότητας ένταξης πρέπει να είναι ευέλικτος και να προσαρμόζεται στη μαθησιακή διαδικασία των συμμετεχόντων. Αυτός*αυτή πρέπει να αντιμετωπίζει τυχόν δύσκολες καταστάσεις ή συγκρούσεις που προκύπτουν. Επιπλέον, ένας ευέλικτος συντονιστής επιδεικνύει αυτό που ονομάζεται γνωστική ευελιξία (Ross et al., 2018)· την ικανότητα να κινείται εύκολα εμπρός-πίσω μεταξύ ευελιξίας και εστίασης, επιτρέποντας έτσι τη δυναμική λήψη αποφάσεων και την ενίσχυση της συναισθηματικής νοημοσύνης και των προσωπικών δεξιοτήτων επικοινωνίας.
- **Δημιουργικότητα:** Η Wikipedia (2020) ορίζει τη δημιουργικότητα ως ένα φαινόμενο, με το οποίο δημιουργείται κάτι νέο και κάπως πολύτιμο, ενώ το Επιχειρηματικό Λεξικό (2020) δείχνει ότι η δημιουργικότητα είναι ένα διανοητικό χαρακτηριστικό, που επιτρέπει σε ένα άτομο να σκέφτεται έξω από το κουτί, με αποτέλεσμα τις καινοτόμες προσεγγίσεις πάνω σε κάποια συγκεκριμένη εργασία. Ένας συντονιστής, που σχεδιάζει δραστηριότητες ένταξης χρησιμοποιώντας διάφορες μεθόδους, όπως ο αντίστροφος σχεδιασμός (Reverse engineering) (περιγράφεται στο επόμενο κεφάλαιο), πρέπει να είναι δημιουργικός. Πρέπει να είναι σε θέση να ενσωματώσει μια ποικιλία μεθόδων και βέλτιστων πρακτικών για την παραγωγή καινοτόμων αποτελεσμάτων. Επιπλέον, η δημιουργικότητα συνδέεται στενά με την περιέργεια, τον πειραματισμό, το προσωπικό κίνητρο, την ανάληψη ρίσκων και είναι η βάση για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος φιλικού σε λάθη.
- **Συνεργασία:** Μία νοοτροπία ενταξιακού σχεδιασμού είναι ουσιαστικά συμμετοχική. Η ένταξη δημιουργείται από κοινού. Δεν μπορεί να είναι απλώς προκατασκευασμένη ή προκαθορισμένη από έναν ειδικό. Αυτός είναι ο λόγος, για τον οποίο η συνεργασία είναι ζωτική δεξιότητα για έναν συντονιστή. Με την άσκηση της συνεργασίας, ένας συντονιστής γνωρίζει περισσότερο πώς να αντιμετωπίσει ένα πρόβλημα, να δώσει

λύσεις και να αποφασίσει την καλύτερη πορεία δράσης. Είναι επίσης μέσω της συνεργασίας, που αυτή*αυτός μπορεί να συνδεθεί βαθύτερα με μια τόσο διαφορετική ομάδα και να διατηρήσει τον σεβασμό προς όλους τους συμμετέχοντες σε ένα πρόγραμμα κινητικότητας.

- **Κριτική σκέψη:** Η κριτική σκέψη (The Balance Careers, 2019) αναφέρεται στην ικανότητα να αναλύει αντικειμενικά τις πληροφορίες και να έχει μια αιτιολογημένη κρίση. Κατά το σχεδιασμό περιβαλλόντων ένταξης, είναι σημαντικό οι συντονιστές να προσαρμόσουν τα προγράμματα και τις μεθόδους τους, στα σχόλια και την αξιολόγηση που λαμβάνουν και να τροποποιήσουν τις πρακτικές μετά από δοκιμές και λάθη. Επιπλέον, η κριτική σκέψη ενισχύει τις δεξιότητες γλώσσας και παρουσίασης, προάγει τη δημιουργικότητα και είναι ζωτικής σημασίας για τον αυτοαναστοχασμό/ την αυτοαξιολόγηση.
- **Αυτοαξιολόγηση:** Η αυτοαξιολόγηση μπορεί να βοηθήσει έναν συντονιστή να γνωρίζει την έκταση των ικανοτήτων του*της και να τις βελτιώνει χωρίς να χρειάζεται εξωτερική αξιολόγηση απόδοσης. Αυτή*αυτός μπορεί να χρησιμοποιεί ερωτήσεις όπως «Ποια είναι τα δυνατά μου σημεία;», «Ποιες είναι οι δικές μου αδυναμίες;», «Ποια είναι τα εμπόδια;» κ.λπ., για να καταλάβει τον εαυτό της*του βαθύτερα και να προχωρήσει στην προσωπική της*του ανάπτυξη.

Μέθοδοι για το σχεδιασμό δραστηριοτήτων ένταξης υψηλής ποιότητας

Είναι πολύ σημαντικό για έναν συντονιστή να σχεδιάσει αποτελεσματικές δραστηριότητες ένταξης και μαθησιακές εμπειρίες με την ευρεία έννοια. Είναι πολύ σημαντικό να μπορείτε να προσαρμόζετε ήδη γνωστές μεθόδους και δραστηριότητες στις ανάγκες των συμμετεχόντων.

Ορισμένες δραστηριότητες προσαρμόζονται εύκολα στις δεξιότητες των διαφοροποιημένων ομάδων-στόχων, ενώ άλλες δεν προσαρμόζονται. Γι' αυτό ο συντονιστής πρέπει πρώτα να ρωτήσει «Ποιος είναι ο στόχος της δραστηριότητας; Τι θέλω να πετύχω;» Αυτή η ερώτηση είναι απαραίτητη κατά την επιλογή και την προσαρμογή δραστηριοτήτων, καθώς διαφορετικές παραλλαγές θα μπορούσαν να οδηγήσουν στο ίδιο αποτέλεσμα: π.χ. μια δραστηριότητα για να γνωρίσουμε ο ένας τον άλλον, η οποία περιλαμβάνει κίνηση μπορεί να προσαρμοστεί σε ομάδες, που περιλαμβάνουν άτομα με σωματικές δυσλειτουργίες, αντικαθιστώντας το κινούμενο μέρος του σώματος με μικρές ενέργειες, όπως η παραγωγή ήχου.

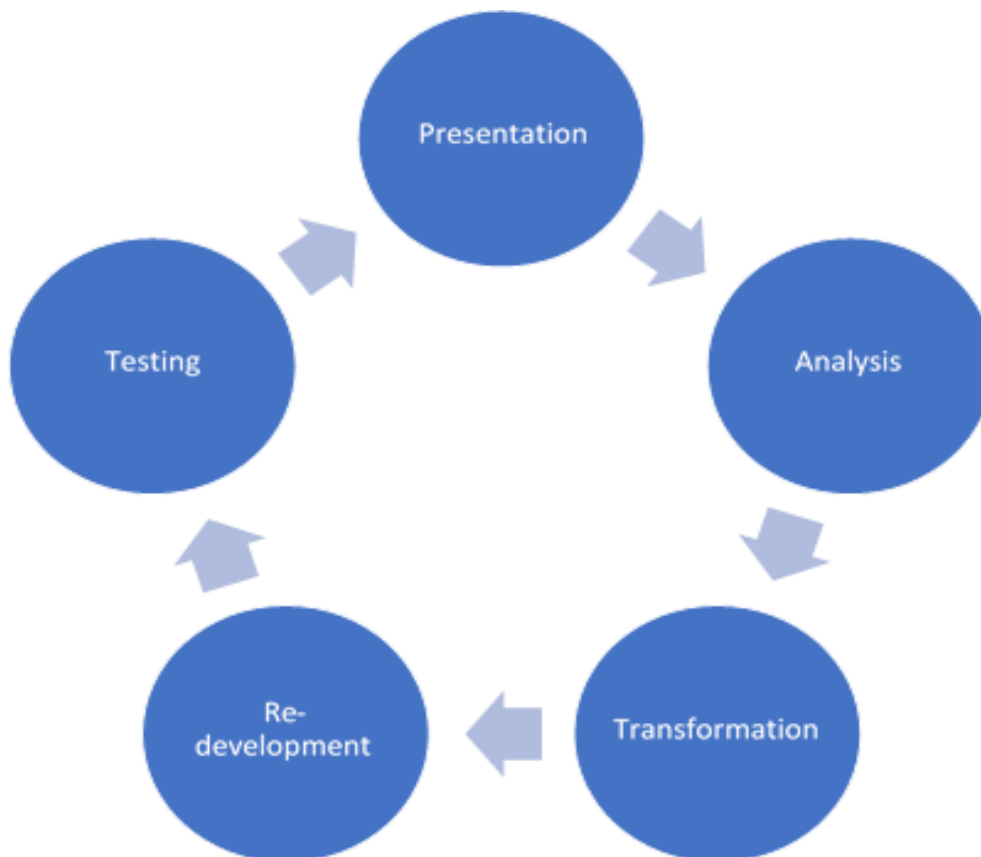
Αντίστροφος Σχεδιασμός

Η διαδικασία του Αντίστροφου Σχεδιασμού προσαρμόστηκε ως προσέγγιση στο σχεδιασμό μεθόδων και δραστηριοτήτων ένταξης από τον [Eike Totter](#), έναν κοινωνιολόγο και εκπαιδευτή, ο οποίος συνδέεται με την [IJAB](#) (Διεθνής Υπηρεσία Νεολαίας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας-

DARE Πρακτικός Οδηγός της Ένταξης

International Youth Service of the Federal Republic of Germany). Αυτή η διαδικασία μπορεί να είναι επωφελής για την προσαρμογή των δραστηριοτήτων στις ατομικές ανάγκες. Ο Αντίστροφος Σχεδιασμός είναι μια διαδικασία, που περιλαμβάνει την αποσυναρμολόγηση ενός τελικού προϊόντος με σκοπό την ανοικοδόμηση ή τη βελτίωση των λειτουργιών του. Στο πλαίσιο του σχεδιασμού της μεθόδου ένταξης, μια διαδικασία μπορεί να εξεταστεί διαιρώντας τις μεθόδους της σε μεμονωμένα συστατικά. Συζητώντας ποιος μπορεί να αποκλειστεί από τις δραστηριότητες όταν η συμμετοχή δεν είναι δυνατή ή άνετη, εντοπίζονται εμπόδια. Αυτό μπορεί να παρακαμφθεί προσαρμόζοντας τα στοιχεία της μεθόδου σύμφωνα με τις ανάγκες της ομάδας.

Η διαδικασία της αντίστροφης μηχανικής μπορεί να περιγραφεί χρησιμοποιώντας μια κυκλική διαδικασία πέντε βημάτων ([IJAB, 2017, σ. 44](#)):

Η διαδικασία του αντίστροφου σχεδιασμού

1. Παρουσίαση

Ξεκινήστε με την εμπειρία ή την απεικόνιση της δραστηριότητας που θέλετε να υλοποιήσετε. Ποια είναι η τυπική και ρεαλιστική πορεία της δραστηριότητας; Πώς λειτουργεί; Μπορεί να είναι πολύ ωφέλιμο να δοκιμάσετε πρώτα τη δραστηριότητα με μια ομάδα για να κατανοήσετε καλά τις συγκεκριμένες διαδικασίες.

2. Ανάλυση

Αφού ενημερωθείτε για τη λειτουργικότητα της δραστηριότητας, εντοπίστε στιγμές ή στοιχεία που μπορούν να δημιουργήσουν εμπόδια στην συμμετοχή. Ποιος θα μπορούσε να αποκλειστεί από τη δραστηριότητα και γιατί; Ποιος θα μπορούσε να αισθανθεί άβολα και γιατί; Τέτοια στοιχεία θα μπορούσαν να ποικίλουν σε κινητικές δραστηριότητες, όπως το άλμα και το περπάτημα σε καταστάσεις που μπορούν να επιβάλουν προσωπικά εμπόδια, όπως το άγγιγμα κ.λπ. Όσο περισσότερες προοπτικές και εμπειρίες με μια συγκεκριμένη δραστηριότητα, τόσο το καλύτερο.

3. Μετασχηματισμός

Σε αυτό το σημείο, τα προσδιορισμένα εμπόδια αντικαθίστανται με εναλλακτικά και πιο περιεκτικά στοιχεία. Ποια είναι η λειτουργία κάθε μεμονωμένου στοιχείου και πώς μπορεί να προσαρμοστεί στις ατομικές ανάγκες; Σε αυτό το σημείο, λάβετε υπόψη την αρχή των δύο αισθήσεων (εάν μια έννοια δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, τότε οι πληροφορίες μπορούν να μεταφερθούν μέσω μιας άλλης). Για παράδειγμα, η παρουσίαση μιας εικόνας με αντίστοιχο ήχο ή με μια προφορική λέξη μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη. Είναι επίσης σημαντικό να αναλογιστούμε τον γενικό στόχο της δραστηριότητας προκειμένου να διατηρηθεί η ουσία της.

4. Αναδημιουργία

Μετά την αντικατάσταση ή την τροποποίηση συγκεκριμένων στοιχείων, τα υπόλοιπα στοιχεία θα συναρμολογηθούν και θα εναρμονιστούν ξανά. Τώρα αναρωτηθείτε: απαιτεί η προσαρμοσμένη δραστηριότητα νέα υλικά; Υπάρχουν διαφορετικές παραλλαγές της δραστηριότητας; Λειτουργούν όλα τα νέα στοιχεία ή είναι ασύμβατα;

5. Δοκιμές

Η τροποποιημένη δραστηριότητα πρέπει να δοκιμαστεί και οι ακόλουθες ερωτήσεις μπορεί να είναι χρήσιμες κατά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς της: Η δραστηριότητα έχει ακόμα το επιθυμητό αποτέλεσμα; Μπορεί η δραστηριότητα και τα στοιχεία της να

μεταφερθούν σε άλλα περιβάλλοντα και άλλες ατομικές ανάγκες; Τι λειτούργησε καλά και τι όχι;

Η αντίστροφη μηχανική είναι μια κυκλική διαδικασία καθώς δεν έχει σταθερό τελικό σημείο. Μετά το τελευταίο βήμα, ολόκληρη η διαδικασία μπορεί να ξεκινήσει ξανά από την αρχή αφού οι δραστηριότητες μπορεί να προσαρμοστούν σε μια νέα ομάδα ή σε ένα νέο πλαίσιο.

Παράδειγμα αντίστροφης μηχανικής

Παιχνίδι ονόματος και χειρονομίας σε ομάδες με άτομα με προβλήματα όρασης

- 1. Παρουσίαση:** Ένα δημοφιλές παιχνίδι ονόματος για να μάθετε τα ονόματα μιας νέας ομάδας είναι το "Παιχνίδι ονόματος και χειρονομίας". Σε αυτό το παιχνίδι, η ομάδα κάθεται σε έναν κύκλο, και κάθε άτομο παίρνει μια στροφή λέγοντας το όνομά της*του και κάνοντας μια αντίστοιχη κίνηση ή κίνηση του σώματος.
- 2. Ανάλυση:** Σε ομάδες με άτομα με προβλήματα όρασης, αυτό το παιχνίδι θα μπορούσε να καταστεί μη λειτουργικό, εάν όλοι δεν μπορούν να δουν τις χειρονομίες που κάνουν τα μέλη της ομάδας. Ο πυρήνας του παιχνιδιού, ουσιαστικά, είναι να μάθουν εύκολα τα ονόματα έχοντας μια συνοδευτική οπτική υπενθύμιση.
- 3. Μετασχηματισμός:** Το σημαντικό ερώτημα είναι εάν αυτή η δραστηριότητα πρέπει να βασίζεται σε μια οπτική υπενθύμιση ή εάν πρέπει να υπάρχει διαφορετική ενέργεια για να συνοδεύσει το όνομα κάθε μέλους της ομάδας. Μία εναλλακτική λύση είναι να χρησιμοποιήσετε επιπλέον θόρυβο ή λεκτικές περιγραφές. Αντί να κάνει μόνο μια κίνηση, κάθε άτομο θα μπορούσε να προσθέσει ένα επίθετο στο όνομά της*του που τα περιγράφει, π.χ. ενεργός Antonio (και έτσι να μιμείται το τρέξιμο) ή ευτυχισμένη Hannah (με ένα μεγάλο χαμόγελο στο πρόσωπο).
- 4. Αναδημιουργία:** Για αυτήν την τροποποίηση, δεν απαιτείται πρόσθετο υλικό. Μια παραλλαγή θα μπορούσε να είναι να πούμε μόνο το όνομα και κάποιο επίθετο χωρίς την κίνηση, έτσι ώστε όλοι να έχουν τις ίδιες πληροφορίες.
- 5. Δοκιμές:** Κατά τη δοκιμή του προσαρμοσμένου παιχνιδιού ονόματος σε μια ομάδα, το παιχνίδι ονόματος εξακολουθεί να έχει το επιθυμητό αποτέλεσμα να γνωρίσουν δηλαδή τα ονόματα και να τα απομνημονεύσουν χρησιμοποιώντας μια φυσική υπενθύμιση.

Πρακτικές συμβουλές και ορθές πρακτικές

Οι επαγγελματίες και οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας έχουν εξασκηθεί στην τροποποίηση δραστηριοτήτων εδώ και αρκετό καιρό. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια ενός εργαστηρίου ιδεών και μεθοδολογίας τον Ιούνιο του 2015 που διοργάνωσε η IJAB, οι συμμετέχοντες ανέπτυξαν τον ακόλουθο πίνακα για να μοιραστούν προτάσεις και καλές πρακτικές.

Αν και ο πίνακας (IJAB, Sprachanimation, p.27) δεν είναι διεξοδικός, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κατανόηση του τρόπου μετατροπής δραστηριοτήτων με την αντίστροφη τεχνική.

Πρωτότυπη μέθοδος	Πιθανή εναλλακτική λύση	Σημειώσεις
Εναλλαγή καθισμάτων (για παράδειγμα, καρέκλες σε κύκλο)	Εναλλαγή μεταξύ θέσεων και καθισμάτων Μετάβαση σε μέρος που έχει επισημανθεί στο πάτωμα	Καλύτερο για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων, χειρότερο για συμμετέχοντες με μειωμένη κινητικότητα Λιγότερος κίνδυνος τραυματισμού λόγω καρεκλών – περισσότερο σπρώξιμο
Λεκτικές οδηγίες: «Όλοι όσοι τους αρέσει η σοκολάτα ...!» (Στα Αγγλικά)	Οδηγίες στα Αγγλικά συν μια εικόνα μιας σοκολάτας, καθώς και γραπτή και προφορική μετάφραση σε άλλες προφορικές και νοηματικές γλώσσες	Χρησιμοποιεί μια ποικιλία καναλιών επικοινωνίας και ερεθισμάτων. Μια λογική επιλογή γίνεται και προσφέρεται διαδοχικά για τη διατήρηση της ταχύτητας της κίνησης και την αποφυγή σύγχυσης. Οι συμμετέχοντες δεν θα αντιδράσουν ταυτόχρονα.
Πετώντας και πιάνοντας μια μπάλα	Πετώντας και πιάνοντας ένα μεταξωτό μαντήλι σε μικρές αποστάσεις	Ευκολότερος συντονισμός. Οι συμμετέχοντες μπορούν να ξεπεράσουν τον φόβο.
Τρέξιμο ή γρήγορο περπάτημα	Παραμένοντας με το ένα πόδι στο έδαφος, «περπατώντας στο σιρόπι»	Απαλλαγή από σπρωξίματα, μειώνει τη φυσική επαφή

Πρωτότυπη μέθοδος	Πιθανή εναλλακτική λύση	Σημειώσεις
Παίζοντας catch or tag («πιάνω ή αγγίζω»)	Βάζοντας ένα μεταξωτό μαντήλι στη ζώνη ενός, πίσω από την πλάτη του και προσπαθώντας να το αγγίξουμε	Αποφεύγει τη φυσική επαφή
Κρατώντας τραπουλόχαρτα	Κρατώντας τις χρωματιστές κάρτες ευρετηρίου, ομαδοποιώντας τους ουδέτερους όρους-κανόνες, ονομάζοντας τους δυνατά	Απευθύνεται σε περισσότερες από μία αισθήσεις, αυξάνει την ορατότητα
Φωνάζοντας τις οδηγίες	Σύνδεση οδηγιών με χειρονομίες και αντικείμενα	Απευθύνεται σε περισσότερες από μία αισθήσεις
Αναθέστε (θετικά ή αρνητικά) χαρακτηριστικά σε τυχαία άτομα ή ομάδες (π.χ., όταν λέτε μια ιστορία)	Αντίληψη και περιγραφή των προσωπικών χαρακτηριστικών με θετικό τρόπο, αποφυγή ανάθεσης ατόμων σε μια ομάδα	Αποδίδει στερεότυπα, ελαχιστοποιεί την ντροπή και την ευθύνη
Η αφήγηση μιας ιστορίας ή η χρήση χειρονομιών, που περιέχουν αναφορές σε βία, δυσκολίες ή καταπίεση	Λέγοντας μια μη βίαιη ιστορία	Αποτρέψτε τους συμμετέχοντες από το να πρέπει να θυμηθούν αρνητικές εμπειρίες ή συσχετίσεις, εξαλείφοντας έτσι τα διανοητικά εμπόδια
Μέθοδοι που περιλαμβάνουν το τραγούδι ή το χορό	Προσφέροντας διάφορες μεθόδους έκφρασης, όπως βουητό ή ταλάντευση του πάνω μέρους του σώματος κάποιου	Μειώνει το φράγμα της σωματικής έκφρασης, ελαττώνει τη σχέση μεταξύ σωματικής έκφρασης και πίεσης για παρουσίαση της δραστηριότητας σε όλο το γκρουπ
Καθισμένοι στην αγκαλιά κάποιου	Στεκόμαστε ο ένας μπροστά από τον άλλο στη σειρά ή καθόμαστε σε καρέκλες και τρίβουμε	Αποφυγή ασταθών θέσεων. Οι συμμετέχοντες μπορούν να ελέγχουν την ποσότητα της φυσικής επαφής.

	ο ένας την πλάτη του άλλου	Επίσης κατάλληλο για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων.
--	----------------------------	--

Είναι σημαντικό να έχετε κατά νου ότι δεν υπάρχει κάποια τελείως περιεκτική δραστηριότητα, η οποία να ισχύει για όλες τις ομάδες. Σε κάθε περίπτωση, ομάδα-στόχου ή δραστηριότητας, ξεκινά μια νέα διαδικασία προσαρμογής.

Επιπλέον, το να μιλάτε απευθείας σε συμμετέχοντες που επηρεάζονται από τον αποκλεισμό, ή υποτίθεται ότι επηρεάζονται, είναι καλύτερο από το να κάνετε υποθέσεις για την ομάδα και τα άτομα. Από αυτή την άποψη, ο προβληματισμός και η εξέταση είναι πολύ ισχυρά εργαλεία όταν εργάζεστε με άτομα μΟΑΣΑ, καθώς όλα αυτά μπορούν να τους βοηθήσουν να εκφράσουν καλύτερα τις ανάγκες και τα συναισθήματά τους. Οι συμμετέχοντες μπορούν επίσης να αποκτήσουν μια αίσθηση αυτο-ενδυνάμωσης, όταν γίνονται αλλαγές με βάση τις σκέψεις τους.

Για να συνοψίσουμε τα πάντα, πειραματιστείτε όσο μπορείτε! Ενσωματώστε όσο το δυνατόν περισσότερες βέλτιστες πρακτικές! Να είστε δημιουργικοί και να έχετε πάντα υπόψη σας ότι το πιο σημαντικό ζήτημα για έναν συντονιστή κατά το σχεδιασμό ενός περιεκτικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης είναι να λάβετε υπόψη τις πραγματικές ανάγκες και τις επιθυμίες των συμμετεχόντων και να ενισχύσετε την «πραγματική» επικοινωνία μεταξύ τους. Αυτή η συνεργατική μέθοδος είναι ο μόνος τρόπος για να γίνετε ένας αποτελεσματικός «συνδεδετικός κρίκος»!

Κεφάλαιο 4 Συμμετοχή, υποστήριξη, ενδυνάμωση

Τα προηγούμενα κεφάλαια έχουν ασχοληθεί με τις πολλές πτυχές της επιτυχούς υλοποίησης διεθνών ανταλλαγών νέων χωρίς αποκλεισμούς, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης πολύτιμων βασικών γνώσεων σχετικά με τις ομάδες στόχων ένταξης, καθώς επίσης και πληροφοριών και πρακτικής καθοδήγησης σχετικά με τη μεθοδολογία. Σε αυτό το κεφάλαιο, θα ρίξουμε μια ματιά στην προετοιμασία τέτοιων έργων και θα μοιραστούμε πραγματικές εμπειρίες. Εδώ θα εστιάσουμε στα άτομα που συμμετέχουν, ειδικά στους ίδιους τους νέους συμμετέχοντες.

Πριν προχωρήσουμε περαιτέρω, είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι ο τομέας της μη τυπικής εκπαίδευσης ακολουθεί την έννοια της δια βίου μάθησης. Οι διαδικασίες καλούν πάντα όλους τους ανθρώπους να συμμετέχουν στη μάθηση, να συλλογίζονται και να σκέφτονται περαιτέρω. Οι πρακτικές πληροφορίες, που παρουσιάζονται εδώ παρέχουν μία επισκόπηση των θετικών εμπειριών που αποκτήθηκαν στην πράξη. Αν και δεν είναι μια ολοκληρωμένη εικόνα, δείχνει τον πλούτο των δυνατοτήτων και προωθεί τη δημιουργική σκέψη.

Αυτό το κεφάλαιο μπορεί να συνοψιστεί σε τρεις λέξεις: δέσμευση, υποστήριξη και ενδυνάμωση.

Τι βρίσκεται πίσω από αυτές τις μεγάλες λέξεις; Αυτό το κεφάλαιο θα διερευνήσει αυτό το ερώτημα. Στο πλαίσιο της ένταξης, είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι οι ενέργειες δεν μπορούν να διαχωριστούν πλήρως μεταξύ τους, καθώς είναι αλληλένδετες. Για τους νέους, με ή χωρίς αναπηρίες, η ικανότητα ενεργού συμμετοχής και εμπλοκής εξαρτάται από τη σωστή υποστήριξη σε κάθε κατάσταση. Η επαρκής υποστήριξη εξαρτάται από την ενεργό συμμετοχή και ανατροφοδότηση των συμμετεχόντων. Επομένως, η δέσμευση και η υποστήριξη είναι απαραίτητες για την ενδυνάμωση των νέων.

Ενεργός δέσμευση νέων

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο Κεφάλαιο 3, η συμμετοχή των νέων, που είναι ένας σημαντικός στόχος της στρατηγικής της ΕΕ για τη νεολαία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019), είναι το αποτέλεσμα της συμμετοχής των νέων σε υπεύθυνες, απαιτητικές ενέργειες για τη δημιουργία θετικής κοινωνικής αλλαγής. Οι νέοι είναι κάτι περισσότερο από παθητικοί αποδέκτες εξωτερικών επιρροών. Είναι εκπρόσωποι των δικών τους συμφερόντων και πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ίσοι. Ως πολίτες της κοινωνίας, πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση του περιβάλλοντός τους. Όχι μόνο είναι εκπρόσωποι των διαφόρων κοινωνικών ομάδων τους στο πλαίσιο των διεθνών ανταλλαγών νέων ένταξης, αλλά θα συνεχίσουν επίσης να αποκτούν θεμελιώδεις ικανότητες, δεξιότητες και αυτοεκτίμηση που θα τους βοηθήσουν να συμβάλουν σε μια ανοιχτή εκτιμητική κοινωνία. Ένα βασικό σύνθημα, που

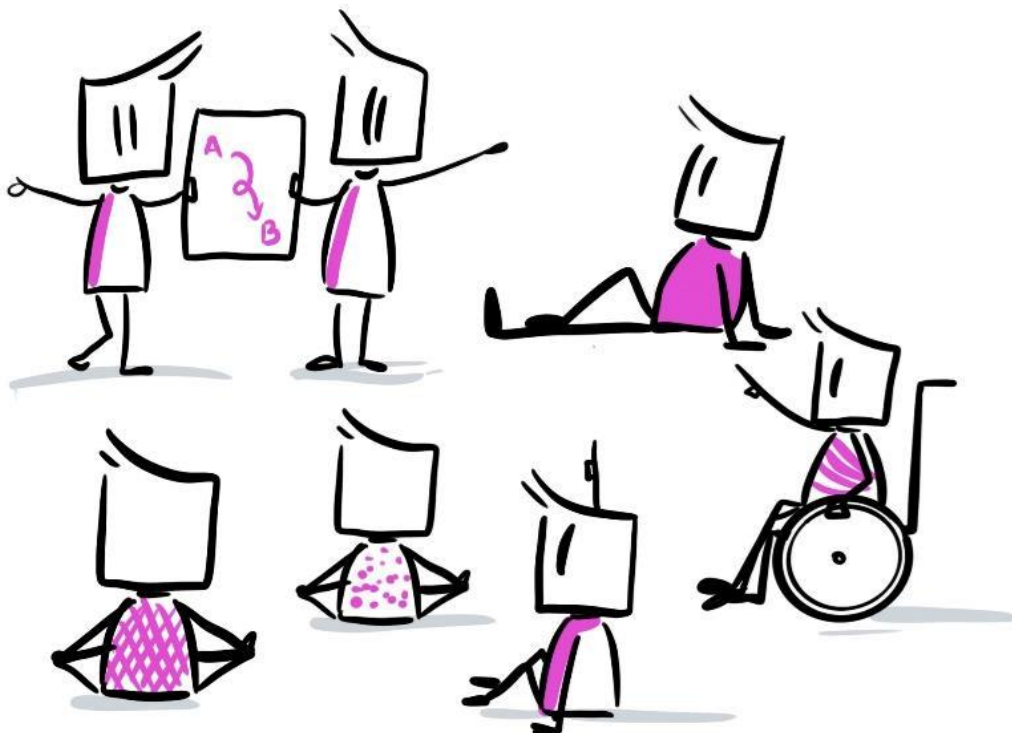
χρησιμοποιείται σε όλη την ενταξιακή διεθνή εργασία στον τομέα της νεολαίας είναι "Τίποτα για εμάς, χωρίς εμάς".

Ενσωματωμένα με τη δραστηριοποίηση των νέων είναι διάφορα μοντέλα συμμετοχής νέων. Αυτά τα μοντέλα αντιπροσωπεύουν τις πιθανές συνεργασίες μεταξύ νέων και ενηλίκων. Διακρίθηκαν τρία γενικά μοντέλα ενεργού συμμετοχής: η καθοδήγηση για νέους, η σύμπραξη νέων-ενηλίκων και η καθοδήγηση ενηλίκων (School-based Health Alliance, 2015).

Στα **μοντέλα καθοδήγησης για νέους**, οι νέοι είναι οι κύριοι ηγέτες των διαδικασιών και συντονίζουν ανεξάρτητα τις δραστηριότητες με τους συνομηλίκους τους. Οι δραστηριότητες βασίζονται στις ιδέες και στα οράματά τους. Οι ενήλικες είναι εκεί για να τους υποστηρίξουν όταν χρειαστεί. Ωστόσο, είναι σημαντικό οι νέοι να έχουν κατάλληλη εκπαίδευση και να είναι προετοιμασμένοι για αυτόν τον ρόλο εκ των προτέρων.

Το **μοντέλο σύμπραξης νέων-ενηλίκων** στοχεύει να καθιερώσει νέους και ενήλικες ως ίσους εταίρους. Οι νέοι και οι ενήλικες αναπτύσσουν μια κοινή ατζέντα χωρίς διάκριση μεταξύ των ατομικών τους ενδιαφερόντων. Αντ' αυτού, οι νέοι και οι ενήλικες μοιράζονται την δύναμη και την εξουσία να σχεδιάζουν, να συντονίζουν και να εφαρμόζουν δραστηριότητες βάσει των καθορισμένων ρόλων, ευθυνών και δεξιοτήτων.

Στο **μοντέλο ενηλίκων**, οι ενήλικες αναπτύσσουν τα βασικά στοιχεία των προγραμμάτων. Οι νέοι μπορούν να συμμετέχουν με διάφορους τρόπους είτε αποκλειστικά ως συμμετέχοντες, είτε καθοδηγούμενοι από ενήλικες για να αποκτήσουν εμπειρία με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Και τα τρία μοντέλα λειτουργούν ως συνέχεια και μπορούν να συνδυαστούν για να ταιριάζουν καλύτερα στον στόχο του προγράμματος για τη νεολαία.

Δραστηριοποίηση, ναι! Αλλά πώς πρέπει να συμμετέχουν οι νέοι συμμετέχοντες; Αυτό είναι ένα πολύ κεντρικό ζήτημα, που οι εργαζόμενοι και οι συντονιστές των νέων πρέπει να εξετάσουν πρώτα κατά τη διαδικασία σχεδιασμού. Στην πράξη, αποτελείται συχνά από το συνδυασμό διαφόρων τύπων συμμετοχής. Όποια μέθοδο κι αν προτιμάτε, το κλειδί για την επιτυχή και ουσιαστική εμπλοκή των νέων είναι το να εμπλακούν οι νέοι άνθρωποι, οι ιδέες και οι ανάγκες τους, σε κάθε βήμα της διαδικασίας, από την προετοιμασία έως την εφαρμογή και την παρακολούθηση.

Προγραμματισμός και προετοιμασία

Πριν εξετάσουμε τη συμμετοχή των νέων στο έργο, τίθεται το ερώτημα πώς να εμπλέξουμε τους νέους σε διεθνή προγράμματα ένταξης. Μπορεί να είναι ιδιαίτερα δύσκολο να προσεγγίσετε νέους εξίσου εντός των πολλαπλών ομάδων στόχων ενός προγράμματος ένταξης. Ορισμένες ομάδες μπορεί να πιστεύουν ότι δεν στοχεύονται, επειδή δεν είναι σύνηθες να είναι οι δικαιούχοι τέτοιων προσφορών. Άλλοι δεν θα ενδιαφέρονται αμέσως να συμμετάσχουν, επειδή δεν βλέπουν τον εαυτό τους ως την πρωταρχική ομάδα στόχου των έργων ένταξης.

Μια καλή στρατηγική είναι να **οικοδομήσουμε αξιόπιστες συνεργασίες** με οργανισμούς που έχουν ήδη την εμπιστοσύνη των νέων (ομάδα-στόχος). Αυτά μπορεί να είναι, π.χ. μη κυβερνητικές οργανώσεις, σχολεία και επίσης οργανώσεις αυτό-εκπροσώπευσης. Με τη δικτύωση και τη συμμετοχή επιλεγμένων συνεργατών, οι ομάδες-στόχοι είναι πιο εύκολα προσβάσιμες. Όταν είναι εφικτό, η χρήση προσωπικής επαφής είναι μια προτεινόμενη στρατηγική. Η εμπειρία έχει δείξει, ξανά και ξανά, πόσο πιο γρήγορα ανοίγονται οι νέοι και συμμετέχουν εάν είναι εξοικειωμένοι εκ των προτέρων με τους υπεύθυνους των έργων. Αυτό θα μπορούσε να οφείλεται σε μια προκαταρκτική επίσκεψη στο ίδρυμα υποδοχής, κατά την οποία ο συντονιστής παρουσιάζει την ιδέα του έργου στους ενδιαφερόμενους νέους ανθρώπους. Η προετοιμασία μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί από τους οργανισμούς εταίρους στην τοποθεσία κατοικίας των συμμετεχόντων. Είναι ζωτικής σημασίας λοιπόν όλοι οι συνέταιροι να συμφωνήσουν σε κοινούς στόχους, αξίες και ιδέες. Η συμμετοχή συνομηλίκων, που έχουν ήδη λάβει μέρος σε τέτοιες συναντήσεις είναι ιδιαίτερα πολύτιμη. Οι πιο έμπειροι νέοι με αναπηρία μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, να βοηθήσουν στο να μειώσουν τους φόβους τους και να τους δώσουν χρήσιμες συμβουλές.

Η **προετοιμασία** των νέων για ένα έργο κινητικότητας είναι μια σημαντική διαδικασία, καθώς αυτοί πρόκειται να ταξιδεύσουν σε ένα ξένο μέρος και να αλληλοεπιδράσουν με νέα πρόσωπα και πολιτισμούς· με πολλούς από τους

οποίους δεν έχουν έρθει ποτέ ξανά σε επαφή. Η διαδικασία τους προετοιμάζει να έρθουν αντιμέτωποι με άγνωστες καταστάσεις, ώστε να μπορούν να αναπτύξουν εμπιστοσύνη και ασφάλεια για τον εαυτό τους. Στο πλαίσιο τέτοιων διαδικασιών, οι εμπλεκόμενοι νέοι άνθρωποι μπορούν να εκφράσουν τις ανάγκες τους και τις ευχές τους και να διατυπώσουν φόβους. Αυτό διασφαλίζει ότι οι ανάγκες τους περιλαμβάνονται στη διαδικασία προετοιμασίας και παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για την προετοιμασία των ομάδων-στόχων στα διεθνή προγράμματα ένταξης.

Μια **προσωπική συνάντηση προετοιμασίας** μεταξύ των εταίρων είναι ιδιαίτερα πολύτιμη. Το πρόγραμμα χρηματοδότησης Erasmus + επιτρέπει στις διεθνείς συνεργασίες να διοργανώνουν τέτοιες Προκαθορισμένες Επισκέψεις Προγραμματισμού (Advance Planning Visits - APVs) στη χώρα του έργου (Οδηγός Προγράμματος Erasmus +, 2020). Εκτός από τους εκπροσώπους των εταίρων, είναι επίσης δυνατό να συμμετέχει ένας νέος ως εκπρόσωπος κάθε ομάδας-στόχου. Έχει αποδειχθεί επιτυχές ότι αυτό το άτομο έχει ήδη έρθει σε επαφή με τους ενδιαφερόμενους νέους, πριν τους εκπροσωπήσει, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προετοιμασίας. Οι διοργανωτές μπορούν να παρέχουν ερωτήσεις για να βοηθήσουν τους νέους να συλλέξουν τις ιδέες και τις ανάγκες τους.

Η διαδικασία προετοιμασίας παρέχει επίσης μια εξαιρετική δυνατότητα να μοιραστούν τις ευθύνες τους. Αυτό ισχύει όχι μόνο για τη συνεργασία μεταξύ των εταίρων αλλά και μεταξύ των νέων συμμετεχόντων, οι οποίοι μπορούν να συλλέξουν ιδέες, για το πού μπορούν να συνεισφέρουν και να αναλάβουν ευθύνη. Μπορούν να υποστηριχθούν σε αυτήν τη συνεργασία από τους εταίρους ή τους ηγέτες της ομάδας, οι οποίοι θα τους συνοδεύσουν στη συνάντηση. Εάν οι νέοι δεν συμμετέχουν άμεσα στη διαδικασία προετοιμασίας, μια προσωπική επιστολή είναι μια ωραία εναλλακτική λύση. Αυτό μπορεί να καλέσει τους συμμετέχοντες να συνεισφέρουν άμεσα τις ιδέες τους στο πρόγραμμα ή το θέμα, τις οποίες μπορούν στη συνέχεια να ανταλλάξουν με τους διοργανωτές, π.χ. μέσω e-mail. Είναι σημαντικό ότι όταν υπάρχουν τέτοιες προσφορές, οι ιδέες των νέων να παίρνουν θέση στο πρόγραμμα. Εάν ενθαρρυνθούν να αναμιχθούν και έπειτα οι ιδέες τους παραβλεφθούν, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε απογοήτευση και αποχώρηση. Οι εμπειρίες διακρίσεων και αποκλεισμού μπορούν να ενισχυθούν και ο προστατευόμενος χώρος ανταλλαγής νέων μπορεί να επηρεαστεί.

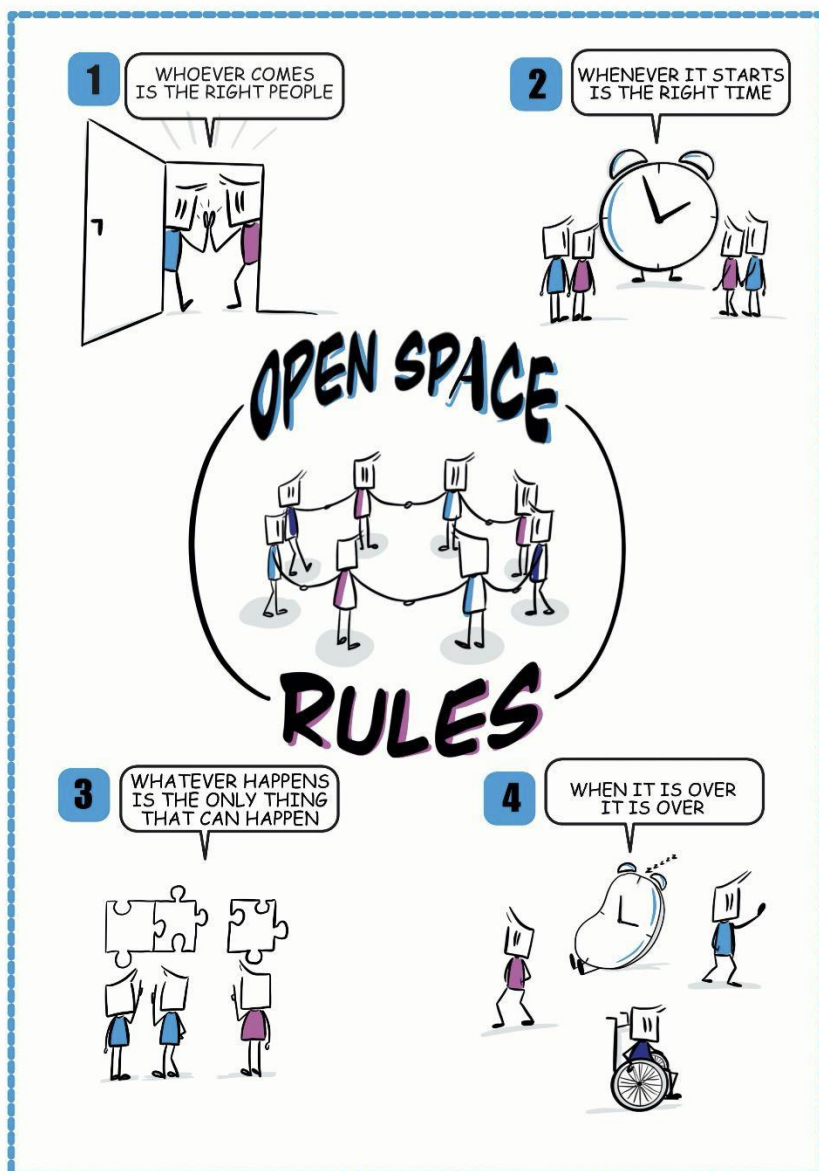
Φάση υλοποίησης

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για ενεργή συμμετοχή των νέων ανθρώπων σε μια ανταλλαγή νέων. Όπως προαναφέρθηκε, είναι δυνατόν να δημιουργηθούν θέσεις, στις οποίες οι συμμετέχοντες μπορούν να αναλάβουν ανεξάρτητα συγκεκριμένα μέρη του προγράμματος και να μοιραστούν ειδικές δεξιότητες και δημιουργικές ιδέες με τους συνομηλίκους τους. Αυτές οι ιδέες πρέπει να

DARE Πρακτικός Οδηγός της Ένταξης

εντάσσονται στο πλαίσιο του έργου και θα πρέπει να κοινοποιούνται επαρκώς στη φάση προετοιμασίας. Δεν υπάρχουν όρια στη δημιουργικότητα των συμμετεχόντων. Η ομάδα διαχείρισης του έργου πρέπει να είναι εκεί για να υποστηρίξει τους συμμετέχοντες στις πρωτοβουλίες τους και να παρέχει το απαραίτητο υλικό και εγκαταστάσεις.

Μια πολύτιμη **μέθοδος** ενεργού συμμετοχής των νέων στο πρόγραμμα είναι η τεχνική του Ανοιχτού Χώρου - Open Space technique (Edutoria, 2020), η οποία μπορεί να προσαρμοστεί ώστε να ταιριάζει στην ομάδα-στόχο. Υπόκειται σε συγκεκριμένους **κανόνες**, (βλέπε γραφική παράσταση παρακάτω) και προσφέρει μια δομή, στην οποία οι συμμετέχοντες μπορούν να παρέχουν τις ιδέες εργαστηρίου και τις δραστηριότητές τους.

Οι κανόνες του Ανοιχτού Χώρου. [Γραφική πηγή](#)

Στο πλαίσιο του προγράμματος, μπορεί να προγραμματιστεί μία Ανοιχτή σκηνή "Open Stage". Εδώ οι συμμετέχοντες μπορούν να παρουσιάσουν τις δημιουργικές τους ιδέες και δεξιότητες στο πλαίσιο μιας οργανωμένης

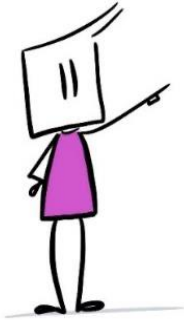
παράστασης. Αυτές οι παρουσιάσεις μπορούν να προετοιμαστούν εκ των προτέρων. Εναλλακτικά, το πρόγραμμα μπορεί επίσης να περιλαμβάνει χρόνο για την προετοιμασία συνεισφορών (preparing contributions for the Open Stage) για την Ανοιχτή σκηνή "Open Stage". Με αυτόν τον τρόπο, οι νέοι μπορούν να συνεργαστούν μαζί με συμμετέχοντες στο χώρο εκτός των εθνικών τους ομάδων. Η υποστήριξη μπορεί να παρασχεθεί χρησιμοποιώντας παιχνίδια ένταξης για τον εντοπισμό κοινών ενδιαφερόντων και ομοιοτήτων και για την ενθάρρυνση της συνεργασίας.

Όποιες μέθοδοι και προσεγγίσεις και αν έχουν επιλεγεί, ένα συμμετοχικό πρόγραμμα πρέπει να προσφέρει ευκαιρίες στους συμμετέχοντες έτσι ώστε να συμμετέχουν ενεργά. Για τους συντονιστές, αυτό σημαίνει παράδοση ευθύνης. Η προσωπική επαφή με τους συμμετέχοντες, η ενεργή ακρόαση, η ευελιξία και η ανάληψη των ιδεών τους είναι ουσιαστικές στρατηγικές, οι οποίες επιτρέπουν την ενεργή συμμετοχή. Μεταξύ των συμμετεχόντων, θα υπάρχουν πάντα εκείνοι που είναι πιο δυναμικοί και συμμετέχουν ενεργά πολύ πιο γρήγορα. Ειδικότερα, όταν εργάζεστε με περιθωριοποιημένες ομάδες-στόχους, ένα σημαντικό καθήκον των συντονιστών είναι να ξεκινήσετε διάλογο με εκείνους, που δεν έχουν συνηθίσει να ακούγονται. Όταν η ενεργός δέσμευση όλων είναι ο στόχος, είναι ζωτικής σημασίας οι εναλλακτικές φωνές να ακουστούν, να εξερευνηθούν και να είναι μέρος της λήψης αποφάσεων.

Ένα σημαντικό εργαλείο για τη συμμετοχή όλων των συμμετεχόντων στη λήψη αποφάσεων και στο σχεδιασμό του προγράμματος είναι ο τακτικός **προβληματισμός και αξιολόγηση** των διαδικασιών. Οι κύκλοι στοχασμού (Reflection rounds) μπορούν να οργανωθούν σε συνεδριάσεις ολομέλειας όλων των συμμετεχόντων. Ωστόσο, δεδομένου ότι όλοι οι συμμετέχοντες δεν αισθάνονται άνετα να μιλούν σε μεγάλες ομάδες, οι καθημερινοί ή οι τακτικοί κύκλοι προβληματισμών σε μικρές ομάδες έχουν αποδειχθεί επιτυχημένοι. Αυτές μπορεί να είναι ομάδες, που βασίζονται στις χώρες εταίρους, όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να επικοινωνούν στη δική τους γλώσσα. Σε μικτές ομάδες, οι μεσολαβητές γλωσσών μπορούν να υποστηρίξουν την επικοινωνία ή μπορεί να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικές δημιουργικές μέθοδοι. Η εποπτεία τέτοιων διαδικασιών είναι χρήσιμη υπό αυτήν την άποψη. Στοχευμένες ερωτήσεις και δημιουργικές μέθοδοι αξιολόγησης επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με τις εμπειρίες τους κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Σε διαφορετικά στάδια της διαδικασίας, έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τις ανάγκες τους, ιδέες και επίσης κρίσιμες προοπτικές. Στη συνέχεια, οι συντονιστές μοιράζονται την απαραίτητη ανατροφοδότηση με την ομάδα των αρχηγών. Με τα σχόλια των συμμετεχόντων, θα χτιστεί εμπιστοσύνη και θα τους ενδυναμώσει, καθώς και θα τους ενθαρρύνει, έτσι ώστε να συμμετέχουν περισσότερο.

Παρακολούθηση

Η διάδοση των αποτελεσμάτων και των εμπειριών συμβάλλει στη βιωσιμότητα των έργων ένταξης και βοηθάει στην προώθηση της ένταξης. Η ανάμειξη των συμμετεχόντων στη διαδικασία παρακολούθησης είναι μια πολύτιμη πηγή, που συμβάλλει στην ενδυνάμωση και πρέπει να ενθαρρυνθεί.

Παρέχοντας μια πλατφόρμα για τους νέους, όπου μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, θα αισθανθούν σαν να εκτιμούνται οι απόψεις και οι αντιλήψεις τους.

Αυτή η πλατφόρμα μπορεί να οργανωθεί σε συνεργασία με τους άλλους εταίρους. Ιστολόγια (blogs) του έργου, δημοσιεύσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενημερωτικές εκδηλώσεις στους οργανισμούς είναι μερικοί τρόποι, με τους οποίους οι νέοι μπορούν να συμμετάσχουν στην παρακολούθηση.

Διαφορετικά επίπεδα υποστήριξης

Η ενεργός συμμετοχή των συμμετεχόντων με αναπηρία μπορεί να επιτευχθεί μόνο όταν παρέχονται οι κατάλληλες συνθήκες και κατάλληλοι μηχανισμοί υποστήριξης. Οι κατάλληλοι μηχανισμοί υποστήριξης πρέπει να παρέχονται γι' αυτό το λόγο. Οι ατομικές ανάγκες των συμμετεχόντων θα πρέπει να έχουν ήδη προσδιοριστεί κατά τη διαδικασία προετοιμασίας, για την προετοιμασία του έργου με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Το πόσες συγκεκριμένες πληροφορίες χρειάζονται είναι ένα θέμα για τους διοργανωτές, αλλά και για τους συμμετέχοντες και τις οικογένειές τους. Στο τέλος, αποφασίζουν ποιες πληροφορίες θα μοιραστούν. Ως συντονιστές, πρέπει να γνωρίζετε ότι οι οικογένειες και οι κηδεμόνες φιλτράρουν τις πληροφορίες. Επομένως, συγκεκριμένες ερωτήσεις και λίστες ελέγχου μπορούν να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να προετοιμαστούν και να παράσχουν τις απαραίτητες πληροφορίες. Όχι μόνο είναι οι πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες των συμμετεχόντων ζωτικής σημασίας για τους διοργανωτές και τους συντονιστές, αλλά υποστηρίζουν επίσης τους διαμεσολαβητές γλωσσών και τους εκπαιδευτές στην προετοιμασία των δραστηριοτήτων τους.

Δεδομένου ότι καμία κοινή **γλώσσα** δεν μπορεί να υιοθετηθεί, οι διαμεσολαβητές γλωσσών και οι διερμηνείς νοηματικής γλώσσας για Κωφούς

συμμετέχοντες πρέπει να είναι διαθέσιμοι. Ως αποτέλεσμα, οι νέοι έχουν μια φωνή, μέσω της οποίας μπορούν να συμμετέχουν ενεργά. Εκτός από τη γλώσσα, είναι χρήσιμες εναλλακτικές μορφές παροχής πληροφοριών. Οι οπτικοποιήσεις παρέχουν πολύτιμη υποστήριξη, καθώς δεν μπορεί να υποτεθεί ότι όλοι οι συμμετέχοντες μπορούν να διαβάσουν καλά. Η ευαίσθητη και συνειδητή χρήση της γλώσσας και της επικοινωνίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την υλοποίηση διεθνών συνεδριάσεων ένταξης. Το Κεφάλαιο 3 έχει ήδη εξετάσει διάφορες πτυχές των γλωσσικών στοιχείων. Επιπλέον, η έκδοση [Προοπτική της ένταξης- Perspective Inclusion](#) (Kreisau-Initiative e.V., 2020) παρέχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση της χρήσης της γλώσσας και της επικοινωνίας στη διεθνή ενταξιακή εργασία για τη νεολαία. Σε αυτό το σημείο, είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί ότι οι διαμεσολαβητές γλωσσών σε διεθνείς συνεδριάσεις νέων για την ένταξη μπορούν να χρηματοδοτηθούν από την πρωτοβουλία της [Ειδικής Υποστήριξης- Special Need Support](#) (Erasmus+ Guide, 2020).

Κατά τον σχεδιασμό έργων ένταξης, πρέπει να σημειωθεί ότι τέτοια έργα απαιτούν συχνά υψηλότερο επίπεδο υποστήριξης. Αν και οι πρακτικές ένταξης μπορούν να διασφαλιστούν με τη συνεργασία διαφόρων συνεργατών, ορισμένες εγκαταστάσεις ένταξης χρειάζονται μερικές φορές πιο εξατομικευμένη υποστήριξη για να μπορούν να συμμετέχουν εξίσου. Αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη διαδικασία εφαρμογής και σχεδιασμού του έργου.

Οι αρχηγοί της ομάδας, τα άτομα συνοδείας και οι βοηθοί αποτελούν σημαντική υποστήριξη σε προγράμματα ένταξης. Είναι αξιόπιστα άτομα αναφοράς για νέους σε κάποια άγνωστη κατάσταση. Είναι μεγάλο πλεονέκτημα, όταν οι νέοι και τα άτομα συνοδείας γνωρίζουν ο ένας τον άλλον πριν από τη συνάντηση και συμμετέχουν από κοινού στη διαδικασία προετοιμασίας. Η σχέση μεταξύ των συμμετεχόντων και των ατόμων συνοδείας δημιουργεί σταθερότητα και προσανατολισμό. Συναισθηματικές εμπειρίες, απογοητεύσεις, ανάγκες και αβεβαιότητες συχνά εκφράζονται εδώ. Τα άτομα συνοδείας είναι επομένως ένα κανάλι επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων και της ηγετικής ομάδας. Όσον αφορά την παρακολούθηση των συνεδριάσεων ένταξης, οι κοινές εμπειρίες αποτελούν πολύτιμη βάση για την καθοδήγηση των συμμετεχόντων σε προβληματισμούς και σε περαιτέρω ανάπτυξη. Οι πολλές εντυπώσεις και οι μαθησιακές εμπειρίες υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο μετά το έργο, επειδή συμβαίνουν πάρα πολλά κατά τη διάρκεια του ίδιου του έργου. Προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των εμπειριών και η μεταφορά όσων έχουν μάθει οι συμμετέχοντες στην καθημερινή τους ζωή, οι αρχηγοί της ομάδας και τα άτομα συνοδείας διαδραματίζουν έναν σημαντικό ρόλο.

Ένας άλλος σημαντικός τύπος υποστήριξης, όταν είναι διαθέσιμος, είναι η **ατομική βοήθεια**. Είναι δυνατόν να υποβάλετε αίτηση για τη χρηματοδότηση μιας τέτοιας υπηρεσίας, έτσι ώστε τα άτομα, που χρειάζονται ατομική υποστήριξη, να μπορούν να ταξιδεύουν σε έργα μαζί με βοηθούς. Τέτοιου είδους βοήθεια τους δίνει συχνά περισσότερη άνεση και υποστηρίζει την ενεργή συμμετοχή τους.

Οι ηγέτες της ομάδας, τα άτομα συνοδείας και οι βοηθοί είναι όλα μέλη της ομάδας. Είναι σημαντικό να αποσαφηνιστεί ο ρόλος τους. Είναι σημαντικό τα εργαστήρια και οι δραστηριότητες, στα οποία οι συμμετέχοντες ανοίγονται ο ένας στον άλλον αλλά και σε νέες εμπειρίες, να πραγματοποιούνται μέσα σε μια οικεία ατμόσφαιρα. Εάν ένα άτομο συνοδείας, που δεν συμμετέχει ιδιαίτερα στη δραστηριότητα εισέρχεται και αφήνει αυτόν τον οικείο χώρο ως παρατηρητής, μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στις διαδικασίες ανάπτυξης της ομάδας. Επομένως, έχει νόημα να καθορίσουμε εκ των προτέρων το ρόλο τους. Δεδομένου ότι τα άτομα συνοδείας έχουν έναν σημαντικό ρόλο στο μοντέλο λειτουργίας, η ενεργή συμμετοχή τους στις δραστηριότητες συχνά έχει θετική επίδραση στη συμπεριφορά των συμμετεχόντων. Εκείνοι που το θεωρούν ιδιαίτερα δύσκολο να εκτεθούν σε νέες διαδικασίες μπορεί να επηρεαστούν θετικά. Ταυτόχρονα, η διάκριση στην ιεραρχία μειώνεται και μια πιο ίση σχέση ευνοείται. Ο ρόλος ενός προσωπικού βοηθού είναι ελαφρώς διαφορετικός. Η λειτουργία τους είναι να υποστηρίζουν ρητά τις ατομικές ανάγκες ενός ατόμου με αναπηρία. Ως αποτέλεσμα, μερικές φορές μπορεί αυτοί να εκληφθούν ως ξένοι φορείς, οι οποίοι μπορεί να έχουν τόσο ευεργετικά όσο και αρνητικά αποτελέσματα στις διαδικασίες δημιουργίας ομάδων. Ως εκ τούτου, ο ρόλος τους πρέπει να αποσαφηνιστεί εκ των προτέρων και να είναι ξεκάθαρος στην ομάδα. Όποτε είναι δυνατόν, οι προσωπικοί βοηθοί πρέπει επίσης να προσκαλούνται σε ομαδικές δραστηριότητες.

Οι εμπλεκόμενοι συντονιστές και οι εκπαιδευτές έχουν επίσης μια σημαντική λειτουργία υποστήριξης σε προγράμματα ένταξης. Είναι καθήκον τους να σχεδιάσουν την παιδαγωγική προσφορά με τέτοιο τρόπο, ώστε όλοι να μπορούν να συμμετέχουν εξίσου. Αυτό σημαίνει τη δημιουργία διαφορετικών μεθοδολογικών και παιδαγωγικών προσφορών, που επιτρέπουν σε άτομα με διαφορετικές δεξιότητες και ικανότητες να συμμετέχουν ενεργά στις διαδικασίες μάθησης και εμπειρίας. Πρέπει πάντα να έχουν κατά νου ολόκληρη την ομάδα. Εκτός από τις παιδαγωγικές δεξιότητες, οι συντονιστές και οι ηγέτες των εργαστηρίων πρέπει επίσης να διατηρούν μια θετική και παραγωγική στάση. Οι παιδαγωγικές προσφορές τους δημιουργούν ένα πλαίσιο, στο οποίο μπορεί να πραγματοποιηθεί η μάθηση και η ανάπτυξη. Η ηγεσία τους δίνει τη δυνατότητα να δώσουν θετικά παραδείγματα ευελιξίας και ενσυναίσθησης. Αντί να επιβάλλουν δραστηριότητες στους συμμετέχοντες, θα πρέπει να μοιράζονται την ευθύνη και να τους καθοδηγούν

στη διαδικασία αυτή. Η μη τυπική εκπαίδευση είναι πάντα προσανατολισμένη ως προς αυτή τη διαδικασία. Μπορεί να προκύψουν αποτελέσματα, αλλά αυτά δεν αποτελούν το κύριο επίκεντρο. Μια ευχάριστη και δυναμική διαδικασία είναι το καλύτερο αποτέλεσμα.

Στο πλαίσιο της υποστήριξης, το ζωτικό θέμα της **οργάνωσης** παίζει σημαντικό ρόλο. Μόνο εάν οι γενικές συνθήκες έχουν σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο, ώστε όλοι οι συμμετέχοντες να αισθάνονται άνετα, μπορεί να δημιουργηθεί μια εμπιστευτική ατμόσφαιρα, στην οποία η μάθηση και η ανάπτυξη είναι το επίκεντρο. Αυτό περιλαμβάνει την προσβασιμότητα των εγκαταστάσεων, των καταλυμάτων, ένα άνετο ταξίδι από και προς τον χώρο, καθώς και τις δραστηριότητες αναψυχής και το φαγητό. Οι προτιμήσεις των χορτοφάγων ή των „βίγκαν“ πρέπει να ληφθούν υπόψη, καθώς επίσης και ορισμένες δυσανεξίες ή πολιτιστικά και θρησκευτικά επηρεαζόμενες διατροφικές συνήθειες. Εάν έχει προγραμματιστεί μια εκδρομή, ενδέχεται να χρειαστεί η παροχή ενός λεωφορείου χωρίς εμπόδια. Αυτό μπορεί επίσης να εφαρμοστεί χωριστά στο πλαίσιο της Ειδικής Υποστήριξης- Special Need Support (Erasmus + Guide, 2020). Πολλά θέματα σχεδιασμού έχουν ήδη συζητηθεί στα προηγούμενα κεφάλαια. Μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των σημαντικών κριτηρίων μπορεί να βρεθεί στο [εγχειρίδιο Όραμα: Ένταξη Μια στρατηγική ένταξης για τη διεθνή εργασία των νέων- Vision:Inclusion An inclusion strategy for international youth work](#) (IJAB, 2017, σελ. 34)

Ανεξάρτητα από τις προϋποθέσεις, που είναι απαραίτητες, στο πλαίσιο των προγραμμάτων ένταξης, δεν πρέπει να τους δοθεί ειδικό καθεστώς αλλά πρέπει να είναι το ίδιο και για την υπόλοιπη ομάδα. Το λεωφορείο χωρίς εμπόδια ή η οπτικοποίηση του προγράμματος δεν απαιτείται για επιλεγμένα άτομα, αλλά αντιπροσωπεύει τον κανόνα για την ομάδα. Αυτό πρέπει πάντα να κοινοποιείται με διαφάνεια.

Τέλος, η παιδαγωγική έννοια και η **μεθοδολογική εφαρμογή** δεν μπορούν να αναφερθούν. Εξυπηρετούν με συγκεκριμένους τρόπους την υποστήριξη των συμμετεχόντων. Η ενσωμάτωση και οι δραστηριότητες γνωριμίας μεταξύ των συμμετεχόντων, οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές στην αρχή των συναντήσεων και βοηθούν στην οικοδόμηση μιας ατμόσφαιρας εμπιστοσύνης, βοηθούν τους συμμετέχοντες να παρουσιάσουν τους εαυτούς τους και να γνωρίσουν άλλους συμμετέχοντες. Αυτές οι δραστηριότητες αποσκοπούν στο να σπάσουν τον πάγο και να συμβάλουν στην ανάπτυξη σχέσεων και αμοιβαιότητας εντός της ομάδας. Εδώ, μπορούν να ανακαλυφθούν ομοιότητες και εκτιμώνται οι διαφορές. Αμέτρητοι ισότοποι- παρέχουν δραστηριότητες γνωριμίας και δραστηριότητες δημιουργίας μιας ομάδας, όπως μέσω της [εργαλειοθήκης του Salto](#). Είναι σημαντικό αυτές οι μέθοδοι να προσαρμοστούν στις ανάγκες και στις ικανότητες των ατόμων και να χρησιμοποιούνται μόνο εάν ταιριάζουν στην ομάδα. Εάν οι δραστηριότητες αποκλείουν κάποιον, αυτό θα επηρεάσει αρνητικά τις διαδικασίες οικοδόμησης εμπιστοσύνης και

δημιουργίας ομάδων. Ο Αντίστροφος Σχεδιασμός- Reverse Engineering, που περιγράφεται στο Κεφάλαιο 3, είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την προσαρμογή των μεθόδων στην ομάδα-στόχο και επιπλέον υποστηρίζει την ανάπτυξη της ομάδας.

Η [προσέγγιση της κινούμενης γλώσσας](#) με τη σειρά της, υποστηρίζει τους συμμετέχοντες στην επικοινωνία και αντιμετωπίζει την γλωσσική ποικιλομορφία στο πλαίσιο διεθνών συναντήσεων (FGYO, 2017). Η δημοσίευση [Γλωσσική ζωτικότητα- ο τρόπος ένταξης \(Language Animation - the inclusive way\)](#), (IJAB, 2017), αναλύει αυτήν την προσέγγιση από μια περιεκτική προοπτική και δείχνει παραδείγματα προσαρμογής μεθόδων μέσω του Αντίστροφου Σχεδιασμού- Reverse Engineering.

Ο τομέας της μη τυπικής εκπαίδευσης έχει ένα ευρύ φάσμα μεθόδων και θεματικών. Ειδικές μέθοδοι, για παράδειγμα, μπορούν να υποστηρίξουν τους συμμετέχοντες στην κατανόηση της [ποικιλομορφίας](#), στον στοχασμό των [ανθρωπίνων δικαιωμάτων](#) ή/ και στην [προώθηση βιώσιμης δράσης](#). Λόγω της ποικιλίας των συμμετεχόντων σε διεθνείς συνεδριάσεις ένταξης, η σωστή ισορροπία των μεθόδων πρέπει πάντα να διασφαλίζεται για την αντιμετώπιση των διαφορετικών αναγκών των συμμετεχόντων. Ενώ ορισμένοι προτιμούν την κίνηση, άλλοι προτιμούν πρακτικές ή οπτικές προσεγγίσεις ή/ και συζητήσεις. Μια ποικιλία δραστηριοτήτων και εργαστηρίων μπορεί να προσφερθεί για την κάλυψη διαφορετικών αναγκών και την ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Στο διεθνές πρόγραμμα [Building Bridges](#), για παράδειγμα, τρία ή τέσσερα παράλληλα εργαστήρια προσφέρονται για ένα μόνο θέμα και χρησιμοποιούν μια σειρά προσεγγίσεων για να δώσουν προτεραιότητα στις διαφορετικές αισθήσεις. Για παράδειγμα, οι συμμετέχοντες μπορούν να επιλέξουν δύο εργαστήρια από προσφορές θεάτρου, χορού, τέχνης και μέσων. Συνήθως, έχουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν κάθε προσφορά την πρώτη ημέρα τους, έτσι ώστε να μπορούν να επιλέξουν ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους.

Όπως έχει ήδη τονιστεί, είναι σημαντικό η μεθοδολογική εφαρμογή να είναι ενταξιακή, αλλά επίσης σημαντικό είναι ο τρόπος, με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι μέθοδοι. Η χρήση της κατάλληλης μεθόδου ή δραστηριότητας στο σωστό ή λάθος χρόνο μπορεί να προωθήσει ή να εμποδίσει δυναμικές διαδικασίες ομάδας. Τα [στάδια ανάπτυξης ομάδας του Tuckman](#) είναι χρήσιμα εδώ. Το Μοντέλο παρουσιάζει πέντε στάδια ανάπτυξης ομάδων, τα οποία είναι αναπόφευκτα και απαραίτητα για να αναπτυχθούν οι συμμετέχοντες, να αντιμετωπίσουν προκλήσεις, να αντιμετωπίσουν προβλήματα, να βρουν λύσεις, να σχεδιάσουν εργασία και να αποδώσουν αποτελέσματα.

Αυτές οι φάσεις μπορούν να μεταφερθούν καλά στις **δυναμικές διαδικασίες της ομάδας** στις ανταλλαγές νέων:

Ο σχηματισμός είναι η φάση της άφιξης, του προσανατολισμού, της προθέρμανσης μεταξύ τους.

Ο καταιγισμός (storming) σημαίνει τη φάση, κατά την οποία η ομάδα αναζητά τη σειρά/τάξη και ξεκινά η οικοδόμηση εμπιστοσύνης. Οι απόψεις ανταλλάσσονται και μπορεί να προκύψουν συγκρούσεις. Οι άνθρωποι αναζητούν τους ρόλους τους στην ομάδα και πραγματοποιούνται διαπραγματεύσεις.

Ο κανονισμός αντιπροσωπεύει τη φάση της αποσαφήνισης. Οι διαφορές απόψεων και οι προσωπικές συγκρούσεις μπορούν συχνά να προκύψουν. Αναπτύσσεται μια ομαδική αίσθηση και κατανόηση ενός κοινού στόχου. Τα μέλη της ομάδας μαθαίνουν να σέβονται και/ ή να ανέχονται το ένα το άλλο. Αναλαμβάνεται η ευθύνη για μια κοινή διαδικασία.

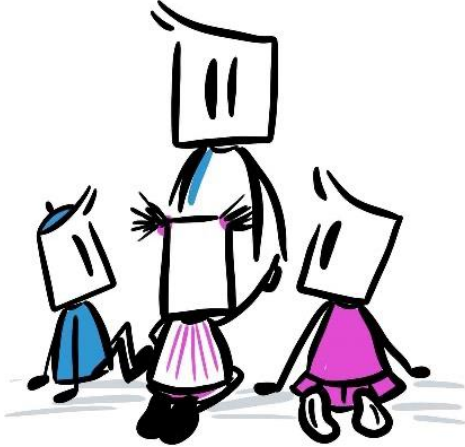
Η εκτέλεση είναι η φάση εργασίας, στην οποία η ομάδα συνεργάζεται, μαθαίνει μαζί και προχωρά προς τους κοινούς στόχους της.

Η αποτυχία είναι η αποχαιρετιστήρια φάση, στην οποία η ομάδα διαλύεται αργά και η συνάντηση τελειώνει μέσω αξιολόγησης και αποχαιρετιστήριων τελετών.

Ως συντονιστής, είναι καλό να γνωρίζετε αυτές τις φάσεις και να παρακολουθείτε την ομάδα. Εάν χρησιμοποιούνται μέθοδοι κατάλληλες για τα δυναμικά στάδια της ομάδας, οι διαδικασίες ανάπτυξης της ομάδας και των μελών της μπορούν να υποστηριχθούν βέλτιστα. Το διάγραμμα [η διαδικασία Ομαδικής μάθησης, η ομαδική ανάπτυξη και η επιλογή μεθόδων](#), δείχνει πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι μέθοδοι με στοχευμένο τρόπο. Είναι σημαντικό να έχουμε κατά νου ότι οι δυναμικές ομαδικές διαδικασίες πραγματοποιούνται στο πλαίσιο βραχυπρόθεσμων δραστηριοτήτων και με τη σωστή χρήση μεθόδων, οι τρεις πρώτες φάσεις μπορεί να ολοκληρωθούν εντός της πρώτης μιάμιση ημέρας. Ταυτόχρονα, συγκρούσεις, διαταραχές και αλλαγές στη δομή της ομάδας μπορούν να επαναφέρουν τη δυναμική ανάπτυξη της ομάδας, έτσι ώστε η ομάδα να πρέπει να ξεκινήσει από την αρχή.

Πολλές διαδικασίες πρέπει να εξεταστούν, ειδικά σε ομάδες ένταξης. Τελετουργίες, όπως καθημερινή αξιολόγηση και κοινές συναντήσεις το πρωί, προσφέρουν στους συμμετέχοντες μια χρήσιμη ρουτίνα για προσαρμογή στο νέο πλαίσιο. Ορατά και αναγνωρίσιμα σχέδια προσανατολισμού και οπτικοποιημένα προγράμματα είναι επίσης χρήσιμα για την υποστήριξη της προσαρμογής στο νέο περιβάλλον. Οι διαφοροποιημένες πρακτικές εργασίας, όπως μεμονωμένες εργασίες και φάσεις σε μικρότερες και μεγαλύτερες ομάδες, ενθαρρύνουν την ανάπτυξη των συμμετεχόντων. Παρουσιάζοντας ποικίλες

προκλήσεις, προωθούνται ποικίλες ικανότητες. Η εργασία σε μικρές ομάδες, ειδικότερα, μπορεί να προσφέρει μια ευκαιρία σε όσους δεν επιθυμούν να εκφραστούν σε μεγάλες ομάδες ή σε όσους έχουν μια πιο ήσυχη προσωπικότητα.

Η υποστήριξη των συμμετεχόντων και συνεπώς η ενεργός συμμετοχή τους σε διαφορετικά επίπεδα είναι ένα από τα βασικά καθήκοντα των συντονιστών των συνεδριάσεων ένταξης. Η ατομική επαφή, η ερώτηση και η ακρόαση, καθώς και μια ανοιχτή και προσεκτική στάση, είναι σημαντικές αρμοδιότητες των συντονιστών. Ο στόχος είναι η συμμετοχή όλων. Αυτό σημαίνει να δοθεί μια προσεκτική ματιά στο πού απαιτείται υποστήριξη και πού οι ίδιοι οι συμμετέχοντες μπορούν να ξεπεράσουν τις προκλήσεις και μπορούν να γίνουν μέσα από τη διαδικασία πιο δυναμικοί.

Ενδυνάμωση της νεολαίας σε διεθνείς ανταλλαγές ένταξης

Η ενδυνάμωση είναι επίσης ένας δηλωμένος στόχος της στρατηγικής της ΕΕ για τη νεολαία. Με αυτήν την πρόταση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δηλώνει ότι η εργασία στον τομέα της νεολαίας πρέπει να αναγνωριστεί και να βελτιωθεί, ώστε οι νέοι να έχουν τον έλεγχο των δικών τους πεπρωμένων.

Όπως εξηγείται στην εισαγωγή, υπάρχει στενή σχέση μεταξύ εμπλοκής και ενδυνάμωσης. Η πραγματική εμπλοκή είναι ήδη μια διαδικασία ενδυνάμωσης. Καθώς η διαδικασία ξεδιπλώνεται, οι νέοι βλέπουν ότι οι φωνές, οι απόψεις και οι συνεισφορές τους μπορούν να κάνουν τη διαφορά. Αυτό ισχύει για όλους τους νέους.

Ωστόσο, οι συναντήσεις για την ένταξη συχνά περιλαμβάνουν πολλούς νέους, οι οποίοι φτάνουν με μια αίσθηση πως δεν έχουν φωνή, επειδή τους έχει αφαιρεθεί η δυνατότητα να συνεισφέρουν στην κοινωνία. Για νέους, που δεν ήταν ποτέ σε θέση να λάβουν μέρος στη λήψη αποφάσεων, μια τέτοια

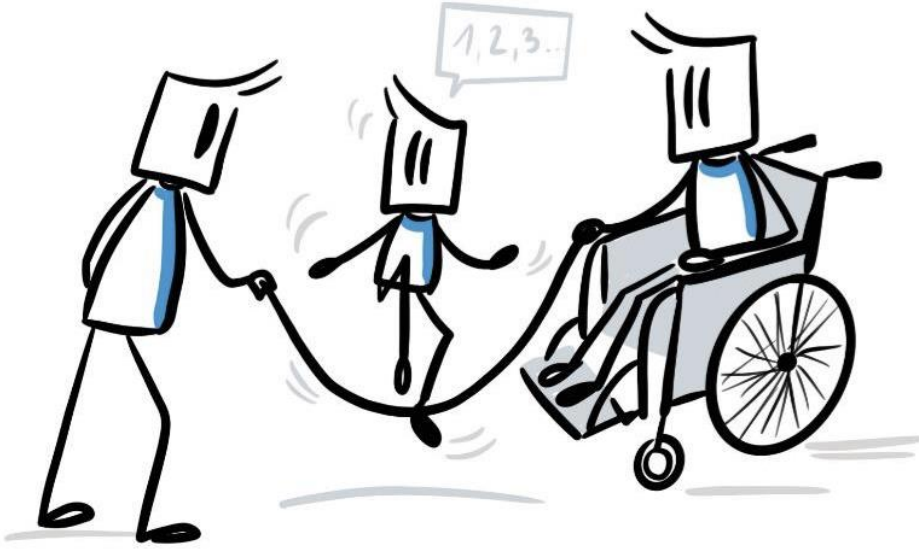
διαδικασία μπορεί επίσης να είναι αφόρητη. Στον προστατευμένο χώρο των αποκλειστικών συναντήσεων νέων, οι νέοι μπορούν να εξερευνήσουν, να αναλάβουν την ευθύνη για τις αποφάσεις τους και να συνεισφέρουν στις δικές τους δυνατότητες και ανάγκες.

Η απλή πράξη σύνδεσης με άλλους συμμετέχοντες σε τέτοιες συναντήσεις μπορεί ήδη να είναι ενδυναμωτική. Μικρές επιτυχίες, όπως μια συνομιλία με κάποιον από άλλη χώρα, ακόμα κι αν χρησιμοποιούν μόνο το χέρι και το πόδι, μπορεί να τους δώσει τεράστια δύναμη. Έχοντας μια συνομιλία με ένα άτομο σε αναπηρικό αμαξίδιο μπορεί να αποδειχτεί ενδυναμωτική και για τις δύο μεριές βρίσκοντας το θάρρος να ρωτήσουμε πώς είναι η ζωή σε ένα αναπηρικό αμαξίδιο· αλλά και οι συμμετέχοντες με αναπηρία να ερωτηθούν και να ακουστούν - όλες αυτές οι φαινομενικά μικρές χειρονομίες και στιγμές, μπορούν να έχουν απίστευτο αποτέλεσμα, το οποίο μπορεί να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τους συμμετέχοντες καθώς και το περιβάλλον τους.

Ως συντονιστής, είναι σημαντικό να σκέφτεστε με γνώμονα τις ανακαλυφθείσες και ίσως ακόμη ανεξερεύνητες ικανότητες και δυνατότητες της ομάδας, που πρέπει να γίνουν ορατές και απτές. Δεν θα εξυπηρετήσει την ομάδα να ξεκινήσει σε χαμηλό επίπεδο λόγω αντιληπτών αναπηριών. Όλοι πρέπει να προκληθούν. Διαφορετικές προσεγγίσεις, υπομονή και, εάν είναι απαραίτητο, προσαρμογή των δραστηριοτήτων είναι ο δρόμος προς τα εμπρός.

"Ναι, ήταν δύσκολο, αλλά δεν τα παρατήρησα και το έκανα" ή "Το έκανα, και τώρα μπορώ να το κάνω όλο", τέτοιες προτάσεις ακούγονται συχνά σε συναντήσεις νέων για την ένταξη. Αυτό είναι καθαρή ενδυνάμωση!

Το αίσθημα του ανήκειν είναι επίσης ένα πολύ δυνατό συναίσθημα, ειδικά για όσους αντιμετωπίζουν συχνά αποκλεισμό και διακρίσεις στην καθημερινή ζωή. Οι συντονιστές είναι σημαντικά πρότυπα ρόλων εδώ. Παρουσιάζονται στην ομάδα, μετριάζουν τις διαδικασίες και τους βλέπουν και ακούνε όλοι. Ο τρόπος, με τον οποίο αντιμετωπίζουν κάθε συμμετέχοντα και η γλώσσα, που χρησιμοποιούν είναι αντιληπτές συμπεριφορές που πιθανότατα θα αντιγραφούν. Γνωρίζοντας αυτές τις λεπτομέρειες, μπορεί να προωθηθεί μια ευγενική και ανοιχτή ομαδική κουλτούρα. Η αίσθηση του ανήκειν μπορεί επίσης να ενισχυθεί από ένα διαφορετικό σύνολο παιδαγωγικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων. Οι ομαδικές εργασίες, όπου χρειάζονται διαφορετικά δυνατά σημεία και ικανότητες, μπορούν να φέρουν στο επίκεντρο διαφορετικούς ανθρώπους μερικές φορές και μπορεί να οδηγήσουν σε εκτίμηση και αυξημένη αυτοπεποίθηση.

Η δέσμευση, η υποστήριξη και η ενδυνάμωση των νέων πρέπει επομένως να είναι πάντα πρωταρχικός στόχος των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Οι διεθνείς συναντήσεις νέων μπορούν να δημιουργήσουν έναν προστατευμένο και γενναιόδωρο χώρο, όπου μπορεί να διερευνηθεί η συμπεριληπτική δράση και όπου οι νέοι μπορούν να μάθουν ότι έχουν τη δύναμη να αλλάξουν καταστάσεις. Σε ένα ευνοϊκό περιβάλλον, τα λάθη μπορούν να γίνουν και να διορθωθούν μέσω κοινού συλλογισμού και διαλόγου χωρίς να βλάψουν τους ανθρώπους. Αυτό ισχύει επίσης για τους συντονιστές και όλους τους άλλους παράγοντες που συμμετέχουν σε τέτοιες συναντήσεις. Η εκμάθηση από και μεταξύ τους είναι το κλειδί για μια διαδικασία ενδυνάμωσης.

Κεφάλαιο 5 Προσβασιμότητα: πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την προσβασιμότητα ιστότοπων και εγγράφων

Η σημασία της προσβασιμότητας πληροφοριών

Η προσβασιμότητα των πληροφοριών είναι ζωτικής σημασίας για άτομα με ορισμένες αναπηρίες, αλλά και για εκείνους, που αναπτύσσουν προϊόντα και υπηρεσίες, που δεν θέλουν να αποκλείσουν κανέναν από τη χρήση τους. Όταν οι ιστότοποι και τα έγγραφα σχεδιάζονται και κωδικοποιούνται σωστά, περισσότερα άτομα μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν. Επί του παρόντος, πολλά εργαλεία και ιστότοποι θέτουν εμπόδια προσβασιμότητας και επομένως δεν είναι εύκολο ή είναι ακόμη και αδύνατο για ορισμένα άτομα να τα χρησιμοποιήσουν. Ωστόσο, εάν οι οργανισμοί επιθυμούν να δημιουργήσουν πληροφορίες υψηλής ποιότητας, τα έγγραφα και οι ιστότοποι τους πρέπει να σχεδιαστούν με γνώμονα την ένταξη.

Καθιστώντας τις πληροφορίες προσβάσιμες για όλους - προσβασιμότητα στον ιστό

"Η δύναμη του Ιστού είναι στην καθολικότητά του. Η πρόσβαση από όλους, ανεξάρτητα από την αναπηρία, είναι μια ουσιαστική πτυχή."

(Tim Berners-Lee, Διευθυντής του W3C και εφευρέτης του World Wide Web)

Η προσβασιμότητα στον Ιστό είναι ένας όρος, που χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια γενική πρακτική, που διασφαλίζει την άρση όλων των πιθανών εμποδίων. Αυτό περιλαμβάνει τόσο τα άτομα με αναπηρίες όσο και τα άτομα με μαθησιακές δυσκολίες, περιορισμένες τεχνικές δυνατότητες ή άλλους περιορισμούς. Οι προσβάσιμοι ιστότοποι πρέπει να επιτρέπουν στους χρήστες να αντιλαμβάνονται, να κατανοούν, να πλοηγούνται, να αλληλεπιδρούν ή να συνεισφέρουν σε αυτό. Για να βελτιωθεί η προσβασιμότητα, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακουστικοί, γνωστικοί, νευρολογικοί, φυσικοί, λεκτικοί και οπτικοί παράγοντες κατά το σχεδιασμό ιστοσελίδων.

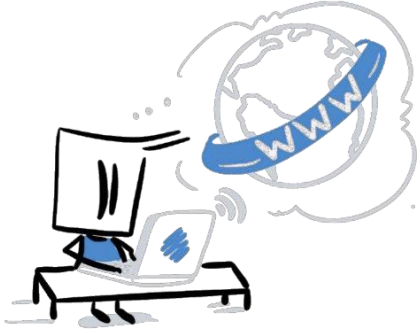
Για προσβάσιμο σχεδιασμό ιστοσελίδων, οι προγραμματιστές πρέπει να ακολουθούν τα συγκεκριμένα πρότυπα, που εξηγούνται στην επόμενη ενότητα. Υπάρχουν πολλοί βασικοί κανόνες, που πρέπει να ληφθούν υπόψη από οποιονδήποτε σχεδιάζει ιστότοπους, διαδικτυακά εργαλεία ή απλώς δημοσιεύει οποιεσδήποτε πληροφορίες στο διαδίκτυο:

- Χρησιμοποιήστε καλές αντιθέσεις - η επαρκής αντίθεση μεταξύ των στοιχείων στην οθόνη είναι ζωτικής σημασίας για καλή ορατότητα. Αυτό δεν αφορά μόνο χρώματα προσκηνίου και φόντου, αλλά και του κειμένου και άλλων στοιχείων όπως εικονίδια, κουμπιά και σύνδεσμοι. Πρέπει να είναι σαφώς αναγνωρίσιμα, να έχουν το κατάλληλο μέγεθος και επομένως να είναι ευδιάκριτα. Ο σχεδιασμός τους πρέπει να ακολουθεί απλή δομή χωρίς ασάφεια για το ποια ενέργεια πρέπει να

ληφθεί αφού κάνετε κλικ σε κάποιο στοιχείο. Για παράδειγμα, το κουμπι της αρχικής σελίδας στην πλοήγηση υποδηλώνεται συνήθως με τη λέξη Σπίτι- "Home" και ένα εικονίδιο, που αντιπροσωπεύει ένα σχήμα σπιτιού.

- Ενεργοποίηση προσαρμόσιμου κειμένου - αυτό σημαίνει ότι το κείμενο μπορεί να αλλάξει από τους χρήστες όσον αφορά τη γραμματοσειρά, τα χρώματα και τα κενά. Αυτή η λειτουργία είναι ζωτικής σημασίας για άτομα με χαμηλή όραση και δυσλεξία. Σχετικές τεχνικές λύσεις μπορούν να βρεθούν ως ενσωματωμένη λειτουργικότητα του προγράμματος περιήγησης ιστού ή ως πρόσθετη λειτουργικότητα του ιστότοπου. Ένα παράδειγμα πρόσθετης λειτουργικότητας στον ιστότοπο μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του έργου [DARE](#), όπου η προσθήκη που παρέχεται από το [Userway](#) επιτρέπει στον χρήστη να αλλάξει την αντίθεση και το μέγεθος του κειμένου, για να επιτρέψει την πλοήγηση στο πληκτρολόγιο και πολλά άλλα.
- Χρησιμοποιήστε μεγάλους συνδέσμους, κουμπιά και χειριστήρια - αυτά πρέπει να είναι αρκετά μεγάλα για χρήση από άτομα με μειωμένη επιδεξιότητα. Οι τρέχοντες κανόνες σχεδίασης υποδεικνύουν τρία βασικά μεγέθη για κουμπιά και χειριστήρια σε επίπεδο 42, 60 και 72 pixel ανάλογα με την προτεραιότητά τους.
- Εξασφαλίστε καθαρή διάταξη και σχεδιασμό - αυτό σημαίνει σαφείς επικεφαλίδες, πλοήγηση και συνεπές στυλ. Η σαφήνεια της διάταξης και του σχεδιασμού είναι πολύ σημαντική για άτομα με γνωστικές αναπηρίες.
- Δημοσίευση κατανοητού περιεχομένου - τα κείμενα δεν πρέπει να περιέχουν μεγάλες προτάσεις, σύνθετη γλώσσα, ορολογία ή ακρωνύμια. Είναι δύσκολα για όλους, αλλά δυσανάγνωστα για άτομα με γνωστικές και μαθησιακές δυσκολίες ([βλ. Κεφάλαιο 3](#)).
- Εφαρμογή ειδοποιήσεων και ανατροφοδότησης - τα μηνύματα, που εμφανίζονται πρέπει να είναι απλά και καθαρά. Για παράδειγμα, ένα μήνυμα σφάλματος δεν πρέπει να εμφανίζει τον αριθμό σφάλματος, θα πρέπει επίσης να εξηγήσει ποιο είναι το πρόβλημα. Οι ιστότοποι και τα διαδικτυακά εργαλεία πρέπει να είναι προβλέψιμα και κατανοητά. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για άτομα με γνωστικές και μαθησιακές δυσκολίες.
- Εφαρμογή αναγνώρισης φωνής - αυτό απαιτεί ιδιαίτερη κωδικοποίηση και έχει περιορισμούς στη γλώσσα, αλλά μόλις εφαρμοστεί, μπορεί να παρέχει μια τεράστια βοήθεια για άτομα με προβλήματα όρασης.
- Εφαρμογή κειμένου σε ομιλία - παρόμοιο με την αναγνώριση φωνής, το κείμενο σε ομιλία απαιτεί συγκεκριμένη κωδικοποίηση. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διάφορες δραστηριότητες και να υποστηρίξει άτομα με προβλήματα όρασης και δυσλεξία.

- Διασφάλιση συμβατότητας πληκτρολογίου - οι ιστότοποι πρέπει να λειτουργούν με πληκτρολόγιο· ιδιαίτερα σημαντικό για άτομα, που δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν το ποντίκι λόγω φυσικών περιορισμών.
- Χρησιμοποιήστε υπότιτλους κατά τη δημιουργία βίντεο - ορισμένα βίντεο μπορούν να γίνουν κατανοητά χωρίς υπότιτλους ή ήχο, αλλά η πλειονότητα αυτών δεν μπορεί. Οι υπότιτλοι καθιστούν προσβάσιμο οποιοδήποτε βίντεο, ειδικά για άτομα με προβλήματα ακοής.

Επισκόπηση προτύπων: WCAG, ATAG, UAAG

Οι προαναφερόμενες καλές πρακτικές προέρχονται από διεθνή πρότυπα σχετικά με την προσβασιμότητα στον Ιστό, προκειμένου να καθοδηγήσουν τους προγραμματιστές στη δημιουργία προσβάσιμων ιστότοπων. Τα διεθνή πρότυπα ιστού καθορίζουν τι απαιτείται για την προσβασιμότητα.

Ένα από τα ουσιαστικά πρότυπα για την προσβασιμότητα στον Ιστό είναι το WCAG. Το WCAG σημαίνει Οδηγίες Προσβασιμότητας Περιεχομένου Ιστού- Web Content Accessibility Guidelines. Όπως υποδηλώνει το όνομα, είναι το σύνολο των οδηγιών που, όταν ακολουθούνται, μπορούν να κάνουν το περιεχόμενο του ιστού πιο προσβάσιμο. Η [τρέχουσα έκδοση του WCAG 2.1](#), κυκλοφόρησε στις 5 Ιουνίου 2018.

Αυτό το πρότυπο εκπονήθηκε από το WAI (Πρωτοβουλία προσβασιμότητας στον Ιστό- Web Accessibility Initiative), ένα μέρος του W3C (Κοινοπραξία - World Wide Web Consortium), που τέθηκε σε λειτουργία το 1997 για τη βελτίωση της προσβασιμότητας του Ιστού σε άτομα με αναπηρία. Η τρέχουσα έκδοση του WCAG 2.1, αποτελείται από 4 κανόνες, 13 οδηγίες και 78 κριτήρια επιτυχίας.

Οι 4 κανόνες, μετά την επίσημη τεκμηρίωση, είναι οι εξής:

- **Αντιληπτό:** Οι πληροφορίες και τα στοιχεία διεπαφής χρήστη πρέπει να είναι διαθέσιμα στους χρήστες με τρόπους, που μπορούν να αντιληφθούν.
- **Λειτουργικό:** Τα στοιχεία διεπαφής χρήστη και η πλοήγηση πρέπει να είναι λειτουργικά.

- **Κατανοητό:** Οι πληροφορίες και η λειτουργία της διεπαφής χρήστη πρέπει να είναι κατανοητές.
- **Ισχυρό:** Το περιεχόμενο πρέπει να είναι αρκετά ισχυρό, ώστε να μπορεί να ερμηνευθεί από μια μεγάλη ποικιλία πρακτόρων χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των βοηθητικών τεχνολογιών.

Για να κατανοήσετε καλύτερα τον τρόπο προετοιμασίας των οδηγιών, μερικά παραδείγματα οδηγιών που μπορεί να βοηθήσουν στην προετοιμασία προσβάσιμων ιστότοπων και εγγράφων είναι τα εξής:

Διακριτή κατευθυντήρια γραμμή 1.4

Διευκολύνετε τους χρήστες να βλέπουν και να ακούνε περιεχόμενο, συμπεριλαμβανομένου του διαχωρισμού του προσκηνίου από το φόντο.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι όλες οι οδηγίες της WCAG δεν είναι συγκεκριμένες για την τεχνολογία. Αυτό σημαίνει ότι η έγκριση και η συμμόρφωση με τις οδηγίες πρέπει να ακολουθούνται από τους αντίστοιχους δημιουργούς περιεχομένου.

Κάθε μία από τις οδηγίες έχει πρόσβαση στα λεγόμενα "Επίπεδα συμμόρφωσης". Αυτές έχουν ως εξής: Επίπεδο A (χαμηλότερη συμμόρφωση), Επίπεδο AA (μέτρια συμμόρφωση) και Επίπεδο AAA (η υψηλότερη συμμόρφωση με την οδηγία).

Διακριτή κατευθυντήρια γραμμή 1.4 έχει 13 διαφορετικά κριτήρια επιτυχίας και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κατανόηση των επιπέδων συμμόρφωσης. Η πλήρης λίστα είναι διαθέσιμη στο Διαδίκτυο. Για τους σκοπούς αυτής της δημοσίευσης, θα περιγραφούν σύντομα μόνο ορισμένα κριτήρια.

Για παράδειγμα, το **Κριτήριο Επιτυχίας 1.4.1 Χρήση Χρώματος (A)** δηλώνει:

Το χρώμα δεν χρησιμοποιείται ως το μοναδικό οπτικό μέσο μεταφοράς πληροφοριών, που υποδηλώνει μια ενέργεια, προκαλεί μια απόκριση ή διακρίνει ένα οπτικό στοιχείο.

Με άλλα λόγια, οι ιστότοποι, που συμμορφώνονται σε αυτό το κριτήριο επιτυχίας πρέπει να χρησιμοποιούν περισσότερα οπτικά μέσα μεταφοράς πληροφοριών εκτός από μόνο το χρώμα. Εάν ο ιστότοπος θεωρείται συμμορφωμένος σε επίπεδο A, θα πρέπει να πληρεί όλα τα κριτήρια επιτυχίας A.

Για να φτάσετε στο υψηλότερο επίπεδο συμμόρφωσης, ο ιστότοπος θα πρέπει επίσης να πληρεί και άλλα κριτήρια επιτυχίας, όπως το **Επίπεδο AA Κριτήριο Επιτυχίας 1.4.4 Αλλαγή μεγέθους κειμένου** (Εκτός από τους υπότιτλους και τις εικόνες του κειμένου, το κείμενο μπορεί να αλλάξει μέγεθος χωρίς βοηθητική τεχνολογία και έως και 200 τοις εκατό χωρίς απώλεια περιεχομένου

ή λειτουργικότητας) ή το **Κριτήριο Επιτυχίας επιπέδου AAA 1.4.9 Εικόνες κειμένου** (Οι εικόνες κειμένου χρησιμοποιούνται μόνο για καθαρή διακόσμηση ή όπου μια συγκεκριμένη παρουσίαση του κειμένου είναι απαραίτητη για τις πληροφορίες που μεταφέρονται).

Το WCAG έχει υιοθετηθεί ευρέως από νομοθετικά επίπεδα σε πολλές χώρες. Μερικά παραδείγματα παρουσιάζονται παρακάτω.

- **Η Ευρωπαϊκή Ένωση** απαιτεί από όλους τους φορείς του δημόσιου τομέα που διαθέτουν ιστότοπους ή/ και εφαρμογές για κινητά να συμμορφώνονται με τις οδηγίες WCAG τουλάχιστον σε επίπεδο AA.
- **Οι Ηνωμένες Πολιτείες**, μέσω του "Τμήματος 508 του νόμου αποκατάστασης"- "Section 508 of the Rehabilitation Act", χρησιμοποιούν 17 κριτήρια επιτυχίας του προτύπου WCAG, εκτός από την παροχή άλλων κριτηρίων επιτυχίας στις εθνικές οδηγίες.
- **Η Αυστραλία**, μέσω του "Νόμου περί διακρίσεων λόγω αναπηρίας"- "Disability Discrimination Act" αποφάσισε ότι όλοι οι κυβερνητικοί ιστότοποι πρέπει να πληρούν τα κριτήρια WCAG.

Προσβάσιμα έγγραφα

Η έννοια της προσβάσιμης έκδοσης επικεντρώνεται στην προετοιμασία όλων των τύπων εγγράφων με τρόπο που να μπορεί να γίνει κατανοητό από βοηθητικές τεχνολογίες ή/ και από άτομα με αναπηρία. Μερικά από τα πρότυπα WCAG μπορούν επίσης να ακολουθηθούν, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές μεταξύ των τεχνολογιών Ιστού και των εγγράφων. Δεν υπάρχει εξίσου δημοφιλές πρότυπο για έγγραφα, όπως το WCAG για ιστότοπους, ωστόσο διάφοροι οργανισμοί αναλαμβάνουν πρωτοβουλία να μοιράζονται τις ίδιες οδηγίες.

Ένα παράδειγμα μπορεί να είναι το ["Πρότυπα προσβασιμότητας εγγράφων 1.0" "Document accessibility standards 1.0"](#), που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Αποκατάστασης Καλιφόρνιας- California Department of Rehabilitation (DOR). Αυτά τα πρότυπα ισχύουν για έγγραφα Microsoft Word, Excel, PowerPoint και PDF και βασίζονται στις απαιτήσεις της Ενότητας 508 του ομοσπονδιακού νόμου αποκατάστασης και επίσης στα πρότυπα WCAG.

Αυτό το έγγραφο παρέχει μια λίστα οδηγιών, που πρέπει να τηρούνται κατά τη δημιουργία ενός προσβάσιμου εγγράφου. Όπως και με άλλα πρότυπα σχετικά με την προσβασιμότητα, αυτός ο κατάλογος θα πρέπει να θεωρείται ενδεικτικός και επομένως να υπόκειται σε μικρές τροποποιήσεις, εάν χρειάζεται.

Πρότυπο 1. Απλή γλώσσα

Το έγγραφο πρέπει να χρησιμοποιεί απλή γλώσσα που είναι κατανοητή από τον αναγνώστη ([βλ. Κεφάλαιο 3](#)).

Στάνταρ 2. Στυλ και μέγεθος γραμματοσειράς

Η χρήση μιας τυπικής γραμματοσειράς Arial μεγέθους 14 ενθαρρύνεται για όλα τα έγγραφα.

Σημείωση: Παρόλο που η Arial είναι η πιο δημοφιλής γραμματοσειρά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλες όπως το Calibri, το Century Gothic, το Helvetica, το Tahoma και το Verdana. Είναι σημαντικό να επιλέξετε τη σωστή γραμματοσειρά, καθώς ορισμένα μπορεί να προκαλέσουν δυσκολίες στην ανάγνωση. Για παράδειγμα, γραμματοσειρές όπως οι Times New Roman θεωρούνται διακοσμητικές (με τη χρήση των λεγόμενων ελαφρών γραμμών-"serifs") και ως εκ τούτου μπορεί να οδηγήσει σε περισπασμό των ματιών και του εγκεφάλου καθιστώντας δύσκολη την απόκτηση του σχήματος των γραμμάτων χωρίς προσπάθεια.

Πρότυπο 3. Ευθυγράμμιση κειμένου

Το κείμενο μπορεί να ευθυγραμμιστεί είτε με το αριστερό είτε το δεξιό περιθώριο (αναφορά WCAG 1.4.8).

Σημείωση: Αυτή η απαίτηση προέρχεται από το γεγονός ότι το κείμενο, που δικαιολογείται μπορεί να προκαλέσει τα λεγόμενα "ποτάμια του λευκού"- "rivers of white"-κενά διαστήματα, που εκτείνονται σε μερικές γραμμές. Πολύ λευκό προκαλεί δυσκολίες στην ανάγνωση ή ακόμη και την καθιστά αδύνατη. Επιπλέον, εάν το κείμενο είναι αιτιολογημένο, τα ανώμαλα κενά μπορούν να οδηγήσουν σε δυσκολίες διάκρισης των ορίων των λέξεων

ecte turnadis pisici elit, sed
modest empora incidunt ut
re et dolore magma aliqua.
animenad mimeniat, quis
rud exercitaton ullamco
ris nisi utaliquid ex ea
modi consequat. Quis aute
repreheni derit voliptate
resse cillum doloresu fugiat
pariat. Excepteuren asint
ecat cupiditat non proidens

Ποτάμια του λευκού. Παράδειγμα του Petr Kadlec. [Γραφική πηγή](#)

Πρότυπο 4. Χρώμα - Αναλογία αντίθεσης

Συνιστάται η χρήση μαύρου κειμένου πάνω σε λευκό φόντο, όποτε είναι δυνατόν. Για άλλους συνδυασμούς, πρέπει να διατηρείται η αναλογία τουλάχιστον 4.5: 1 για μεγέθη γραμματοσειράς έως 17 και τουλάχιστον 3: 1 για μεγέθοι γραμματοσειράς 18 και άνω (αναφορά WCAG 1.4.3).

Σημείωση: Για ορισμένα άτομα (με χαμηλή όραση) είναι δύσκολο να διαβαστεί κείμενο, εάν δεν έρχεται σε αντίθεση με το φόντο του. Ο λόγος κυμαίνεται από 1: 1 έως 21: 1 είναι μαύρο κείμενο σε λευκό φόντο (ή το αντίθετο). Αυτό υπολογίζεται, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική φωτεινότητα του ελαφρύτερου χρώματος σε σύγκριση με το πιο σκούρο χρώμα.

Πρότυπο 5. Χρώμα - Χρήση χρώματος για τη μεταφορά πληροφοριών

Το χρώμα δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως ο μόνος τρόπος για τη μεταφορά πληροφοριών και πρέπει να διακρίνεται από ένα οπτικό στοιχείο ή σύμβολο (αναφορά WCAG 1.4.1).

Σημείωση: Εάν το χρώμα είναι το μόνο στοιχείο, το μήνυμα ενδέχεται να μην είναι κατανοητό από άτομα, που έχουν δυσκολίες να αντιληφθούν τα χρώματα. Για παράδειγμα, εάν υπάρχει ένα γράφημα που έχει δύο σύνολα δεδομένων, αντί να χρησιμοποιεί ένα μπλε ορθογώνιο και ένα κόκκινο ορθογώνιο, για να δηλώσει τα σημεία δεδομένων, μία από τις σειρές μπορεί να χρησιμοποιήσει κύκλους ή τρίγωνα επιπλέον σε διαφορετικά χρώματα.

Πρότυπο 6. Εναλλακτικό Κείμενο για αντικείμενα που δεν είναι κείμενο/ Οπτικά Είδη

Αναμένεται ότι στοιχεία όπως εικόνες, πίνακες, γραφήματα κ.λπ. συνοδεύονται από κείμενο, που περιγράφει το περιεχόμενο. Το κείμενο δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 180 χαρακτήρες (αναφορά WCAG 1.1.1).

Σημείωση: Τα περισσότερα λογισμικά, που χρησιμοποιούνται για την προετοιμασία εγγράφων δίνουν τη δυνατότητα να παρέχουν ένα εναλλακτικό κείμενο για κάθε εικόνα. Για παράδειγμα, το Microsoft Word προτείνει την προσθήκη της περιγραφής και του περιεχομένου της σε μία ή δύο προτάσεις για να γίνει σαφής για τυφλούς.

Παράδειγμα εναλλακτικής περιγραφής κειμένου στο Microsoft Word

Πρότυπο 7. Στυλ αναδίπλωσης για αντικείμενα που δεν είναι κείμενο/ Οπτικά Είδη

Όλα τα στοιχεία πρέπει να είναι τυλιγμένα σύμφωνα με το κείμενο (αναφορά WCAG 1.3.2).

Σημείωση: Αναμένεται ότι το περιεχόμενο ενός εγγράφου ακολουθεί μια σειρά. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό καθώς σχετίζεται με τη διάταξη, που βασίζεται στη στήλη. Το περιεχόμενο πρέπει να ρέει από την κορυφή προς το κάτω μέρος της στήλης και στη συνέχεια από την κορυφή της επόμενης στήλης. Εάν υπάρχουν οπτικά στοιχεία στο περιεχόμενο, η θέση τους θα πρέπει, επομένως, να είναι επίσης σωστή και σημαντική. Για να αποφευχθεί οποιαδήποτε παρεξήγηση, η αναδίπλωση των λέξεων πρέπει να είναι σύμφωνη με το κείμενο, καθιστώντας σαφές σε ποιο τμήμα ανήκει το συνοδευτικό οπτικό στοιχείο.

Πρότυπο 8. Επικεφαλίδες

Τα έγγραφα πρέπει να χρησιμοποιούν ένα προκαθορισμένο στυλ επικεφαλίδας (αναφορά WCAG 1.3.1).

Πρότυπο 9. Κείμενο υπερσύνδεσμος -Hyperlink Text

Οι υπερσύνδεσμοι -hyperlinks θα πρέπει να είναι αυτονόητοι και δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται φράσεις όπως "κλικ εδώ" (αναφορά WCAG 2.4.4 και WCAG 2.4.9).

Σημείωση: Συνήθως, οι καλά-αντιληπτοί υπερσύνδεσμοι αποτελούν μέρος της πρότασης και ο σκοπός κάθε συνδέσμου γίνεται εύκολα κατανοητός, χωρίς να χρειάζεται να τον ακολουθήσετε. Ένα καλό παράδειγμα είναι: "Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις τρέχουσες δραστηριότητες μπορείτε να βρείτε στο [DARE PROJECT WEBSITE]", όπου το κείμενο [DARE PROJECT WEBSITE] είναι ένας άμεσος υπερσύνδεσμος προς τον ιστότοπο.

Πρότυπο 10. Λίστες

Οι λίστες πρέπει να δημιουργούνται χρησιμοποιώντας μόνο τα προεπιλεγμένα στυλ (αναφορά WCAG 1.3.1).

Σημείωση: Για να κάνετε το περιεχόμενο πιο προσβάσιμο και να διαβαστεί εύκολα από βοηθητικές τεχνολογίες, οι λίστες θα πρέπει να δημιουργηθούν χρησιμοποιώντας τα στυλ που είναι διαθέσιμα στον επεξεργαστή στυλ. Δεν πρέπει να δημιουργούνται χειροκίνητα από καρτέλες ή κενά.

Πρότυπο 11. Πίνακας περιεχομένων

Ο πίνακας περιεχομένων θα πρέπει να δημιουργείται μόνο χρησιμοποιώντας τα προεπιλεγμένα στυλ (αναφορά WCAG 2.4.5).

Προεπιλεγμένες λίστες στο έγγραφο του Microsoft Word

Πρότυπο 12. Πολυμέσα

Τα ενσωματωμένα και υπερσυνδεδεμένα πολυμέσα πρέπει να περιλαμβάνουν λεζάντες και τα στοιχεία ελέγχου πρέπει να είναι προσβάσιμα. (Για αρχεία ήχου, απαιτείται απομαγνητοφωνημένο κείμενο (αναφορά WCAG 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4 και 1.2.5).

Σημείωση: Για όλα τα πολυμέσα φροντίστε να έχετε ένα κείμενο (με δυνατότητα ανάγνωσης από screen reader) που θα περιγράφει με ακρίβεια το συγκεκριμένο πολυμέσο, για τα άτομα με προβλήματα όρασης ή ακοής.

Πρότυπο 13. Λογική σειρά ανάγνωσης

Το περιεχόμενο πρέπει να οργανωθεί με συνεπή και σωστή σειρά ανάγνωσης (αναφορά WCAG 1.3.2).

Σημείωση: Η λογική σειρά ανάγνωσης υποδηλώνει ότι ο τρόπος δομής του περιεχομένου ακολουθεί μια φυσική εξέλιξη και μπορεί εύκολα να παρακολουθηθεί σαν να ήταν όπως θα ειπωνόταν λεκτικά. Οι αναγνώστες θα πρέπει να μπορούν να κινούνται εύκολα στο κείμενο χωρίς να χάνουν τον προσανατολισμό τους.

Πρότυπο 14. Αρίθμηση σελίδων

Για εύκολη πλοήγηση, κάθε αριθμός σελίδας ενός εγγράφου πρέπει να αντιστοιχεί στους αριθμούς σελίδων στο μενού του εγγράφου ή στη γραμμή εργαλείων λογισμικού. (αναφορά WCAG 1.3.1).

Σημείωση: Η ασυνεπής αρίθμηση σελίδων είναι ένα συνηθισμένο λάθος. Εάν, για παράδειγμα, ανοίξει ένα αρχείο PDF και ο αριθμός σελίδας εμφανίζεται μέσα στο έγγραφο ως "10", τότε το "10" θα πρέπει επίσης να είναι ο αριθμός σελίδας στη συσκευή ανάγνωσης εφαρμογών PDF. Το ίδιο ισχύει και για ένα έγγραφο του Word. Η διατήρηση της συνοχής είναι απαραίτητη, ώστε τα έγγραφα να είναι εύκολα κατανοητά και προσβάσιμα.

Πρότυπο 15. Πίνακες - Σειρά κεφαλίδας

Όλοι οι πίνακες θα πρέπει να έχουν μια σειρά κεφαλίδας για παρουσίαση δεδομένων σε πίνακα (αναφορά WCAG 1.3.1).

Σημείωση: Όποτε υπάρχει ανάγκη παρουσίασης ενός συνόλου δεδομένων, είναι συνήθως καλύτερο να χρησιμοποιείτε ένας πίνακας. Για να μπορέσουν οι τεχνολογίες υποβοήθησης να κατανοήσουν σωστά τον πίνακα, η πρώτη σειρά πρέπει να είναι μια κεφαλίδα, που να εξηγεί τον σκοπό και το περιεχόμενο κάθε στήλης.

Πρότυπο 16. Πίνακες – Διάταξη

Η διάταξη των πινάκων πρέπει να είναι απλή, χωρίς συγχωνευμένα/ διαχωρισμένα κελιά (αναφορά WCAG 1.3.1).

Σημείωση: Μια καθαρή διάταξη πίνακα προτιμάται από πίνακες που περιέχουν συγχωνευμένα ή διαιρεμένα κελιά. Αν και αυτό θα μπορούσε να είναι οπτικά πιο ελκυστικό, βοηθητικές τεχνολογίες, όπως οι αναγνώστες οθόνης μπορεί να αντιμετωπίσουν δυσκολίες στον καθορισμό του κελιού, που αντιστοιχεί σε κάποια κατηγορία δεδομένων.

Πρότυπο 17. Συντομογραφίες και ακρωνύμια

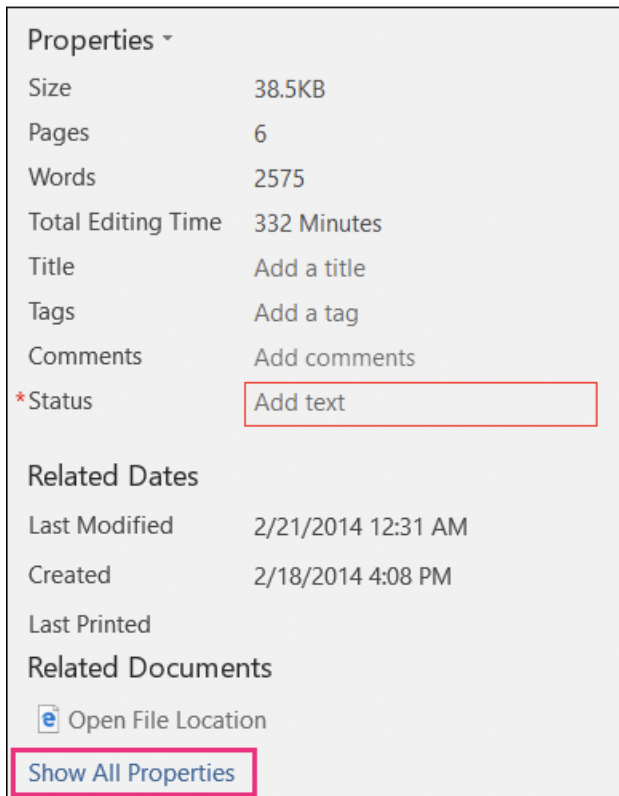
Κατά την πρώτη παρουσίαση συντομογραφίας ή αρκτικόλεξου, πρέπει να παρέχεται εξήγηση (αναφορά WCAG 3.1.4).

Πρότυπο 18. Τίτλος εγγράφου

Κάθε έγγραφο πρέπει να έχει έναν περιγραφικό τίτλο. Ο τίτλος πρέπει να σημειώνεται στις "ιδιότητες" του (αναφορά WCAG 2.4.2).

Σημείωση: Κάθε συντάκτης, που προετοιμάζει ένα προσβάσιμο έγγραφο παρέχει μέσα για την προσθήκη πρόσθετων πληροφοριών σχετικά με ολόκληρο το έγγραφο. Για παράδειγμα, το Microsoft Word περιέχει μια λειτουργία για τη χρήση ετικετών και σχολίων για την επεξεργασία των περιεχομένων ενός εγγράφου. Μπορείτε να βρείτε αυτήν τη λειτουργία κάνοντας κλικ στο Αρχείο> Πληροφορίες και, στη συνέχεια, εντοπίζοντας την καρτέλα "Ιδιότητες". Το Microsoft Word διαθέτει έναν ειδικό πίνακα ιδιοτήτων διαθέσιμο κάνοντας κλικ στο Αρχείο -> Πληροφορίες.

Εκτός από τα γενικά πρότυπα, η DOR έχει παράσχει επίσης πιο λεπτομερείς απαιτήσεις για συγκεκριμένα έγγραφα, όπως έγγραφα Microsoft PowerPoint, Microsoft Excel και PDF.

Ιδιότητες ενός εγγράφου στο Microsoft Word. [Γραφική πηγή](#)

Επιπλέον, στο τέλος των οδηγιών του DOR, υπάρχει μια [Ελάχιστη Λίστα Ελέγχου- Minimum Checklist](#) η οποία όταν ακολουθείται, θα βοηθήσει στη δημιουργία προσβάσιμων εγγράφων.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος του σημερινού λογισμικού δημιουργίας εγγράφων έχει ενσωματωμένες λειτουργίες για την αξιολόγηση και τη βελτίωση της προσβασιμότητας ενός εγγράφου.

Οι νεότερες εκδόσεις των εφαρμογών του Microsoft Office έχουν το εικονίδιο "Έλεγχος προσβασιμότητας"- "Check Accessibility" στην καρτέλα "Ανασκόπηση"- "Review". Για παλαιότερες εκδόσεις, είναι διαθέσιμο κάνοντας κλικ στο Αρχείο -> Πληροφορίες και, στη συνέχεια, επιλέγοντας την επιλογή "Έλεγχος για προβλήματα".

Ο "Έλεγκτής προσβασιμότητας"- "Accessibility Checker" θα επιθεωρήσει το έγγραφο και θα αναφέρει σφάλματα και προειδοποιήσεις, που θα επαληθευτούν πριν από την οριστικοποίηση του εγγράφου.

Εργαλεία που υποστηρίζουν την αυξητική και εναλλακτική επικοινωνία (AAC)

Το [AAC](#) είναι ένα εκτεταμένο σύνολο μεθόδων και εργαλείων, που στοχεύουν στη συμπλήρωση ή/ και στην αντικατάσταση λόγου και γραφής από άτομα με αναπηρίες. Ένας γενικός ορισμός της βοήθειας AAC είναι - οποιαδήποτε συσκευή, ηλεκτρονική ή μη, χρησιμοποιείται για τη μετάδοση ή τη λήψη μηνυμάτων. Σύγχρονες συσκευές AAC άρχισαν να εμφανίζονται μετά το 1980

με την ταχεία πρόοδο τεχνολογιών, όπως η σύνθεση ομιλίας και οι μικροϋπολογιστές γενικά.

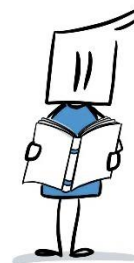
Σήμερα, οι συσκευές AAC υψηλής τεχνολογίας επιτρέπουν στους χρήστες να επικοινωνούν χρησιμοποιώντας ψηφιακές ή συνθετικές εξόδους ομιλίας. Οι συσκευές ενδέχεται να είναι αποκλειστικά και ειδικά σχεδιασμένες ή να χρησιμοποιούν εξειδικευμένο λογισμικό. Στην πραγματικότητα, τα περισσότερα σύγχρονα λειτουργικά συστήματα περιλαμβάνουν κάποια μορφή λογισμικού κειμένου σε ομιλία, λεκτική υπαγόρευση και εντολές, τα οποία βοηθούν πολύ τους χρήστες με διάφορα προβλήματα (Kreisau-Initiative, 2017)

Ένας πολύ γνωστός χρήστης του AAC, ο φυσικός Stephen Hawking, χρησιμοποίησε με επιτυχία μια συσκευή παραγωγής ομιλίας λειτουργώντας το μόνο με τους μυς των μάγουλων του.

Αυτό το κεφάλαιο παρέχει μόνο μια επισκόπηση των υπάρχοντων προτύπων για να γίνουν οι ιστότοποι και τα έγγραφα πιο προσβάσιμα. Ο κατάλογος των προτεινόμενων προσεγγίσεων δεν είναι καθόλου πλήρης, αλλά αντ' αυτού είναι ένα σύνολο οδηγιών, που μπορούν να επεκταθούν περαιτέρω. Αξίζει να αναφέρουμε ότι πολλές από τις συμβουλές, που περιλαμβάνονται στα πρότυπα προσβασιμότητας μπορούν να εφαρμοστούν πολύ εύκολα. Επομένως, ακόμη και μια ελάχιστη προσπάθεια θα οδηγήσει σε καλύτερη προσβασιμότητα σε ιστότοπους και έγγραφα.

Αν και ορισμένες από τις οδηγίες μπορεί να ακούγονται τεχνικές, είναι ζωτικής σημασίας να επισημανθεί το γεγονός ότι η συντριπτική πλειονότητα αυτών μπορεί να εφαρμοστεί με ενσωματωμένες λύσεις λογισμικού, όπως σε επεξεργαστές κειμένου.

Ενώ η τεχνική ορολογία μπορεί μερικές φορές να ακούγεται περίπλοκη, αφιερώνοντας το χρόνο στην κατανόηση και την εφαρμογή αυτών των βημάτων, θα οδηγήσει σε έναν πιο προσβάσιμο κόσμο, όπου οι πληροφορίες μπορούν να ρέουν χωρίς εμπόδια.

Βιβλιογραφία

Βασικά βιβλία βιογραφίας ανταλλαγών νέων ένταξης

Βιβλιογραφία

Kreisau-Initiative e. V. (Ed.). (2014). *Alle anders verschieden - Methodenbuch zur Gestaltung internationaler inklusiver Jugendbegegnungen. Inklusion in der internationalen Jugendbildungsarbeit*, pp. 8. bhp Verlag.

Βιβλιογραφία ιστοσελίδων

Unesco. (2014). [Policy Guidelines on Inclusion in Education](#). [Online] Accessed 02.03.2020.

Εισαγωγή στην γλώσσα και την ορολογία που χρησιμοποιείται σε αυτήν την έκδοση

Βιβλιογραφία ιστοσελίδων

Schools for Future Youth. (2018). [The Skills of a Youth Facilitator](#). [Online] Accessed 02.03.2020.

Κεφάλαιο 1 Είναι πιο εύκολο από ό, τι νομίζετε!

Βιβλιογραφία

Snow, K. (2006). [A Few Words About People First Language](#). *Disability is natural*. [Online] Accessed 22 February 2020.

World Health Organization. (2011). *World report on disability (1st ed.)*. Geneva.

Βιβλιογραφία ιστοσελίδων

Disability Advocacy Resource Unit (DARU). (2020). [Introducing the human rights model of disability](#). [Online] Accessed 20 February 2020.

Disability Nottinghamshire. (2020). [Social Model vs Medical Model of disability](#) *Disability Nottinghamshire*. [Online] Accessed 21 February 2020.

[Disability Etiquette](#). (2020). [Online] Accessed 18 February 2020.

Heriot-Watt University Edinburgh. (2020). [Disability Service - Disability Etiquette for Staff](#). (2020). [Online] Accessed 17 February.

Kim, S. (2019). [How People's Misconceptions Of Disability Lead To Toxic Microaggressions](#). [Online] Accessed 20 February 2020.

McColl, M. (2020). [Should I say 'disabled person' or 'person with a disability'?](#) [Online] Accessed 18 February 2020.

Ryan, T. (2019). [How person-first language isolates disabled people](#). [Online] *Medium*. Accessed 20 February 2020.

Un.org. (2020). [UN Enable - Frequently Asked Questions \(FAQs\)](#). [Online] Accessed 19 February 2020. Available at:

University of Leicester. (2020). [The social and medical model of disability — University of Leicester](#). [Online] Accessed 20 February 2020.

Singh, P. (2018). [As a woman with a disability, I'm either seen as 'helpless' or 'heroic'](#). [Online] Accessed 17 February 2020.

National Disability Navigator Resource Collaborative. (2020). [What is Disability Etiquette?](#) [Online] Accessed 20 February 2020.

Κεφάλαιο 2 Γύρω, πάνω και πέρα από τα εμπόδια

Βιβλιογραφία

Comenius University in Bratislava. (2018). [Recommendations for students with visual impairment participating in international exchange programmes](#). [Online] Accessed 21 February 2020.

MappED! (2018). [Inclusive Mobility Alliance. Recommendations on making the Erasmus Programme 2021-2027 more inclusive](#), p. 1. [Online] Accessed 21 February 2020.

World Health Organization. (2001). International classification of functioning, disability and health, P. 214. Geneva.

Βιβλιογραφία ιστοσελίδων

be my eyes. (2015). [Bringing sight to blind and low-vision people](#). [Online] Accessed 02 March 2020.

DAAD (2019). [Mobility with a disability](#). [Online] Accessed 02 March 2020.

[European Agency for Special Needs and Inclusive Education](#). (2020). [Online] Accessed 02 March 2020.

European Commission. (2019). [EU Youth Strategy](#). [Online] Accessed 20 February 2020.

[European Youth Portal](#). [Online] Accessed 02 March 2020.

MappED! (2018). [Online] Accessed 21 February 2020.

[Superabile magazine](#) (2018). PP. 8-9. [Online]. Accessed 02 March 2020.

[Wheelmap.org](#). (2013). [Online] Accessed 20 February 2020.

Κεφάλαιο 3 Πρακτικές συμβουλές και μέθοδοι για τον σχεδιασμό ποιοτικών δραστηριοτήτων ένταξης!

Βιβλιογραφία

Project Management Institute. (2017). A guide to the project management body of knowledge (PMBOK guide-6th Edition). Newtown Square, Pa: Project Management Institute.

IJAB - The International Youth Service of the Federal Republic of Germany. (2017). [Vision:Inclusion. An inclusive strategy for international youth work](#). Accessed 31 January 2020.

IJAB - The International Youth Service of the Federal Republic of Germany (Ed.). (2017). [Language Animation – the inclusive way](#), p.52. [Online] Accessed 31 January 2020.

Inclusion Europe. (2011). [Make Your Information Accessible. European Standards for Making Information Easy to Read and Understand](#). ISBN 2-87460- 111-X. [Online] Accessed 31 January 2020.

Kreisau-Initiative e.V. (2017). [Perspective: Inclusion. Language and communication in international inclusive education. Methods, guidelines, impulses](#). [Online] Accessed 20 February 2020.

Senate Department for Urban Development and Housing, Berlin. (2018). [Barrier-Free Planning and Construction in Berlin. Principles and Examples](#). [Online] Accessed 20 February 2020.

UNNATI, Organization for Development Education. (2004). [Design Manual for a Barrier-free Build Environment](#). [Online] Accessed 31 January 2020.

Βιβλιογραφία ιστοσελίδων

Applied Educational Systems (2020). [What Are 21st Century Skills?](#) [Online] Accessed 21 February 2020.

Business Dictionary (2020). [Creativity](#). [Online] Accessed 21 February 2020

Ross, J., Miller, L., Deuster, P.A. (2018). [Cognitive Agility as a Factor in Human Performance Optimization](#). J Spec Oper Med. Fall 2018;18(3):86-91. [Online] Accessed 20 February 2020.

The Balance Careers. (2019). [Critical Thinking Definition, Skills, and Examples](#). [Online] Accessed 20 February 2020.

[Totter, E.](#) (2019). Accessed 31 January 2020.

Vollenwyder, B., Schneider, A., Krueger, E., Brühlmann, F., Opwis, K., Mekler, D.E. (2018). [How to Use Plain and Easy-to-Read Language for a Positive User Experience on Websites](#). [Online] Accessed 20 February 2020.

Wikipedia. (2020). [Creativity](#). [Online] Accessed 31 January 2020.

Wikipedia. (2020). [Multisensory Function](#). [Online] Accessed 31 January 2020.

Κεφάλαιο 4 Δέσμευση, υποστήριξη, ενδυνάμωση

Βιβλιογραφία

IJAB - The International Youth Service of the Federal Republic of Germany (Ed.). (2017). [Language Animation – the inclusive way](#), p.52. [Online] Accessed 31 January 2020.

IJAB - The International Youth Service of the Federal Republic of Germany. (2017). [Vision:Inclusion. An inclusive strategy for international youth work](#), pp. 34. Accessed 03 March 2020.

Kreisau-Initiative e.V. (2017). [Perspective: Inclusion. Language and communication in international inclusive education. Methods, guidelines, impulses.](#) [Online] Accessed 03 March 2020.

Kreisau-Initiative e.V. (2019). [Welcome to Krapowa. A simulation game on sustainable development.](#) [Online] Accessed 03 March 2020.

Transition Network.org. [HOW TO RUN AN OPEN SPACE EVENT.](#) [Online] Accessed 03 March 2020.

Βιβλιογραφία ιστοσελίδων

Edutopia. (2020). [Open Space Technology: Decision by Inclusion.](#) [Online] Accessed 03 March 2020.

Erasmus+ Programme Guide. (2020). [Additional Eligibility criteria for Youth Exchanges/Other criteria.](#) [Online] Accessed 03 March 2020.

European Commission. (2019). [EU Youth Strategy.](#) [Online] Accessed 20 February 2020

FGYO: Franco-German Youth Office. (2017). [Language animation, a bridge between cultures.](#) [Online] Accessed 03 March 2020.

Just now. (2017). [A toolbox for teaching human rights.](#) [Online] Accessed 03 March 2020.

Nectarus. (2017). [Specific areas of learning in a youth exchange.](#) [Online] Accessed 03 March 2020.

Salto. [Toolbox – For Training and Youth Work.](#) [Online] Accessed 03 March 2020.
School-based Health Alliance. (2015). [Youth Participation Models.](#) [Online] Accessed 02 March 2020.

Wikipedia. (2019). [Tuckman's stages of group development.](#) [Online] Accessed 02 March 2020.

Wikipedia. (2020). [Nothing About Us Without Us.](#) [Online] Accessed 02 March 2020.

Κεφάλαιο 5 Προσβασιμότητα: πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την προσβασιμότητα ιστότοπων και εγγράφων

Βιβλιογραφία ιστοσελίδων

Australian Government. (1992). [Disability Discrimination Act.](#) [Online] Accessed 26 November 2019.

California Department of Rehabilitation. (2016). [Document accessibility standards 1.0.](#) [Online] Accessed 10 December 2019

European Union. (2016). [Shaping Europe's digital future.](#) [Online] Accessed 07 January 2020.

Kreisau-Initiative e.V. (2017). [Perspective: Inclusion. Language and communication in international inclusive education. Methods, guidelines, impulses](#), pp.35. [Online] Accessed 20 February 2020.

W3C. (1997). [World Wide Web Consortium Launches International Program Office for Web Accessibility Initiative](#). [Online] Accessed 10 January 2020.

W3C. (2018). [W3C Issues Improved Accessibility Guidance for Websites and Applications](#). [Online] Accessed 20 December 2019.

W3C. (2018). [Web Content Accessibility Guidelines \(WCAG\) 2.1](#). [Online] Accessed 20 December 2019.

W3C. (2018). [W3C Working Group Note 7 October 2016](#). [Online] Accessed 14 December 2019.

U.S. General Services Administration (GSA). (2018). [IT Accessibility Laws and Policies](#). [Online] Accessed 26 November 2019.

Τι σημαίνει ένταξη στο πλαίσιο της διεθνούς εργασίας για τους νέους; Τι πρέπει να γνωρίζουν οι εργαζόμενοι και οι συντονιστές νεολαίας, έτσι ώστε να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν διεθνείς ανταλλαγές νέων ένταξης;

Ο Πρακτικός Οδηγός της Ένταξης DARE μοιράζεται πρακτικές συμβουλές, ιδέες και πληροφορίες για να εξοπλίσει τους εργαζομένους, τους εκπαιδευτές, τους συντονιστές και τους εκπαιδευτικούς της νεολαίας με απαραίτητες γνώσεις και για να τους ενθαρρύνει να δραστηριοποιηθούν στη συνεκπαίδευση των νέων.

DISABLE THE BARRIERS

Κωδικός Έργου : 2018-3-DE04-KA205-017203